

DARBININKAS

Vol. LVII Nr. 45

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y. Penktadienis-Friday, Spalis-October 27, 1972

910 WILLOUGHBY AVE.,
BROOKLYN, N.Y. 11221

15 centų

VILNIAUS ELEKTRONIKOS INŽINIERIUS L. MORKŪNAS PASIRINKO LAISVĘ ITALIJOJE

NYT radijas spalio 18 trumpai pranešė, kad lietuvis inž. L. Morkūnas Italijoje pasiprašė pabėgėlio globos. Apie tai plačiau pranešė jau informacija iš Italijos.

Italų laikraščiai, radijas ir televizija spalio 17 pranešė sensacingą žinią: Genujoj, atsiskyręs nuo rusų turistų grupės, lietuvis Lionginas, Jono sūnus, Morkūnas, elektronikos inžinierius, pasiprašė politinio pabėgėlio teisių, nenorėdamas grįžti į Lietuvą. "Lietuva nėra laisvas kraštas. Prašau politinio pabėgėlio prieglaudą". Šiais keliais žodžiais Morkūnas pareiškė policijai savo apsisprendimą negrįžti į okupuotą Lietuvą.

45 metų amžiaus Morkūnas (kai kurie laikraščiai mini jį turint 55 metus), vieno Vilniaus fabriko, gaminančio erdvėlaiviam elektronines dalis, direktorius, atvyko į Italiją su 100 asmenų rusų ekskursija Aeroflot lėktuvu į Milaną. Ekskursantai aplankė kelis Italijos miestus: Milaną, Veneciją, Parmą. Genuja buvo jau paskutinė lankymo vieta, kur jie atvyko spalio 15. Tokio didelio būrio nebuvo galima apgyvendinti viename viešbutyje, todėl jie buvo paskirstyti į kelis viešbučius. Morkūnas buvo su kitais apgyvendintas viešbutyje Milano gatvėje.

Ekskursijos vadovas įsakė visiems ekskursijos dalyviams spalio 16 d. 9 val. ryto susirinkti Aquaverde aikštėje, prieš centrinę Genujos geležinkelio stotį. Iš ten visi traukiniu turėjo vykti į Milaną, o iš Milano — lėktuvu į Maskvą.

Morkūnas apsisprendė pasilikti. Dabar buvo paskutinė proga. Jis labai anksčiau, visiems dar miegant, tyliai išslinko iš viešbučio ir, suradęs taksį, paprašė nuvežti jį į policijos būstinę.

Ekskursijos vadovai, nesulaukę Morkūno sutartoj vietoj, pradėjo jo ieškoti. Buvo užlaikyma policija, ir toji ėmė jo ieškoti, kol paaiškėjo, kad jis jau yra saugioj vietoj — Genujos policijos centrinėj būstinėj.

Policijos politinio sektoriaus viršininkas Catalano, apklausinėdamas Morkūną, turėjo surasti vertėją, nes Morkūnas laisvai kalba tik lietuviškai, kiek silpniau moka rusiškai ir vokiškai.

L. Morkūnas susijaudinęs policijai pareiškė: "Mano kraštas yra okupuotas rusų. Jie įvedė tokį režimą, kurio aš negalėjau pakelti. Dėl to nusprendžiau negrįžti. Jei tai galima, noriu, kad man būtų leista vykti į Jungtines Amerikos Valstybes. Ten, laisvame ir demokratišame krašte, bandysiu sukurti sau naują gyvenimą. Tikiuosi, kad vieną dieną galės pas mane atvykti žmona ir duklė".

Mintis pasirinkti laisvę Morkūno galvoj brendė jau keletus metus. "Nelengva — pareiškė Morkūnas — daryti tokį sprendimą: palikti savo tėvynę ir šeimą. Bet aš jau negalėjau gyventi po dusinamu jungu, kurį Lietuvai uždėjo sovietinis valdymas".

Kalbėdamas apie savo šeimą, Morkūnas apsišarėjo. "Esu labai susirūpinęs jų likimu. Bet nenoriu būti laikomas krašto išdaviku. Stalino laikai jau yra praėję. Tikiuosi susitikti su šeima kitame krašte." Ir, išsiėmęs

iš kišenės, rodė savo 10 metų dukrelės nuotrauką.

Iš karto manė pabėgti su šeima, bet paaiškėjo, kad tai labai rizikinga. Rado, kad vienintelė konkreti proga — įsijungti į grupę turistų, kurie gauna specialų leidimą išvykti iš Sovietų Sąjungos. Bet Morkūnui ir čia nebuvo lengva. Iš karto sovietinė valdžia darė Morkūnui įvairių kliūčių, bet pagaliau, įsitikinusi, kad jis yra "pilnai patikimas", davė vizą.

Laikraščių korespondentai, kuriems teko matyti Lionginą Morkūną, aprašo, kad jis stambus, vidutinio ūgio vyras, šviesiais plaukais. Į policiją atvyko su skėčiu ir odine valiza. Apsivilkęs pilka eilute, o ant viršaus — odiniu juodu pusšvarkiu. Apie save Morkūnas papasakojo, kad yra gimęs Lietuvoj, tamavęs kariuomenėj jūrų karininko laipsniu, paskui studijavęs elektroniką, gavęs baigimo diplomą (doktoratą). Dėl savo gabumų ir techniškių žinių po kelerių metų buvęs paskirtas direktorium vieno Vilniaus fabriko, kuris, tarp kita ko, gamina elektronines dalis ir erdvėlaiviam. Taigi būtų vienas iš moderniosios technikos "smegenų" — taip jį charakterizuoja italų spauda.

Spalio 16 vakarą, stiprios apsaugos lydimas, Morkūnas buvo išvežtas į Triesto pabėgėlių stovyklą, kur bus išspręstas jo tolimesnis likimas — sudarytos sąlygos išvykti į jo norimą kraštą.

PREKYBOS SUTARTIS SU MASKVA PASIRAŠYTA

Po kelių mėnesių derybų spalio 18 Washingtonė pasirašyta Amerikos ir Sovietų prekybos sutartis. Sovietai sutiko už 11 milijonų dol. paramą, kurią gavo iš Amerikos antrojo pasaulinio karo metu, mokėti Amerikai 722 mil. Mokės kasmet po 24 mil. iki 2001 m. Amerika sutiko duoti Export-Import banko kreditą mokėti eksportininkams. Prezidentas prašys Kongresą taikyti Sovietų prekęm didžiausio palankumo principą, kuriuo naudojasi lig šiol tik Rumunija iš sovietinio bloko.

Ką reiškia didžiausio palankumo principas, rodo pavyzdys: lig šiol už galoną vodkos, kurią gabena į Ameriką, Sovietai moka maito 5 dol., kai bus priimtas palankumo principas, mokės 1.5 dol.

Inžinierius Lionginas Morkūnas

KUR DINGO ETNINĖM STUDIJOM NUMATYTI 15 MIL.? Etninių grupių taryba kreipėsi dėl to į prezidentą

JAV žymiausi etninių organizacijų atstovai ir vadai spalio 9 buvo susirinkę Washingtonė, sukviešti organizacijos, kuri vadinasi "The National Coordinating Assembly on Ethnic Studies" (Joje dalyvauja lietuviai: Aušra Zerr, Antanas Novasitis ir kun. K. Pugevičius).

Susirinkę svarstė likimą etni-

nėm studijom remti įstatymo, priimto Kongreso ir prezidento Nixono pasirašyto š.m. birželio 23 (Ethnic Heritage Studies Project). Tas įstatymas numatė 15 mil. dol. etninių studijų planam bei mokytojam paruošti per fiskalinius 1973 metus.

Susirinkusieji konstatavo, kad įstatymas nėra vykdomas, ir priėmė tokią rezoliuciją:

"Apgailestaujama, kad švietimo biuras ir švietimo departamentas paprašė tik pusės Kongreso pasiūlytų pinigų, ir skaudu patirti, kad administracijos sąmatų biuras nepareikalavo iš viso lėšų šiam reikalui".

"Šiuo metu, kada stipriai apeliuojama į etnines grupes, kaip išlaikyti tradicines Amerikos vertybes, atrodo ypačiai tikty, kad minimalinė parama, kuri šiuo įstatymu yra numatyta, būtų administracijos paremta. Nepilna parama etninių studijų reikalui mūsų šalies etninių bendruomenių turės būti su-

19 žydų, netaikydami numatyto mokesčio.

Amerikos kviečiai į Čilę?

Paul Scott rašė, kad keletas sovietinių laivų su Amerikos kviečiais iš Amerikos uostų patraukė tiesiai į Čilę — Sovietai buvo pažadėję prezidentui Allende kviečių už keletą milijonų.

Konferencijų savaitė:

AR VIETNAMO PALIAUBAS SUTARS?

Spalio 16-22 tarpe buvo gau-su tarptautinių konferencijų: Washingtonė derybos tarp Amerikos ir Sovietų dėl prekybos sutarties; Paryžiuje devynių ministrų pirmininkų dėl Europos ūkinės unijos; Saigone tarp Kissingerio ir prezidento Thieu dėl plano karui baigti.

Labiausiai intrigavo pasitarimai Saigone. Pasitarimų turinys labiausiai slepiamas. Bet iš diplomatų prasitarimų netyčia ar tyčia spaudoje skelbiama, kad Kissingeris ir Šiaurės Vietnamo atstovas Xuan Thuy išsiskyrė Paryžiuje spalio 17 suartėję pažįdom. Būtent: 1. Skelbiamos paliaubos, ir Amerika nutraukia bombardavimą bei uostų blokadimą. 2. Sutarima sudaryti laikinąją P. Vietnamo vyriausybę, į kurią įeina trys grupės: Saigono vyriausybės, Vietkongo ir "neutralių". 3. Paleidžiami belaisviai, ir Amerika pasitraukia. 5. P. Vietnamas pats sprendžia savo likimą.

Šiame plane Amerikos nuolaida: priėmė komunistų reikalavimą, kad vyriausybė būtų "koalicinė". Komunistų nuolaida: nebekelia reikalavimo, kad laikinoj vyriausybėj nebūtų Thieu.

Komunistų laimėjimas: iš "koalicinės vyriausybės" atviras

prantama kaip aiškus administracijos šioje gyveninėje plotmėje neįtakojamumas".

Tarptautinis komitetas Washingtonė prašė prezidentą panaudoti savo įtaką pakeisti biudžetui, įvedant pilną sumą paramos dar Kongresui nebaisius sesijos. Prašė taip pat audiencijos, kad galima būtų prezidentui išreikšti visų susirūpinimą šiuo reikalu.

Rinkimai:

KOKS GALI BŪTI NAUJAS KONGRESAS?

Mažiau dėmesio skiriama prezidento rinkimams, daugiau kongresmanų, senatorių.

Paskutiniame senate buvo 54 demokratų, 45 respublikonai, 1 neutralus. Atstovų Rūmuose buvo 256 dem., 179 resp.

Kad respublikonai turėtų daugumą, jie turi laimėti 5 senatorių ir 39 kongresmanų vietas. Kongresmanai dabar renkami visi 435, senatoriai 33. Iš jų 19 vietų priklausė resp., 14 demokratams. Taigi daugiau rizikos dabar respublikonom. Resp. betgi tikisi laimėsią apie tris vietas iš demokratų — Rhode Island, New Mexico, Oklahoma, gal dar Georgia. Demokratai tikisi paversti iš respub. So. Dakota, o gal dar Michigan, Kentucky, Idaho, Oregon.

Demokratų taria gali netekti 10-12 kongresmanų. Respublikonai tikisi laimėsią 20-25.

Respublikonai taria, kad Nixonas galys būti išrinktas 58-60 proc.

kelias pereiti į komunistinę vyriausybę.

Amerikos laimėjimas: Nixonas galės aiškinti, kad Amerika pasitraukė "garbingai", nes tiesiogiai P. Vietnamo neperdavė komunistam ir neišdavė Thieu.

Nixonas suinteresuotas, kad paliaubų galimybė būtų sutarta prieš rinkimus. Komunistai suinteresuoti prieš rinkimus angažuoti Nixoną didesniems pažadam.

Nuo spalio 19 Kissingeris spaudžia prezidentą Thieu, kad jis neprieštarautų Kissingerio ir Š. Vietnamo planui. Thieu tebesipriešina paliaubom, kurios paliktų komunistų rankose užimtas teritorijas; tebesipriešina "koalicinei" vyriausybei. Thieu suinteresuotas nugalėti sprendimą iki po rinkimų.

Berlyno sieną pradaro

R. Vokietija palengvino V. Berlyno gyventojams keliones į R. Berlyną — dabar vakariečiai galės gauti trims mėnesiams keliones leidimus, kuriais galės naudotis kada tik nori, bet kiekvieną kartą negalės ten išbūti ilgiau kaip vieną dieną. Manoma, kad taja lengvata norima padėti kancleriui Brandtui laimėti parlamento rinkimus, kurie įvyks lapkričio 19.

JAV vyriausybė sutiko išleisti 1,000 iš Ugandos išsivaromų azijiečių, kurie neturi Anglijos ar kitų valstybių pilietybės.

V. Vokietijos parlamento rinkimai įvyks lapkričio 19. Kad rinkimai galėtų įvykti prieš laiką, vyriausybė paprašė parlamentą pareikšti jai nepasitikėjimą, kas ir buvo padaryta. Brandtas tikisi rinkimus laimėti tokia dauguma, kad galėtų valdyti turėdamas parlamente savo daugumą.

Gallupas iš rugsėjo 29-spalio 9 apklausinėjimų rado, kad 32 proc. demokratų pasisako už Nixoną. Studentų 49 proc. už McGoverną, 47 už Nixoną. Liepos mėn. proporcija buvo kita — 61 už McGoverną, 35 už Nixoną.

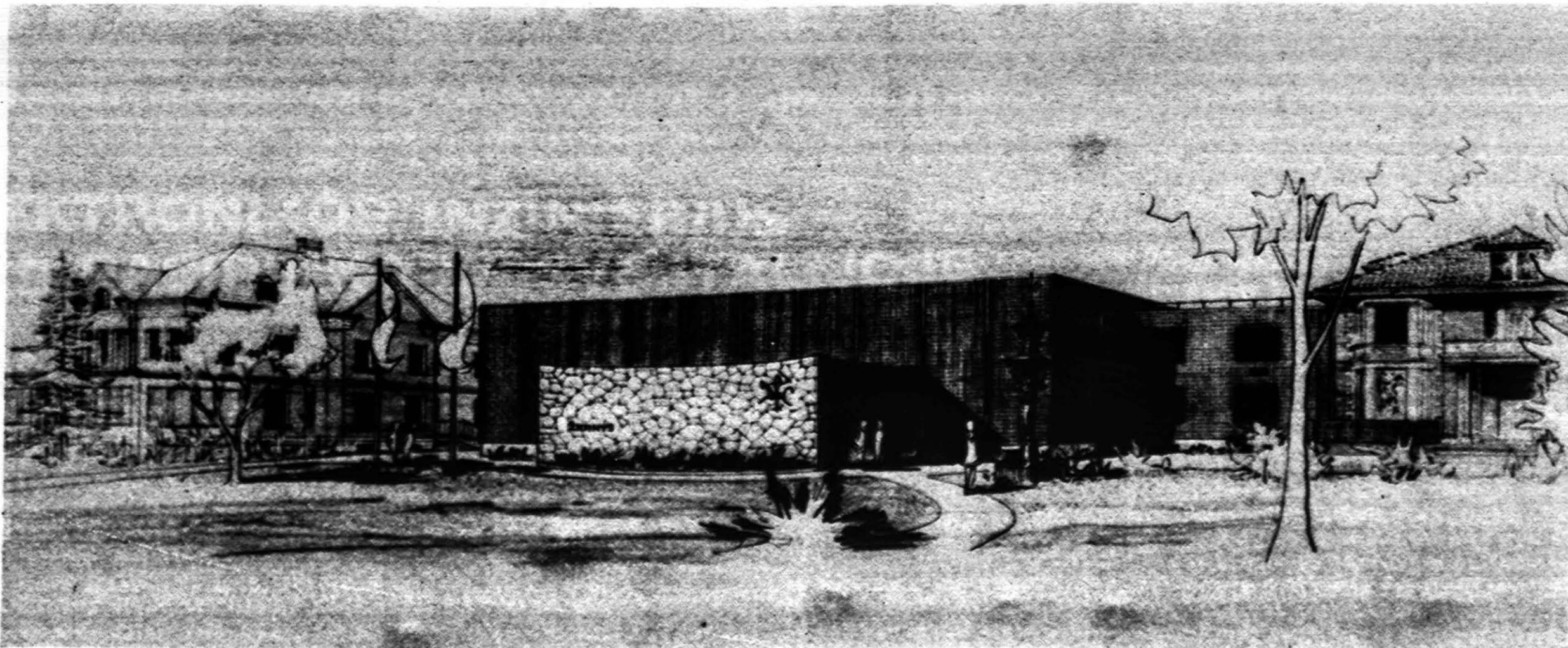
Welfare reformą kongresas nukėlė dar toliau bent penkiems metams. Prez. Nixonas įteikė projektą prieš ketverius metus, kongresas laikė po stalu dvejus metus, paskui pradėjo prezidento projektą perdirbinti, bet to darbo nemokėjo atlikti. Atsirado keli projektų galimai, bet nė vienas nebuvo niekam priimtinas. Nutarta pradėti darbą iš naujo. Jei šio rudens rinkimai žymiai nepakeis kongreso sąstatą, nėra vilties reformos greit sulaukti.

Europos ūkinė

vienybė stiprinama

Paryžiuje spalio 19-20 buvo Europos ūkinę bendruomenę sudarančių valstybių min. pirmininkų konferencija. Dalyvavo šalia Belgijos, Italijos, Luxemburgo, Olandijos, Prancūzijos, Vokietijos jau ir Airijos, Anglijos, Danijos pirmininkai, nors šie kraštai bus įjungti į bendruomenę tik nuo sausio pradžios.

Konferencijos deklaracija pasisakė už "tikrą savitarpio ūkinę bei piniginę uniją". Šiuo keliu Europa siekia tapti trečiaja didžiaja jėga šalia Amerikos ir Sovietų.

Taip atrodys New Yorko Kultūros Židinio pastatai iš priekio. Architektas — A. Vytuvius. Daugiau apie Kultūros Židinį žiūr. 12 psl.

KULTŪROS
ŽIDINIO
PAMATAI
ŠVENTINAMI
LAPKRIČIO 12

KAIP JIS TAPO KNYGŲ MYLĖTOJU, MECENATU IR MUZIEJAUS STEIGĖJU

Pasakoja Alkos muziejaus organizatorius prel. Pr. Juras, P.A.

KAS JAM "SAVA"

Kiekvienas asmuo turi ką nors "sava", individualu, kuo jis išsiskiria iš kitų. Kas yra toki individualumas prel. Pr. Juroi, kuris šiom dienom atšventė savo kunigavimo auksinį jubiliejų?

Pirmiausia žymėtina jo meilė knygai, lietuviškai, katalikiškos minties ar dvasios knygai, žurnalui, laikraščiui. Tai meilė kuri tapo spyruokle, skatinančia jį skirti visas pastangas ir išteklius trejopam rūpesčiui: ruošti knygas, tapti kitų parašytų knygų rėmėju, mecenatu, rinkti knygas bei apskritai spaudinius ir tam reikalui organizuoti muziejų, kurį pastatydino Putname ir pavadino "Alka".

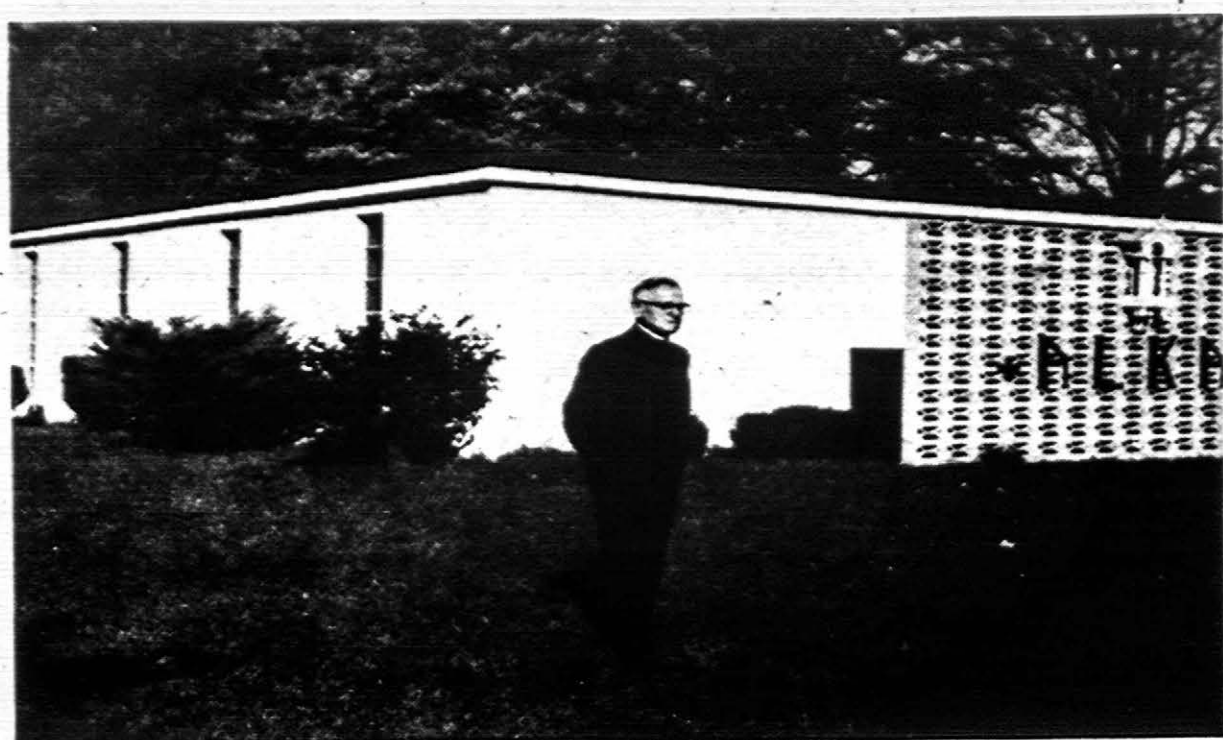
Šia gerąja aistra jis yra individualus labiau nei kas kitas mūsų kunigų ir pasauliečių eilėse. Nežinia net, ar jis didesnis yra kaip knygų mecenatas, ar kaip knygų bei spaudinių suteikimo muziejininkas.

Žymėtinas ir antras jo individualybės bruožas — jo tikėjimas ateitimi. Tas knygų ir kitokį kultūrinį turtą jis renka su tikėjimu, kad šis turtas bus reikalingas ateičiai. Reikalingas naujajai kartai tėvų sukuriamam palikimui pažinti. Reikalingas būsimai Lietuvai, kuri nebūsimanti, anot jo, tikia, kokia ji buvo, bet kuri vis dėlto būsimanti laisva europinių tautų federacijos rėmuose. Ta naujoji Lietuva bus reikalinga kultūrinio ryšio su praeitimi. Dabartinėje Lietuvoje daug kas naikinama, kas palaikyti tą ryšį. Už tat prelatas stengiasi čia, laisvame krašte, surinkti tėvų palikimo nuotrupas ir, atėjus laikui, grąžinti visa tai būsimajai Lietuvai. Tam ir tarnauja jo "Alka".

KAS PASTŪMĖJO KNYGOS KELIŲ?

Kokių būdu kilo prelatas knygos meilė; kas buvo tie veiksniai, kurie suformavo jo individualybę aktyviai ir partizanškai veikti šia kryptimi? — pasidomėjo Darbininko korespondentas.

— Visa šio darbo pradžia — pasakojo prel. Pr. Juras — išaugo iš knygos meilės, kurią išsinešiau iš savo gimtinės. Tai buvo dar spaudos draudimo laikais. Tada mano tėveliai glo-

Prel. Pr. Juras prie savo Alkos muziejaus

bojo ir platino knygas, gabenamas iš Vokietijos. Tada ir aš pamilau knygą.

Kada atvykau į Ameriką ir apsisistojau Baltimorėje, dirbdamas L. K. Susivienijimo centre, susidūriau su knygynu ir džiaugiausi, galįs jo knygom naudotis. Kada džiūva paguldė mane į sanatoriją ir jau rengiausi į amžinybę, mane lankė knygos mylėtojas, laikraščio platiniojas radviliškietis Antanas Ramoska. Jis atnešdavo knygų ir laikraščių. Juos perskaitydavau po kelis kartus ir laikydavau kaip kokią brangenybę. Kai susveikau ir grįžau į Baltimorę, su Mingėlais mes vaikščiojom iš namų į namus, platindami "Draugą" (Redaktorius tada buvo Kaupas). Liūdna buvo tada patirtis: prie stalų susėdę girsnoja alaus bokalus, bet laikraščio užsisakyti nenori.

Kitas motyvas. — Lankydams muziejus, knygynus, niekur neužtikau lietuviškų ženklų, lietuviškų eksponatų. Mačiau lenkiškų, rusiškų, bet lietuviškų — ne. Tiesiog buvo noras nusimti ir palikti ten bent savo lietuvišką kaktaraistį. Tada ir kilo mintis: jei pajėgsiu, mėginsiu tokios medžiagos kuo daugiau surinkti ir pristatyti į tokius centrus, archyvus, muziejus.

Tapęs kunigu pirmuoju savo uždaviniu ir laikiau — pradėti rinkti knygas, plakatus, tiketus, žurnalus... Buvau įsijungęs į Darbininkų sąjungą, tad prašiau kun. Švagždį, kad man leistų Darbininko patalpų palėpėje dėti tuos su-

rinktus turtus. Man rodė, kad Amerikoje yra lyg dvasinis badas kaip tik dėl knygų, žurnalų stokos; tad reikia juos telkti ir kuo daugiau platinti.

Knygas renkant daug pagelbėjo Antanas Peldžius, tada Darbininko administratorius. O kai paskaičiau žinią, kad dr. Aleksandras Račkus, nuvykęs iš Amerikos į Lietuvą, pradėjo rinkti istorinę medžiagą, nieko nelaukęs supakavau porą dėžių ir pasiunčiau jam į Kauną. Ten buvo plakatų, garsinimų, laikraščių — gal ir nelabai vertingų, nes pačioje Europoje seniau išleisti. Bet tarp jų buvo ir tokių kaip Aušra, Tėvynės sargas.

Dar trečias motyvas. Buvau užsidegęs saugoti jaunuolius nuo subedievėjimo. Tas motyvas plaukė iš mano paties patyrimo dar anais laikais, kai buvau Lietuvoje, mokykloje. Aš pats buvau atsidūręs tame pavojuje. Savo idėjom ar bent abejonėm mane buvo užkrėtę mokykloje paskaitytas Schopenhaueris, Renanas ir Nietzsche. Bet dėka kun. Didžiulio, kuris buvo mano kapelionas, išsigelbėjau. Kai jam pasakiau savo abejonimus, jis tuojau paklausė: "Prana, kokia knygas skaitai?" Ir patarė: "Kai pasimokysi filosofijos, teologijos, tada, sako, galėsi jas skaityti. Dabar neskaityk". Jo žodis man buvo šventas. Puoliausi tada skaityti rusų klasikų. O kai atvažiavo į Šiaulius K. Bizauskas ir P. Radzevičius ateitininkų būrelį organizuoti, aš jaučiausi "pagerbtas", kad buvau pakviestas. Paskiau turėdavom ir bendrų susirinkimų su aušrininkais. Pastebėjau, kad vieni jų pasidavę Vydūno idėjom, kiti liberalizmo. Tai mane ir skatino rūpintis, kad jaunimas išvengtų tokių pavojų, kokiame pats buvau. Kova prieš tuos pavojus, mano supratimu, tai buvo kova prieš tamsą. Dėl to ir Amerikoje atsidūręs, pirmiausia įsijungiau į Moksleivių organizaciją, į Vyčius, į Blaivininkus. Į Blaivininkus patraukė mane kun. Jakaitis, į Moksleivių orga-

nizaciją kun. J. Navickas, o į Vyčius pirmieji Vyties redaktoriai Račkus ir kas kitas — nebeatsimenu.

Šitai ir skatino mane organizuoti knygas. Tai buvo dar prieš įstojant į seminariją.

-o-

NORAI IR DARBAI PLEČIAS

Knygom reikėjo patalpų; reikėjo vis didesnių; šalia knygų kilo norai rinkti ir etnografinę medžiagą; ir tie norai vis "aistringiau" ir plačiau užgriebė. Apie tai prelatas toliau pasakoja: — Berankiojant knygas toliau, tos palėpės kambarėlio buvo permaža. O kada pranciškonai perėmė Darbininką ir iškėlė jį į Brooklyną, tada ir man su visais turtais reikėjo kraustyti iš buvusių Darbininko patalpų. Prisiprašiau Nukryžiuotojo seselės, tarpininkaujant jų kapelionui kun. Švagždžiui, kad man perleistų garažą. Įdėjau daug pinigų garažui perdirbti, kad jis būtų panašus į patalpą knygom; nupirkau geležines spintas ir į jas kroviau savo medžiagą, atidėdamas kitiem laikam jos sutvarkymą.

Atsitiko taip, kad seselė vietos buvo per maža. Garažą jos norėjo padaryti butu. Reikėjo man vėl kraustyti. Kreipiausi į tris vienuolynus. Iš visų pasiūlymų man rodė tinkamiausia vieta Putnamas. Seselės sutiko mielai, bet, sako, mes neturim vietos. Ką gi — sakau, — aš prisidėsiu; pastatykite namą. Tegul bus čia sutelktos knygos ir archyvas, o taip pat juostos, audiniai, drožiniai, paveikslai. Knyga — sakau — nepatraukia lankytojų. Reikalingas pastatas, kuriame tilptų ir etnografiniai daiktai. Taip ir atsirado, berods, prieš aštuonnetą metų — jei gerai atsimenu — šis namas. Vien tos medžiagos iš Brocktono perkėlimas į čia atsiėjo dvykla šimtų dol.

Čia dar labiau įsitikinau, kad etnografijai kambarys būtinas — kryželiui, drožiniam, rūpintojėliui, rankšluosčiui, staltiesėm. Ir juos pradėjau rinkti. Tai labiau patraukia jaunimą negu knygos.

To neužtek. Buvau pamėgęs paveikslus. Jų gal pirmutiniai buvo Tamošaitienės paveikslai — Knygnešiai ir Mortos krikštai. Juos dar savo klebonijoje buvau pakabinęs. Paskiau Brooklynė Tėvas Andriekus nusivežė mane pas Galdiką. Prieš akis paveikslų paveikslai. "Imk — sako — kurie patinka". Sakau: "ne kurie man patinka, bet kurie geriausiai patiktų, kurie daugiausia kalbėtų lankytojam". Ir parsivežiau iš jo 6 paveikslus už 800 dol. Kita proga atvyko dail. Rūkštelė. Norėjo piešti mano portretą. Sako — tik papozuok; jokių mokesčių. Kai pamačiau jo "Gubas", nupirkau jas ir dar keletą paveikslų, kurie man labai priminė Lietuvą. Tai ir buvo tų trijų dailininkų kūriniai, kuriais pradėjau paveikslų galeriją. Paskui — emė plaukti ir kiti. (Kokis Alkos likimas ateitykitame nr.).

APIE BRAZINSKŲ BYLĄ TURKIJOJ

Iš Turkijos grįžusi ir sustojusi New Yorke pas Lietuvos gen. konsulą A. Simutį, dr. Elena Armanienė spalio 17 telefonu pa informavo Darbininko redakciją, kaip dabar vyksta Brazinskų byla.

Spalio 12 Ankaroje buvo svarstoma Brazinskų byla. Brazinskas, norėdamas parodyti, kad jis yra Lietuvos pilietis, reikalavo sau vertę iš lietuvių į turkų kalbą.

Turkijoje buvo surastas toks lietuvis Petras Dibonas, iš Chicago. Būdamas studentu Chicagoje, jis vedė studentę iš Turkijos ir prieš 6 metus išvažiavo į Turkiją.

Bet teisme rusų advokatas įrodė, kad Brazinskai moka pakankamai rusiškai ir kad jokio

kito vertėjo čia nereikia. Taip Brazinskam ir neleidžia pasinaudoti šia privilegija — kalbėti teisme savo kalba.

Teismas atidėtas į lapkričio 27 d. 2 val. popiet.

Brazinskai turi du advokatus, vienas jų gyvena Ankaroj, kur vyksta pats teismas ir kur dabar kalėjime laikomi Brazinskai.

Rusai Turkijoje yra įsitvirtinę ir Brazinskų byloje deda didžiausias pastangas.

Brazinskai kalėjime laikosi gerai. Jaunasis Brazinskas, Algis, kalėjime išmoko angliskai. Kai pirmą kartą lankėsi dr. E. Armanienė, jam nuvežė žodyną. Jis turi ir radiją; iš žodyno ir besiklausydamas radijo jis ir išmoko angliskai.

TAISOM RADIO IR TELEVIZIJOS APARATUS spalvotus ir paprastus. Pilnas patarnavimas įdėdant naujas dalis. Apatarnaujam Queens ir apylinkės lietuviams. Naujų aparatų neparduodam. Kreiptis tel. 847-0887. Adresas: Mr. Joe Kazlas, 87-15 Myrtle Avenue, Glendale, N.Y. 11227 (2 blokas nuo Woodhaven Blvd.).

SPARTA — Rašomos mašinėlės (v. kalbomis, radio, spalv. TV, kompiuteriai, v. bizno mašinos — pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir firmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

ANTANAS J. ŠAVELSKIS — lietuvis advokatas — 88-03 Jamaica Avenue, Woodhaven, N.Y. 11421; tel. 441-1182, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.)

J. B. SHALINS-SALINSKAS — Laidotuvių direktorius. 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P-way Sta.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

JOSEPH GARSZA — GRABORIUS, BALSAMUOTOJAS. 2 modernios kopyčios. 231 Bedford Avenue, Brooklyn, N.Y. 11211; EV 8-9770.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopyčia, Air-conditioned. A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public. 680 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius. 426 Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios kopyčios, oras vėdinamas.

VAITKUS FUNERAL HOME. Notary Public. 197 Webster Ave. Cambridge Mass. Pranas Vaitkus, laidotuvių direktorius ir balsamuotojas. Modernias kopyčia šermenimis dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostoną. TR 6-6434

RIMOS IR JUOZO BRUŽŲ siuntinių įstaiga atlieka visus patarnavimus su darant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Didelis prekių pasirinkimas. Sąžiningas ir greitas patarnavimas — 94-08 Jamaica Avenue, Woodhaven, N.Y. 11421. Telef. 441-4712

JUOZO ANDRUSIO Real Estate, Insurance. Apraudimas gyvybės, namų automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas, Mutual Funds — pinigų investacijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadienis iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven N.Y., 11421; VI 7-4477

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1833 Madison St. Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami pohaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieš namo kainą.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Daria ir Albertas Radziūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

Kas norėtų įsigyti lietuviškų plokštelių ar lietuviškų knygų, prašomi kreiptis į Darbininko administraciją, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N.Y. 11221.

S & G MAISTO KRAUTUVĖ. Antanas Vaitkus, ved. 84-04 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421, 296-2502 arba 296-7774; 340 Grand St. Brooklyn, N.Y. 11211, ST 2-4329. Papigintom kainom priimame užsakymus vestuvėms ir pobūviams. Pristatom į namus lietuviškus skilandžius, sūrius. We take all orders special price for Weddings and Parties. Home-made Bologna.

MOVED TO LARGER QUARTERS — KORDOL FABRICS by — SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 194 ORCHARD ST. New York, N.Y. 10002, telef. AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimesiems — importuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, paltais ir suknelėms. Taip pat šilkinės maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus į Europą. Užsakykite ir įsitikinsite!

MARIO'S AUTO INSPECTION SERVICE. Complete Auto Inspection, Minor Repairs & Adjustments. While you Wait. All Parts. All Work. Mario's Auto Inspection Service, Mayville, N.J. (609) 465-5607. "If You Really want Your Car to go, See Mario".

Lietuviškam rajone —

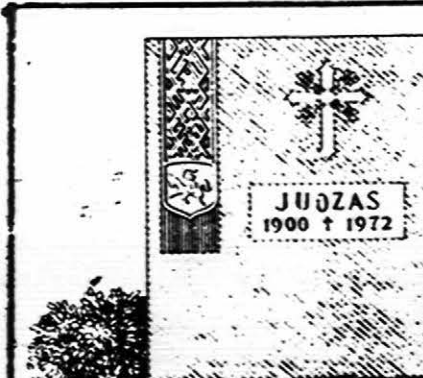
LIETUVIŠKA GELIŲ PARDUOTUVĖ

Alice's Florist Shop

107-04 Jamaica Ave. Richmond Hill, N.Y.

— Gelės įvairiom progom —

Maloniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454 - 9527; vakare: 835-4149. Čia rasite nuoširdų lietuvišką patarnavimą.

Lietuviško stiliaus paminklai sukuriami ir veltui pristatomi į visas kapines New York, New Jersey ir Connecticut valstijose

Fasolino
Memorials CO.

66-86 80th Street (prieš St. John's kapines)
Middle Village, N. Y. Queens, N. Y. 11379
(212) Davenport 6-3150

— Tai yra mūsų vienintelė vieta —
Gausi parodų salė

**Lietuviška
KELIONIŲ
AGENTūra**

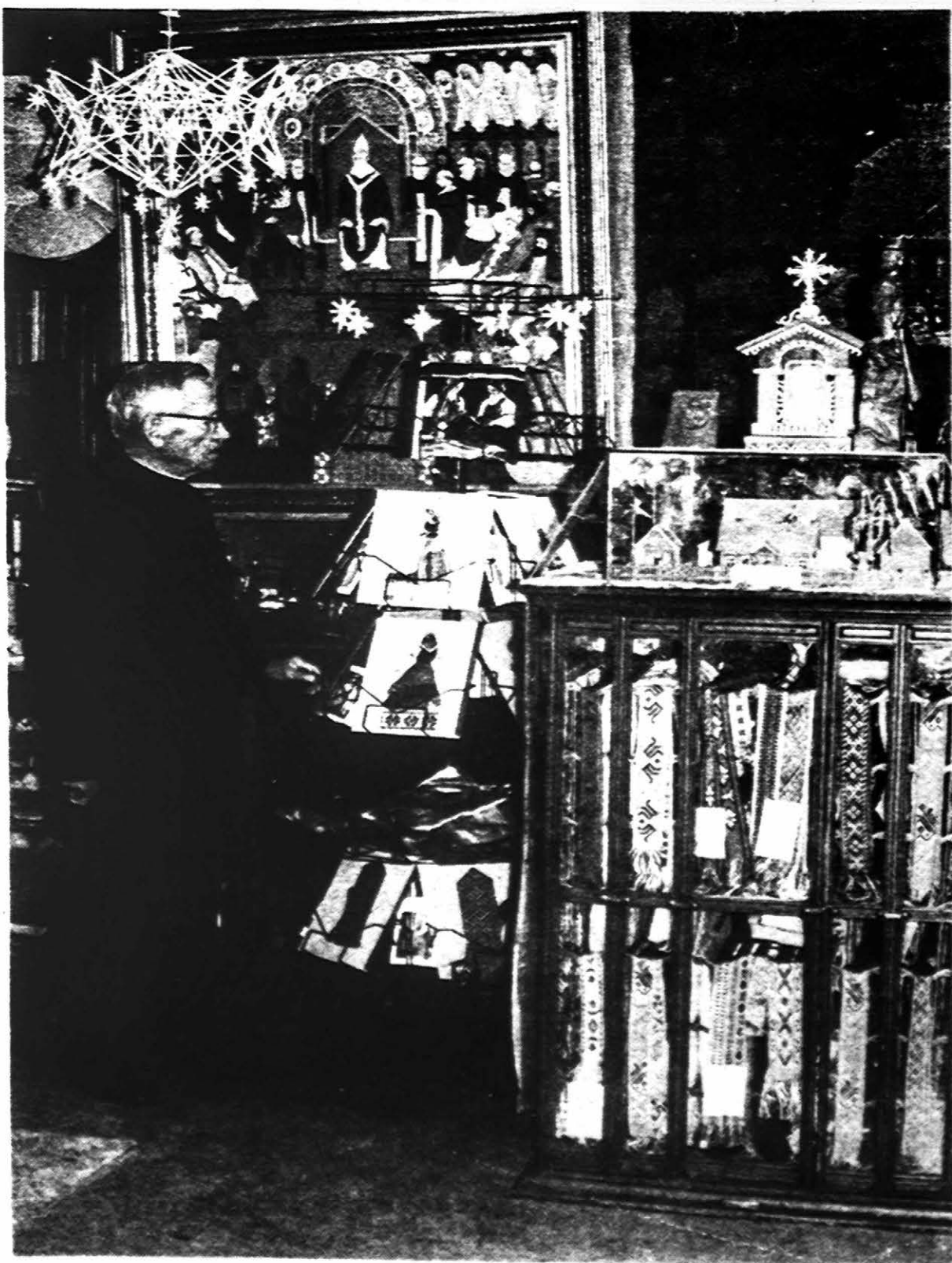
VYTIS

Romas Kezys, Pres.

2129 Knapp St., Brooklyn, N.Y. 11229 — Tel. 769-3300

- Paskutinės informacijos apie žemiausias kainas
- Kelionės į visus pasaulio kontinentus
- Lietuvių grupinės kelionės atostogų metu

Patarnaujama visuose kelionių reikaluose:	Specialios nuolaidos:
LEKTUVAI	INDIVIDAMS (ekskursiniai bilietai)
VIESBUČIAI	
LAIVAI (Cruises)	GRUPĖMS
AUTOBUSAIŠ įdomių vietų lankymas	JAUNIMUI
	SEIMOMS

Prel. Pr. Juras Alkos muziejuje, matosi spintos su lietuviškom juostom, po stiklu — lietuviškos sodybos modelis, dešinėje — dail. A. Tamošaitienės kilimas, kairėje — dail. K. Žoromskio paveikslas.

DARBININKAS

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN, N. Y. 11221

Editorial Office GL 5-7281 Business Office GL 2-2923

THE WORKER by FRANCISCAN FATHERS

Eina nuo 1915 metų
1951 sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIĄSSecond-class postage paid at Brooklyn Post Office
Published weekly

Prenumeratos kaina \$8.00 — Subscription per year \$8.00

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuožūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavardę pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Opinija sovietus veikia

Lapkričio 12 Maskva atsiunčia į Ameriką septynis įvairių tikėjimų aukštuosius dvasininkus. Tarp jų yra ir Vilniaus arkivyskupijos valdytojas Č. Krivaitis.

Atsiųstieji turės būti liudytojais, kad sovietiniame režime klesti tikėjimo laisvė. O Vilniaus arkivyskupijos valdytojas dar teks ir specialus uždavinys — menkinti Lietuvos tikinčiųjų peticijos su 17,000 parašų ir kitų žygių už tikėjimą reikšmę.

Kitais nei Krivaitis nei kiti negalės elgtis, nes jie turės... grįžti.

Tačiau jų buvimas čia gali būti naudingas. Jie įpatys Ameriką atvirą ir nepadažytą. Nuo jų akies niekas čia neslepia, ir jokia propaganda nemėgina jų perplauti. Jie grįš su didesniu ir blaivesniu žvilgsniu. Tuo jie laimingesni už Vakarų dvasininkus, nuvykusius į Sovietų valdomus kraštus. Vakariečiai, tik apdairūs, kritiški, sugeba Sovietuose pamatyti tai, kas nuo jų ten slepiama. O jei kurie nuvyksta į ten naivūs, tie grįžta sukaileję.

Tur būt, nebūtų delegacija siunčiama, jeigu ne šauksmai prieš tikėjimo persekiojimą. Šauksmai iš Rusijos vadinamų "disidentų"; dar labiau šauksmai iš Lietuvos. Šauksmai, radę plataus atgarsio Vakarų opinijoje.

Atrodo, šauksmai baugina ne tik vilką, besitaikstantį prie kaimenės. Šauksmai veikia ir Maskvos mešką.

Rinkimai ir lietuviai

Pluoštas atsiųstų raštų rodo, kad Alta oficialiai pasisakė už Nixoną; kad rinkimų reikalavimai yra "Amerikos lietuvių komitetas už prezidento perrinkimą". Komiteto pirmininkas yra dr. J. Genys, ko-pirmininkas inž. A. Rudis, vicepirmininkai: dr. K. Bobelis, pulk. K. Oksas ir inž.

Balfo seimas

Šį savaitgalį Detroito Balfo seimas. Būsiąs jame svarstomas ir Balfo centro iškilimas iš New Yorko į Chicago ar kur kitur.

Klausimas svarbus, ir Dieve, padėk — seimo dalyviams jį spręsti apdairiai. Nulems pasirinkimas: ar svarbiau, kad centras būtų tarp kitų panašios veiklos institucijų; būtų mieste, iš kurio eina tiesiai siuntinių transportacija į užjūrius; ar svarbiau, kad Chicagoje ar kitame mieste yra uolų veikėjų, kurie sutinka prisiišti "valdžios" pareigas?

Pagal spalio 5 ir vilniškę kompartijos "Tiesa" paraišę apie Vilniuje "aukščiausiojo teismo" teistus 8 jaunuolius, sumintus Kaune, gegužės 18 demonstracijoje po Romo Kalantos susideginimo (gegužės 14).

Byla prasidėjo rugsėjo 25, sprendimas paskelbtas spalio 3; tą patį dieną apie bylą paskelbė Tass agentūra, o dienraštis "Tiesa" tik spalio 5 paskutiniame puslapy skyrely "Iš teismo salės" davė reportažą "Tvarkos ardytojai nubausti".

Iš "Tiesos" informacijos patiriame, 1, kas buvo teisėjai, prokurorai, gynėjai; 2. patiriame ir visas teisiųjų pavardes bei jų charakteristikas; 3. patiriame visai bylai duotą pobūdį.

Teisminė kolegija: Aukščiausiojo teismo narys M. Ignotas, teisminės kolegijos nariai — "liaudies tarėjai": Vilniaus radijo komponentų gamyklos inžinierė L. Didžiulienė, Vilniaus Vito kailių pramonės įmonių susivienijimo darbininkas V. Dijkas.

Prokurorai: "valstybinis kaltintojas" J. Bakučionis, "visuomeniniai kaltintojai": Kauno K. Poželos spaustuves cinkografijos cecho darbininkas A. Milašius, Kauno automatizacijos priemonių eksperimentinės gamyklos inžinierius E. Skibinauskas, Kauno politechnikumo komjaunimo organizacijos sekretorė O. Grigonienė.

Gynėjai: "respublikos Advokatų kolegijos nariai G. Gavronskis, P. Kudaba, V. Zabiela, A. Šarka, A. Urbanavičius".

Teisiamieji: Vytautas Kaladė, 25 metų, Kauno dramos teatro scenos darbininkas, išsilavinimas — 6 klases.

Kaladės "dešinioji ranka" — Antanas Kačinskas, 24 metų, baigęs 7 klases, mokėsis Kauno kombinato kursuose.

Rimantas Baužys, 18 metų; Kazys Grinkevičius, 24 metų, baigęs 8 klases; Vytautas Žmuidas, 23 metų, baigęs aštuonmetę mokyklą; Jonas Prapuolenaitis, 21 metų; Juozas Macijauskas, 19 metų; Virginija Urbonavičiūtė, nepilnametė, buvusi spaustuves mokinė.

Kaltinimas: "Visiems teisiamiesiems buvo pateiktas kaltinimas, numatytas Lietuvos TSR Baudžiamojo kodekso 1993 straipsnyje (viešosios tvarkos pažeidimų organizavimas arba aktyvus dalyvavimas juose), kuriuo baudžiama laisvės atėmimu iki trejų metų".

Sprendimas: "Teisiųjų kaltė teismo proceso metu buvo visiškai įrodyta, ir visi teisiamieji pripažino kalti, pasmerkė savo antvisuomeniškus veiksmus.

BYLA, KURIOJE TEISĖJŲ IR TEISIAMŲJŲ INTERESAI SUTAPO

Aštuonių jaunuolių teismas Vilniuje — kaip jį atvaizdavo "Tiesa"

Jie aiškinosi, kad, ardydami viešąją tvarką, elgėsi lengvabūdiškai ir apgailestavo tai padarę.

"Lietuvos TSR Aukščiausiasis teismas, įvertinęs visas bylos aplinkybes, nusprendė nubausti V. Kaladę ir A. Kačinską laisvės atėmimu trejiems metams, paskiriant jiems atitinkamai sustiprintą ir griežtą režimą".

(Vadinas, jiems taikyta pati didžiausia minėto straipsnio bausmė).

"O kitus teisiamuosius — laisvės atėmimu nuo pusantų iki trejų metų, V. Urbanavičiūtę, atsišvelgiant į nepilnametystę nusikaltimo įvykdymo metu, nuširdų prisipažinimą ir apgailestavimą — be laisvės atėmimo pataisos darbams vieneriems metams".

Dėmesio verta bylai duotoji šviesa... Pagal "Tiesos" nušvietimą visi teisiamieji nepažino Romo Kalantos; nepažino iki teismo ir vienas kito. Jie visi "buvo mažo išsilavinimo (ne daugiau kaip aštuonios klases), nesuprato gyvenimo prasmės, neturėjo taurių siekių, dalis jų anksčiau ne kartą ardė viešąją tvarką, girtuokliavo, buvo teisti".

Juos visus į demonstraciją "atvedė paprasčiausias chuliganų paskatų sukeltas noras patriukšmauti".

Kad šviesa apie teisiamuosius padarytų dar atgrasesnę, šalia mini ir kitą, kuris taip pat "pažeidė viešąją tvarką", su grupe kitų asmenų išprievartaudami nepilnametę mergaitę. Laikraštis prideda dar gausiai žodžių apie ilgaplaukius, su spiegančiais transistoriais besibastančius gatvėse, ir sako, kad tai jų tokia gyvenimo prasmė.

Dar vienas triukas teisiamųjų vaizdui sumenkinti — įdėti žodžius į jų pačių lūpas. Nors žinia, kad Kauno demonstracijos buvo šūkiu — "Laisvės Lietuvai!", bet labiausiai kaltinamas ir labiausiai niekinamas Kaladė gi negalėjo tokių žodžių vartoti, tad sakoma, kad jis šaukęs "Laisvę hipiams!", "Laisvę jaunimui!". Bet tas nemokša, chuliganas (kaip jis parodytas "Tiesoje") teisme staiga prašė sukto advokatinėm plonybėm: esą paklaustas, kurių laisvių jis reikalavo, paaiškinęs, kad "turėjo mintyje tik 'ilgaplaukių' madas". Staiga jis pasirodo sugebąs abstrakčiai save analizuoti: "Visi mano veiksmams išplaukia iš to, kad buvau nusiteikęs prieš viešosios tvarkos saugotojus".

Ir kiti teisiamieji staiga pasirodo moką save analizuoti kaip seniai išmėciniai ir moralistai. Baužys aiškino: "Pats nežinau, kodėl taip elgiausi. Matyt, esu bevalis, savimyla, norė-

jau išsiskirti iš kitų, pasirodyti". Į jo lūpas dar išsprautas moralas, išpėjimas: "Iš mūsų poelgių negalima spręsti apie jaunimą".

Matai, kad tokios rūšies žodžiai buvo įdėti į teisiamųjų lūpas.

Kas juos įdėjo? Teisėjai? Kaltintojai? Gynėjai? Korespondentai? Kas buvo suinteresuotas tokiu bylos spektaklio apšvietimu?

Tokia šviesa labiau suinteresuoti buvo teisėjai, kaltintojai, nes tuo buvo suinteresuotas režimas, partija, Maskva.

Maskva buvo priblokšta, kada Vakaruose pasklido žinios apie Kalantos susideginimą, demonstracijas kaip reikalavimą laisvės Lietuvai, laisvės tikėjimui. Tokia Vakarų opinija Maskvai buvo nemaloni. Juo nemalonesnė kaip tik tuo laiku, kada Maskvai reikia prekybos su Vakarais. Teismo spektaklis turėjo nuimti Kauno įvykių moralinę aureolę; turėjo parodyti, kad tai nebuvo politinis aktas, o tik kriminalinis — "viešosios tvarkos pažeidimas".

Dėl to teismas ir kaltino, ir baudė už "viešosios tvarkos pažeidimą". Nors taikė kiek galima stipresnę to straipsnio numatytą bausmę, bet šis teismo ir Maskvos interesus atsitiktinai pasitarnavo ir teisiamųjų interesui — jei laikysim, kad teisiamasis paprastai nori kuo lengvesnės bausmės.

Šia prasme Vilniaus teismo spektaklyje teisiamųjų ir teisėjų interesai sutapo.

Nuotraukų montažas R. Kisieliaus

LIETUVA KAUNO

IVYKIŲ METAIS

DR. VYTAUTAS VARDYS, Oklahomos u-to politinių mokslų profesorius ir to universiteto Muencheno sovietinių studijų centro direktorius

2

Jeigu intelektualinis žabojimas Lietuvoje tebuvo atnaujintas tik 1969/1970, kiti brežneviški patvarkymai ekonominėje ir administracinėje srityse palietė kraštą gerokai anksčiau. Su ekonominis ministerijų atsteigimu Maskvoje, 1965 m. rugsėjo mėnesį priėmus Kosyginą planą vadinamajai ekonominei reformai, buvo panaikinta Lietuvos ekonominė taryba. Baltų kraštų, ypač estų, bet taip pat ir lietuvių atstovai nepritarė šiam mostui. Tai aišku iš pastabų sovietų aukščiausios Tarybos (parlamento) sesijoje 1965 metų gale, bet taip pat aišku, kad nei estai, nei latviai, nei lietuviai čia neturėjo pasirinkimo. Šią tarybą panaikinus, respublikos pilnoje žinyboje beliko tik lokalinės reikšmės nedidelės ekonominės įstaigos. Visos kitos, tiesioginiai ar netiesioginiai per vadinamąsias sąjungines - respublikines ministerijas buvo palenkto Maskvos pavaldumui.

Skirtumas administracijoje yra mažesnis nei iš šių sugretinimų atrodo, tačiau jis yra reikšmingas, nes 1965 patvarkymai atėmė šio-kią tokią autonomiją, kurią ekonominės tarybos turėjo, naudodamos tarybų priklausancios pramonės pajamas ir nustatydamos darbų prioritetą. Sakoma, kad Lietuvos respublika šio patvarkymo pasėkoje prarado pinigų sumas, kurias anksčiau galima buvo panaudoti respublikos kultūriniais reikalams.

Salia re-centralizavimo ekonominėje srity, nors Brežnevus ir laikėsi vidurio kelio tautybių klausimo kultūrinės politikos atveju, jisai įvedė daugiau centralizacijos ir kitose srityse, tuo faktiškai sumažindamas respublikų ir šiaip jau ribotą autonomiją. 1967 buvo priimtas naujas vidurinio švietimo įstatymas ir pati pradinio ir vidurinio švietimo administracija palenkta Maskvai, Maskvoje įsteigiant šių reikalų

ministeriją. Iki to laiko pradinio ir vidurinio švietimo administracija nebuvo centralizuota Maskvos ministrų taryboje, bet palikta respublikoms. 1970 Maskva įsivedė ir teisingumo ministeriją, po kuria pajungė respublikinę. Reikia pridėti, kad Lietuvoje teisingumo ministeriu buvo paskirtas Alfonsas Randakevičius, buvęs sovietinio saugumo generolas majoras ir viršininkas Lietuvoje.

Brežnevo ir jo kolegų padiktuos persiorganizavimas palietė ir Lietuvos Komunistų partiją. Organizacine ir politine prasme tačiau, išskyrus organizacinio dvišakumo panaikinimą, partija Lietuvoje vystėsi senu keliu. Niekas nepadidėjo nei partijos nepriklausomumas nuo Maskvos. Reikia priminti, kad visos Sovietų Sąjungos Komunistų partijos organizacinis principas yra unitarinis. Tai reiškia, kad partija pripažįsta tik partijos skyrių, o ne autonominių - federalinių vienetų steigimą. Lietuvos Komunistų partija sudaro tik vieną iš partijos sritinių skyrių, kuris pavadinamas Lietuvos vardu. Tačiau jis neturi nepriklausomos veikimo teisės, o paklūsta centrinei partijos organizacijai Maskvoje ir iš ten laukia sprendimų.

Partijos padėtis

Yra tačiau keletas Lietuvos partijos vystymosi momentų, kurie reikalingi iškelti. Visų pirma, partija toliau augo narių skaičiumi. Nuo 1968.1.1 iki XVI partijos suvažiavimo 1971 kovo mėnesį tas skaičius padidėjo nuo

105,418 iki 122,469, skaitant tikruosius narius ir kandidatus. Tai gi per tris metus partija paaugo 17,051 nariu. Kitaip kalbant, partijos augimo tempas buvo šiek tiek mažesnis, bet panašus į šešiasdešimtyjų dekadą. 1959-1968 laikotarpyje partija buvo padidėjusi nuo 49,114 iki 105,418 narių. Tai reiškia, kad procentaliai skaičiuojant, partijos nariai dabar sudaro 3.8% visų Lietuvos gyventojų, taigi per tą laiką paaugo 0.3%. Tačiau tas skaičius sudaro vieną iš pačių mažiausių procentų visoje Sovietų Sąjungoje. Antara, didėjant narių skaičiui, partijoje didėjo ir lietuvių procentas. Mažosios lietuviškosios tarybinės enciklopedijos duomenimis, lietuviai 1968 sudarė 66.3% visų partijos narių. Tai reiškia stiprų lietuvių paaugimą nuo 1959, kada lietuvių partijoje tebuvo tik 55.7% ir ypač nuo 1945, kada lietuviai tesudarė tik 31.8%. Tačiau ir 1968 lietuvių procentas partijoje yra žymiai mažesnis negu aplamai lietuvių gyventojų procentas Lietuvoje. Lietuviai sudaro 80.1% visų Lietuvos gyventojų, o, kaip minėjau, partijoje yra tik 66.3%. Tiesa, 1971 partijos suvažiavimo mandatų komisija lietuviams delegatams priskyrė 75.9%. Iš paduotų statistikų tačiau atrodo, kad lietuvių delegatų skaičius konferencijoje buvo didesnis nei jų proporcija narių tarpe. Tačiau ir tie duomenys rodytų lietuvių procentą partijoje perlipus 70%. Taigi, bendrai kalbant, partijos narių sudėtis yra sulietuvejusi.

(bus daugiau)

Liepsnų gėlė

ROMUALDAS KISIELIUS

Liepsna nuskynė jauną žiedą, tyli širdis, tiktai dvasia, vergijos pančių nusikračius, suko Kauno gatvėse: Laisvės! Laisvės Lietuvai!

Bet šauksmą greitai užslopino beširdžių letena šalta... Ir vėl vergijos jungą velka tauta, pasaulio užmiršta.

Ar jums ne gėda, rytų broliai, kad jūsų valios ribose iš ugnies šaukia žemei laisvės jaunos širdies gyva dvasia?..

Ar jums ne gėda, kad jūs rankos vėl suteptos žmogaus krauju, ir gėdos žiedas ant jūsų veido vėl skleidžias pumpurų nauju?..

Nuimkit koją nuo mūsų žemės, nes ji visvien išliks gyva. Ta Nemuno laukų gražuolė, ta nemarioji Lietuva.

ŠIEK TIEK APIE BAŽNYTINĘ KALBĄ

Kiekvienam išeivijos lietuviui turi rūpėti savo kalbą išlaikyti gyvą ir gryną. Didelė dalis to rūpesčio turi tekti ir lietuviams kunigams, besidarbuojantiems lietuvių parapijose. Tesie leista man valandėlę sugrįžti į tolimą praeitį ir pasisakyti, kokį įspūdį kunigo kalba man yra palikusi iš mažens.

Pirmiausia namie mane tėvas pamokė lietuviškai skaityti ir rašyti, paskui išleido į rusišką pradžios mokyklą Jurbarko. Rusų caras tada valdė Lietuvą, lietuviškoji spauda buvo uždrausta, ir visi mokslo dalykai mokyklose buvo dėstomi rusų kalba.

Tada katalikų vaikus tikybos mokė kun. Antanas Kiznis. Prieš pamokas reikėdavo kalbėti maldą. Katalikai vaikai, išeidavo į didelę priemenę ir sukalbėdavo maldą, — lotyniškai. Kodėl lotyniškai? Lietuviškai buvo draudžiama, o rusiškai (juo labiau — pravoslaviškai) turbūt nesutiko mūsų kapelionas kun. A. Kiznis. Jis išmokė vieną ar kelis vaikus lotyniškai Tėvę mūsų (Pater noster) — vienas tą maldą ir kalbėdavo už visus katalikų vaikus. Kai aš įstojau į mokyklą, kalbėdavo, kiek prisimenu, Petras Remeikis. Tada per tą Pater noster mes, katalikai lietuviai, juo labiau jautėmės esą kiti — ne rusiukai ir ne vokiečiai, kurių daug tada buvo Jurbarko pradžios mokykloje.

Gerbiama ir miela mūsų buvusį tikybos mokytoją kun. Antaną Kiznį dabar randu ir Liet. Enciklopedijoje. Tada mes nežinojome, tiksliai gal numanėme, kad, šalia lietuviškos dvasios klebono kun. Marcinkevičiaus, lietuviškai nusiteikęs buvo ir mūsų tikybos mokytojas kun. A. Kiznis.

Man labai patikdavo jo pamokslai. Evangeliją, jis paskaitydavo ypatingu tarimu, ir man rodydavos, kad evangelijos kitaip ir negalima skaityti. Po evangelijos kartais pasakydavo kokį pavyzdį iš žmonių gyvenimo, tą pavyzdį susiedavo su tos dienos evangelija ir pasakydavo visą pamokslą. Jis kalbėdavo neskubėdamas, aiškiai išdardamas kiekvieną žodį, išryškindamas kiekvieną sakinį. Ir jo pamokslo kalba, rodėsi, būdavo kitokia, nekaip kad mums mokykloje kalbėdavo.

Dabar nieko negalėčiau pakartoti iš jo pamokslų, bet visada galiu įsivaizduoti jį sakykloje, galiu prisiminti jo išvaizdą ir balsą, jo kalbėjimo būdą.

Tai buvo anie laikai, kai rusų žandarai smarkavo Lietuvą. Tada lietuvių ir žodis ir veiksmas turėjo būti pasvertas, nors paskui jau ir lietuvišką spaudą (1904) leido.

Laisvajame pasaulyje mums nei gyvu žodžiu, nei spauda varžytis nereikia, neišsėmiant, zinoma, iš padarumo ribų. Bet laisvės šalyse savo kalbai ir savo raštui jau mes lyg ir abejingi daromės: mažiau beskaitome laikraščiai ir knygos, siaurėja lietuviški bendravimai. O

ta mūsų kalba patogi ir graži, ir kalbų mokslui reikalinga: įžymūs pasaulio mokslininkai tai pripažįsta. Ir pastebėta, kad kas moka lietuvių kalbą, tam geriau sekas ir kitos kalbos, ypač tarimas. Į tai labiausiai turėtų atsižvelgti jaunimas.

Kalbą išlaikyti ir ją puoselėti labai daug gali padėti kunigai per bažnyčias savo pamokslais ir maldomis. Pamokslui reikia ne tik idėjos, bet ir grynios kalbos, ryškaus tarimo. Kaikurie kunigai pasirašo pamokslus, o tokiu atveju gali ir abejojamus žodžius susikirčiuoti.

Sukirčiuotų žodžių jau gana turime žodynuose ir gramatikoje, tik ar visi tuo susirūpinę! Antai ne vienas kunigas negali išvengti žodžio siela. Žodynai jį taria kaip sieną — su pastoviu kirčiu ant pirmojo skemės. O gyvojoje kalboje dažnai girdime sielą tariant kaip vielą ar dieną. Diena ir viela seniai visiems įprasti žodžiai, o siela šio šimtmečio pradžioje mūsų didžiojo kalbininko K. Būgos iškelta iš senųjų lietuvių raštų. Kas pirmiau tą žodį pasiskaitė iš laikraščių ir knygų, o nebuvo ženklo kaip ištarti, įprato savaip, pagal žinomus žodžius. Dabar jau reikia priimti ir įprasti, kaip išaiškinta ir nurodyta K. Būgos ir kitų kalbininkų.

Neretai girdėti, kad ir nuodėmė ištariama su ilgu kirčiu (priegaide) ant paskutinio skemės, kaip, pav., nuosālė, pragarmė. O nuodėmė reikia tarti kaip nuomėgė — su tvirtu ir pastoviu kirčiu (priegaide) ant pirmojo skemės.

Sielą ir nuodėmę jau prieš daugel metų buvome pamirę, kai iš lenkų kalbos ir lietuvių kalbą buvo verčiami poteriai ir maldos: taip lietuviška siela virto lenkiška duša, lietuviška nuodėmė — lenkišku grieku. Daug ir kitų svetimų žodžių įsibrovė į mūsų kalbą. Tų svetimųjų jau mažai ir beliko. Tik dabar atrastus ir atgaivintus savuosius rūpinkimės išlaikyti ir teisingai juos tarti.

O štai dar vienas pavyzdys, kaip visiems gerai žinomas žodis sugadinamas. Vienoje bažnyčioje seniau kalbėjo: Dievo Avinėli, kurs naikini pasaulio nuodėmes... Žodį naikini tarė su kirčiu ant paskutinio skemės, kaip, pav., ketini, saikini, maitini... Paskiau kažkas iš dabartinių kunigų pagalbininkų ar kuris iš kunigų pradėjo tą žodį tarti su tvirtu kirčiu (priegaide) ant pirmojo skemės, kaip, pav., dailini, paikini, gailini... Daugumas žmonių buvo įpratę teisingai kasdien tą žodį tarti, o dabar jau kaikurie persimeta į vadovaujančiųjų pusę, ir, bažnyčioje garsiai kalbant, girdėti suskilimas, nedarna.

Čia tėra paminėti keli tiksliai pavyzdžiai, į kuriuos reiktų atsižvelgti, pasitikrinant ir daugiau dar nesklandžiai, negerai tariamų žodžių.

Maldose ir giesmėse pasitaisoma nesklandžių ir sakinių. Tokius taip pat reiktų taisyti, bet

Lietuvių kalbos sekcijos dalyviai 1967 m. Lituanistikos Instituto suvažiavime Philadelphiaje. Iš k. sėdi prof. A. Senn, prof. A. Salys, kalbininkas St. Barzdukas, stovi kalb. L. Dambriūnas, dr. W. Schmalstieg.

ALEKSANDRO KURŠAIČIO ŽODYNAS — DOVANA LIETUVIAM

Tiesiog neįtikėtina, kad Goettingeno Vandenhoeck-Ruprecht knygų leidykla Vakarų Vokietijoje nebūtų pabūgusi tokios didelės aukos ir dar didesnės mokslinio darbo naštos ir būtų pradėjusi leisti tokio masto Aleksandro Kuršaičio Lietuviškai vokišką žodyną (Thesaurus Linguae Lituanicae).

Savo knygų lentynoj turį I-ą ir II-ą tomus. Abu tomui išspausdinti ant geriausio kreidinio popieriaus, įrįsti į kietus kalenkor viršelius, tamsiai žalios spalvos. Gražus raidynas. Nematyti korektūros klaidų. Preciziškas ir švarus spaudos darbas. Redakcinė kolegija — Wilhelm Wissmann (miręs), buvęs Muencheno universiteto indogermanistikos katedros ordinarinis profesorius, ir Erich Hofmann, Kielio universiteto indogermanistikos katedros ordinarinis profesorius. Bendradarbiai — Arminas Kuršaitis ir Herta Krick. Lietuvių kalbon vertė pratarmes ir pristatė šį leidinį anglosaksų kultūriniam pasauliui dr. Liucija Baldauf-Jurgutytė.

Pirmasis žodyno tomas turi 736 psl., antrasis — 896.

Antrasis tomas baigiamas raide "N", žodžiu "nužiūrėti". Tad III-čiame tome turės tilpti likusios alfabeto raidės. Nenoriu būti pranašu, bet atrodo, kad tam tomui reikės apie 1000 psl.

II-rojo tomo aplanke skelbiamos ir kelios recenzijos. Pažymima, kad šis lietuviškai vokiečiai jau ne šio straipsnio uždavins. Tiksliai gal pravartu būtų prasitarti, kad bažnytinės maldoms ir giesmėms daugiau reiktų poezijos, grožio, iškilnumo. Ar nepritiktų parinkti ir pagiedoti vieną — kitą senųjų psalmių?..

Bažnyčios kalba turėtų būti ne tik gryną savo kalbėjimu, bet ir savo grožiu, iškilnumu, šventumu.

A. Giedrius

kiškas žodynas bus naudingas ne tik studijuojantiems germanistiką, bet ir slavistam. Apakritai, šis milžiniškas mokslinis darbas turėtų ypatingai dominuoti visus indoeuropinių protkalbių žinovus; dar daugiau — visą kalbų mokslo pasaulį.

Okupuotoj Lietuvoj apie šio veikalą I-mąjį tomą rašė K. Korsakas (Literatūra ir Menas, 1968 birželio 22):

"Šio žodyno išleidimu pažymima jau 125 metus trunkanti intensyvi Kuršaičių šeimos veikla kalbotyros srityje. Iš tikrųjų tai išpuodinga mokslinė ir kultūrinė tradicija, kuri nusipelnė tikrai nuostabių pagarbos."

Mūsų kalbininkas prof. dr. Pr. Skardžius Drauge, 1968 lapkričio 30, pabrėžė:

"...jame duodama labai daug ne tik šių laikų, bet ir iš senesnių šaltinių išplaukusių žodžių, kurių kartais nerandi net ir didžiajame "Lietuvių kalbos žodyne"; daugumas žodžių kirčiuojama, kaip ir kituose dabartiniuose kirčiuotuose žodynuose..."

Jei žiūrėtume į šį žodyną sumodernėjusios lietuvių kalbos akimis, tai galėtume ir nusivilti. Tuo tarpu kalbininkai ar kalbos istorikai ras jame neišsėmiamą aukso kasyklą. Žodynas užpildo spragą lyginamajame kalbų moksle. Nors lietuvių kalbos vaidmuo indoeuropiečių prkalbės moksle yra labai svarbus ir nepakeičiamas, bet mes, lietuviai, lig šiol neturėjome stambesnio žodyno, kuris būtų jungęs senąją ir dabartinę ra-

Vėl ateina nauja knyga

Lietuvių Katalikų Mokslo Akademija išleido Suvažiavimo Darbų III tomo naują laidą.

Šis veikalas buvo pirmą kartą išleistas po III-jo L.K. Mokslo Akademijos suvažiavimo 1939 Kaune. Knyga buvo greitai išpirkta, ir mūsų laikais jos jau niekur nebuvo galima gauti. O daugelis mūsų Akademijos narių ir jos leidinių prenumeratorių pageidavo ją turėti kartu su kitais, vėlesniais Akademijos leidiniais. Ypatingai prašydavo Suvažiavimo Darbų pirmųjų trijų tomų universitetų bibliotekos, kurios gauna mūsų dabar išleidžiamus tomus, kad sudarytų pilną leidinių seriją. Dėl to Akademijos centro valdyba buvo susirūpinusi, kaip galėtų perspausdinti tuos tris pirmuosius tomus, išleistus Lietuvoje 1936-39.

Akademijai laimingu būdu pavyko rasti mecenatę — Elena Mickeliūnienę (84-14 108th Street, Richmond Hill, N.Y. 11418), kuri paskyrė šiam tikslui 3,000 dol. Tokiu būdu mecenatės E. Mickeliūnienės dė-

šomąją lietuvių kalbą ir abi komentavęs vokiečių kalba.

Žodyno pratarmė (I t.) leidėjas nusako kelias svarbesnes žodyno ypatybes:

a) Aleksandro Kuršaičio žodynas ištiesai kirčiuotas;

b) autoriaus lietuvių kalbos žodžių žodynas yra labai turtingas ir išsamus; sudarytas prilaikant tam tikslui naudojamų mokslinių pagrindų bei tvarkingos sistemos; žodžiam, kurių pats plačiau nepaaiškina, autorius nurodo atitinkamus šaltinius;

c) autorius pateikia daugelio lietuvių kalbos žodžių etimologijas; daug dėmesio ir kantrybės jis skiria ir lietuvių kalbos išvestiniam žodžiam;

d) itin daug šiame žodyne randam specialių terminų iš žemės ūkio, botanikos ir zoologijos sričių, mažiau technikos ir inžinerijos.

-o-

Baigdamas šio žodyno apžvalgą, norėčiau kreiptis į visus šviesuolius lietuvius, kad galintieji ir sugebantieji pabandytų bent po vieną jo komplektą (trys tomai) išplatinti. Bet kaip ir kur? Kiekvienas tomas atsieina 170 vokiškų markių. Gal kai kurios lietuviškos šeimos Šiaurės Amerikoje galėtų jį įsigyti. Bet, svarbiausia, siūlau šį žodyną parekomenduoti Amerikos ir Kanados viešosioms ir universitetų bibliotekoms. Kas prie tokių bibliotekų prieinam, pasiūlyk.

Leidėjų adresas: Vandenhoeck-Ruprecht, Goettingen und Zuerich, 34 Goettingen: Postfach 77, W. Germany.

VI. Mingėla

ka galės būti perspausdinti visi trys pirmieji Suvažiavimo Darbų tomai.

III tomas, pasirodęs nauja laida rugsėjo mėn., šiuo metu jau išsiuntinėtą Akademijos nariams, jos leidinių prenumeratoriams, universitetų bibliotekoms ir žurnalų redakcijoms. Šio tomo naujoji laida atrodo gražiai. Pats tomas yra stambus, — 514 psl., vertingas ir įdomus. Jame yra rimtų studijų iš įvairių mokslo sričių: filosofijos, psichologijos, pedagogikos, istorijos, sociologijos, teologijos, teisės, lietuvių kalbotyros, gamtos, geografijos ir kitų. Studijos parašytos žymių mūsų mokslo žmonių: Stasio Šalkauskio, Mečislovo Reinio, Prano Kuraičio, Juozo Girmiaus, Antano Šerkšno, Andriaus Ašmanto, Zenono Ivinskio, Kazio Pakšto, Stepono Kolupailos, Česlovo Pakucko, Prano Šivickio ir kitų.

Siūloma šį vertingą tomą įsigyti. Jo kaina 10 dol. Užsakyti kartu su čekiu (čekis išrašomas Lithuanian Catholic Academy of Science vardu) siųsti šiuo adresu: Lietuvių Katalikų Mokslo Akademija, Piazza della Pilotta 4, 00187 ROMA, Italia.

RAŠYTOJAI IR KNYGOS

— Fausto Kiršos pomirtinis raštų tomas greit bus atspausdintas Liet. Enciklopedijos leidyklos spaustuveje Bostone. Į tomą sudėti dar iki šiol nespausdinti poeto eilėraščiai. Tomas pavadintas "Palikimas". Jis turi šiuos skyrius: Eilėraščiai, Nebaigti eilėraščiai, Aidų aidų aidai, Pelenai, Užrašai. Paaikšnimus parašė poetas Stasys Santvaras, kuris tą palikimą sutvarkė ir suredavo, įdėdamas daug darbo. Įvadą parašė Lietuvių Rašytojų Draugijos pirmininkas Tėv. Leonardas Andriekus. Rašytojų Draugijai tarpininkaujant, tomas išleidžiamas Kiršos palikimo lėšomis, taip pat pridėta truputis visuomenės lėšų, pridėjo ir Lietuvių Rašytojų Draugija.

— Nelė Mazalaitė parašė antroją dalį knygos "Miestelis, kuris buvo mano". Pirmoji dalis buvo spausdinta Darbininko atkarpoje ir paskui išėjo atskira knyga. Ir antroje dalyje aprašinėja fantastinius miestelio fragmentus ir žmones, nuotaikingą gamtą. Rašytoja daug rašo trumpų pasakojimų, apybraižų, atsiliepdama į gyvenimo aktualijas. Šie jos trumpi kūriniai pasižymi lyrizmu, subtiliu žodžiu. Tų trumpųjų dalykelių susidarytų bent kelios knygos.

— Pranas Naujokaitis rašo lietuvių literatūros istoriją. Veikalas bus bent kelių tomų. Pirmąjį tomą jau baigė. Spausdinimo reikalais lankėsi pranciškonų spaustuveje Brooklyne. Plačiau apie šią studiją parašysime vėliau.

— Leonardas Žitkevičius išleidžia naują eilėraščių rinkinį "Dilgės ir lelijos". Į rinkinį bus sudėta apie 40 naujų eilėraščių. Įvadą parašė Liudas Dovydenas. Knyga išleidžiama New Yorke. Kaip žinia, poetas rašo ir humoristinius eilėraščius. Šioje knygoje sutelkti nehumoristiniai eilėraščiai.

— Romualdas Kisieličius, iš Brooklyno išsikėlęs gyventi į New Jersey, atsidėjęs rašo eiles ir baigia parengti savo poezijos antrą knygą. Kaip žinia, jis yra fotografas, tad ir nori fotografijom pailiuoti savo rinkinį.

— Viktorijos Šmaizienės mirties metinių progą numatoma išleisti eilėraščių rinkinį. (Mirė 1971 gruodžio mėn. Kanadoje.) Velionė daug rašė eilėraščius vaikams, bendradarbiavo Drauge, Dirvoje, Eglutėje ir visoje eilėje laikraščių Lietuvoje.

— Alfonso Sušinsko pomirtinė knyga "Šviesos ir šešėliai, pranciškonų spaustuveje jau surinkta. Į knygą sudėti žinomojo jaunimo rašytojo žymiausi raštai, tuo jį pagerbiant ir atžymint jo pedagoginę veiklą Lietuvoje ir čia Amerikoje. Knyga suredavo kun. dr. Titas Narbutas, taip pat miręs. Leidžia buvęs kun. Alfonso Sušinsko mokiniai ir bičiuliai. Knyga greitai laiku pasirodys.

— Tėv. Kazimieras Žvirblis, O.P., parašė knygą apie Bonaventūrą Pauliuką, O. P., jo veiklą Amerikoje ir Lietuvoje. Knyga turės apie 100 puslapių, spausdina pranciškonų spaustuve Brooklyne. Knyga jau surinkta, taisomos korektūros. Visu spaudos darbu rūpinasi kitas domininkonas — kun. dr. T. Žitraitis.

— Pranciškonų vikariato katalogas atspausdintas pranciškonų spaustuveje Brooklyne. Katalogą paruošė ir spausdiniui rūpinosi pranciškonų provincijolas Tėv. Jurgis Gailiūsis, OFM.

— Lietuvių Rašytojų Draugijos valdybos trimetis baigiasi šių metų gale. Valdyba rūpinasi perversi Draugijos vadovavimą į kitas rankas. Tai nėra lengva, nes valdybai sudaryti reikalinga bent 10 asmenų, gyvenančių toje pačioje apylinkėje. Užmegztas kontaktas su lietuvių rašytojų grupėmis Chicagoje, Los Angeles ir Washingtono - Baltimorėje-Philadelphijoje.

V. Alanto pagerbime Chicagoj spalio 1 suvaizdino jo veikalą "Buhalterijos klaidą". Nuotr. M. Nagio

KNYGA — GERIAUSIA DOVANA KALĖDOM

ATSIMINIMAI

Atsiminimai, Mykolo Krupavičiaus, kietais v. \$10.-
Jaunystės atsiminimai, Vlado Požėlos, kietais v. \$4.-
Gana to jungo, Kipro Bielino. \$5.-
Mes valdysim pasaulį, L. Dovydeno, du tomai. \$8.-
Laisvę ginant, J. Petručio, tomas I \$2, tomas II—\$3.-
Kaip jie mus sušaudė, J. Petručio. \$2.-
Prisiminimų fragmentai, K. Musteikio, kietais v. \$3.-

MONOGRAFIJOS

Kazys Pakštas, prof. J. Ereto, kietais v. \$12.-, minkšt. \$10.-
Didysis jo nuotykis — prof. Eretas tarnyboje Lietuvai, kolektyvas. \$5.-
Juozas Bagdonas. Kūrybos bruožai, tekstas gausiai iliustruotas, didelio formato. \$4.-

RELIGIJA

Ką mes tikime, kun. P. Celiešiaus. Tikėjimo tiesų santrauka jaunuoliam. \$4.-
Marijos Litanija, V. Mykolaičio-Putino, pagal gautą iš Lietuvos rankraštį. \$1.25

POEZIJA

Rūsčios dienos, V. Mykolaičio-Putino. \$2.-
Ramybė man, Juozo Kėkšto. \$1.-
Viena saulė danguje, Marijos Saulaitytės, kietais virš. \$4.-
Poezijos pilnatis, B. Brazdžionio rinkinė. \$10.-
Tik tau ir man, O.B. Audronė. \$3.25
Poezija, Jonas Aistis. \$6.-
Anykščių šilėlis, A. Baranausko. \$5.-
Donelaičio kapas, K. Bradūno. \$5.-
Maironio baladės. \$6.00.

FILOSOFIJA

Didieji dabarties klausimai, A. Maceinos. \$6.-
Bažnyčia ir pasaulis, A. Maceinos. \$2.-
Tauta tikrovės ir mito žaisme, F. Jucevičiaus. \$3.-

ISTORIJA

Lietuvos sukilimas 1862-1864 metais, K. R. Jurgėlos. \$10.-
Amerikos lietuvių istorija, dr. A. Kučo. \$10.-
Amerikos Lietuvių Taryba, L. Šimūčio. \$10.-
Lietuvių švietimas Vokietijoje, V. Liulevičiaus. \$12.-
Lietuvio vargonininkas Išeivijoje, J. Zilevičiaus. \$5.-
Senprisių laisvės kovos, dr. M. Anyso. \$7.50
Žymios lietuvių moterys, dr. M. ir Val. Anyšų. \$7.50
Nepriklausoma Lietuva, R. Skipičio. \$7.-
Lietuvos istorija, V. Sruogienės. \$6.-

BELETRISTIKA

Šventaragis, istorinis romanas, V. Alanto, I-mas tomas, kietais \$6, minkštais v. \$5.-
Pasisėjau žalią rūtą, Pr. Naujokaičio romanas. \$4.-
Vaišvilka, J. Kralikausko romanas. \$4.50
Brolio Mykolo gatvė, E. Cinzo novelių rinkinys, kietais v. \$6.-
Aidai ir šešėliai, V. Kavaliūno premijuotas romanas. \$5.-
Vėjas lekia lyguma, A. Barono romanas. \$4.-
Aišvydo pasakos, A. Giedraus. \$3.-
Tūboto gaidžio metai, K. Barėno premijuota apysaka, kietais v. \$3.50.
Tėvų pasakos, B. Bulotaitės, kietais v. 4, minkštais v. \$3.-
Kur bėga Šešupė, A. Skirkos. \$2.-
Medinis arklys, E. Williams. \$2.-
Mūsų mažoji sesuo, A. Vaičiulaičio, kietais v. \$3.
Mieste nesaugu, premijuota apysaka jaunimui, D. Bindokienės. \$3.-
Be namų, premijuota apysaka, A. Norimo. \$3.-
Gatvės berniuko nuotyčiai, R. Spalio, kietais v. \$5, minkšt. \$4.-
Kalnų velnias, A. Lukšytės. \$5.-
Rugsėjo šeštadienis, premijuotas romanas, B. Pukelevičiūtės. \$5.-
Dailininko žmona, Juozo Tininio. \$5.-
Literatūros metraštis, Gabijos leidinys. \$5.-
Agonija, Jurgio Gliados. \$5.-

IVAIRIOS KNYGOS

Dialogas su lietuviu, B. Railos. \$7.-
Lietuvių literatūra svetur, red. K. Bradūnas. \$10.-
Vermės ir verpetai, B. Railos. \$5.-
Mįslės, J. M. Puikūno, kietais v. 4, minkšt. \$3.50.
Anglų kalbos gramatika lietuviui. \$2.-
Valgių gaminimas. \$7.50
Širdies prieuoliai, Menard M. Gerter, M.D. \$3.-
Lituanistikos darbai, II tomas. \$2.50
Simas, Jurgio Gliados. \$3.-
Numizmatika, J. Kario. \$15.-
Nepriklausomos Lietuvos pinigai, J. Kario. \$10.-
Lietuva, vaizdų albumas, Vyt. Augustino. \$6.-

KNYGOS VAIKAMS

Čirkišas siaube, M. Vaitkaus. \$1.-
Laužai ir kibirkštėlės, O.B. Audronės. \$3.-
Elementorius, Igno Malėno. \$3.-
Gintarėliai, elementorius, E. Ruzgienės. \$5.-
Šaunus penketukas, J. Švaisto. \$3.-
Baltasis stumbras, G. Ivaškienės, premijuota apysaka jaunimui. \$3.75
Labas rytas, vovere, J. Minelgos. \$2.50
Vyskupo katinas, Č. Grincevičiaus. \$2.50

Šios ir kitos knygos bei muzikos plokštelės gaunamos:

DARBININKO ADMINISTRACIJA
910 Willoughby Avenue
Brooklyn, N.Y. 11221

Atidarant imigracijos muziejų prie Laisvės statulos, lietuvių grupė painformavo Ralph Penza (antras iš k.), CBS-TV žinių pranešėją, apie padėtį Pabaltijo kraštuose. Kairėje — Birutė Radzivanienė, toliau Helen Kulber ir Kęstutis Miklas — Batuno pirmininkas. Jie visi priklauso lietuvių respublikonų grupei. A. Binkins

Los Angeles, Calif.

Prof. Mykolo Biržiškos mirties 10 m. sukakties proga skautai akademikai spalio 29, sekmadienį, tuoj po sumos parapijos salėj rengia minėjimą su paskaita ir menine programa. Lietuvių Fondo Long Beach apylinkės vajeus komitetas rengia LF dešimtmečio jubiliejinį balių lapkričio 4, šeštadienį, 7 val. vak. Machinist salėj, 728 Elm Ave., Long Beach. Meninę programą atliks Los Angeles dramos sambūrio grupė

STUDIJŲ SAVAITĖ VOKIETIJOJE

Romuvoje, Vasario 16 gimnazijos patalpose, spalio 14 d. Europos lietuvių fronto bičiuliai buvo sukvietę Vokietijoje veikiančių lietuvių kultūrinių organizacijų atstovus ir šiaip studijų savaitėmis besidominčius kultūrininkus aptarti XX-sios Lietuvių studijų savaitės Europoje organizavimo reikalus. Susirinkime buvo atstovaujama Vokietijos LB valdybai, ateitininkams sendraugiam ir studentam, Evangelikų jaunimo rateliui, skautam ir ELFB. Iš viso pasitarimuose dalyvavo 14 asmenų.

Dėl XX-sios studijų savaitės vietos ir laiko jau buvo konkrečiai pasisakyta uždarant XIX-ją, tad šio posėdžio dalyviai, nors ir be didelio entuziazmo, tik patvirtino anuos nutarimus. Už Romuvą iš 14 dalyvių tepasisakė tik 5, bet kiti nebesavo nė prieš, matyti, nenorėdami angažuotis prieš jau paskelbtus visuomenei sprendimus.

Tad XX-ji Lietuvių studijų savaitė įvyks 1973 rugpjūčio 19-26 Romuvoje, Vasario 16 gimnazijos namuose. Jos moderatorium sutartinai pakviestas dr. Kajetonas J. Čeginskas iš Švedijos. J. organizacinę komisiją išrinkti Jurgis Barasas, Alina Griniene ir Mečys Landas, o meno reikalais pavesta rūpintis muzikui Valteriui Banaičiui ir dailininkui Alfonsui Krivickui. Finansinę komisiją sudaro kun. Vingaudas Damijonaitis, dr. Jonas Grinius ir dipl. teis. Justinas Lukošius.

Taip pat nutarta išleisti suaktyvintą studijų savaitę leidinį. Tam reikalui sudarytoje redakcinėje komisijoje yra dr. Kajetonas J. Čeginskas, dr. Jonas Grinius, kun. Bronius Liubinas ir dir. Vincas Natkevičius. Tiksliai leidinio apimtis bus nutarta tada, kai bus iširtos galimybės surinkti medžiagą ir sutelkti lėšas.

ELI

AR ŽINAI, KAD

Amerikoje 70 proc. visų gyventojų yra suspausti gyventi 1 proc. teritorijos ploto.

"Išlaisvintos moterys". Jos suvaidins aktualių ir dainų montazą "Tryliką naktų pizamoj". Dalyvauja: Birutė Dabšienė, Ona Deveikiene, Ema Dovydaitytė, Janina Čekanauskienė, Regina Kungienė, Zenta Česnaitytė-Hardwickienė, Dalila Mackialienė ir Raisa Urbanienė. Montažo tekstas ir režisūra — D. Mackialienės, piano muzika — O. Metrikienės, akordeonu groja — V. Gilyls. Po meninės dalies — lietuviški valgiai, bufetas, loterija.

Balfo rudens balius įvyks lapkričio 18, šeštadienį, 7 val. vak. Šv. Kazimiero parapijos salėj. Programoje lietuvių kompozitorių dainų koncertą atliks Los Angeles dramos sambūrio "Išlaisvintų moterų" grupė, vadovaujama D. Mackialienės.

Šv. Kazimiero lituanistinė mokykla kalėdine eglute ruošia gruodžio 17, tuoj po pamaldų parapijos salėj.

Santa Monicos lituanistinė mokykla rugsėjo 23 pradėjo devinties mokslo metų. Mokyklos vedėjos pareigas pradėjo eiti Danutė Narbutienė. Mokykla, išdirbusi 8 metus Lincoln mokyklos patalpose, persikėlė į Santa Monicos aukštesniąją mokyklą, 601 Pico Blvd. Naujas dalykas — aukštesnieji lituanistiniai kursai baigusiems aštuoneklėjų metų lituanistinė mokyklą.

Solistė B. Dabšienė dainuoja Kalifornijos lietuvių dienoje rugsėjo 30. Akomponuoja pianistė R. Apeikytė. Nuotr. L. Kanto

KULTŪROS ŽIDINY — aukos statybai Kultūros židiniui, Tėvų pranciškonų vie-nuolynui, jo koplyčiai, spaustuvei (pagal atskirų aukotojų pageidavimus) aukoję:

Angelų Karalienės parapija, Brooklyn, N. Y., 2000, pažad. 25,000 (spaustuvės statybai). N. N., Brooklyn, N. Y., 400, anksč. 100.

A. Close, Brooklyn, N. Y., 100. L. Kuchinskienė, Hampton Bays, N. Y., 10, anksč. 30, pažad. 50.

Lietuvių karininkų Ramovė, N.Y. skyrius 75.

Laukiama aukų ne tik grynais pinigais, pasidėjimais, bet ir užrašais testamentuose.

Siųsti:

BUILDING FUND
Franciscan Monastery
680 Bushwick Ave., Brooklyn, N.Y. 11221

Neseniai mirusiam a.a. majorui Kostui Liaudanskui atminti Los Angeles tautininkai surinko ir Lietuvii Fondui įteikė 100 dol.

Ateitininkų sendraugių metinis susirinkimas įvyko spalio 8 Violetos ir Mindaugo Gedgaudų namuose, Valencia, Calif. Be sunkumų išrinkta nauja valdyba kurioje įeina P. Grušas, J. Jodelė, J. Motiejūnas, A. Polikaitis, J. Raulinaitis. Revizijos komisijon išrinkti dr. J. Jusionis ir dr. J. Venckūnas.

Lietuvių Fronto Bičiulių Los Angeles skyriaus naujai išrinkta valdyba taip pasiskirstė pareigomis: pirm. dr. Z. Brinkis, vicepirm. Ign. Medziukas ir L. Valiukas, sekr. Algis Raulinaitis, izd. A. Kulnys.

Dr. Ričardas M. Oksas, 25-rių metų amžiaus, paskirtas farmakologijos instruktorium Pietinės Kalifornijos universiteto odontologijos skyriui. Naujasis profesorius yra įsigijęs Pharm. Dr. USC universitete 1970 ir magistro laipsnį UCLA universitete iš socialinių mokslų 1971.

Inž. Gedas Kaunas, iki šiol gyvenęs Beverly Shores, Indiana, kartu su žmona Aldona ir sūnumi Rimu persikėlė gyventi į Los Angeles.

Dr. Sigitas Babušis, vaikų ligų specialistas, iki šiol dirbęs Rochester, N.Y., su visa šeima persikėlė gyventi į Los Angeles. Dr. Babušis turi leidimą dirbti savo profesijoj ir Kalifornijos valstijoj. — K.

— Vliko seimas šiemet įvyks lapkričio 25-26 Clevelande. Šiais metais baigiasi Vliko valdybos kadencija ir seimo metu bus sudaryta nauja vadovybė. Seimui priimti Clevelande sudarytas organizacijų atstovų komitetas. Visam darbui vadovauti išrinktas prezidiumas iš J. Daugėlos (pirm.), A. Augustinavičienės, N. Kersnauskaitės, J. Virbalio, A. Kasulaičio, Pr. Razgaičio, M. Malskio ir A. Pau-tieniaus.

— Bronius Kviklys, Draugo ir veikalo "Mūsų Lietuva" redaktorius, spalio 29 Detroito, Lietuvių Namuose skaitys paskaitą apie rusifikaciją Lietuvoj. Rusifikacijai iliustruoti bus Br. Kviklio rinkinių paroda. Parodą ir paskaitą rengia ALT S-gos Detroito skyrius.

— Vytautas Alseika, buvęs Eltos biuletenio redaktorius, rugsėjo mėn. vidury išvyko dviem savaitėm atostogų į Europą. Spalio 3 iš Vokietijos pranešė, kad išvažiavęs į okupuotą Lietuvą sutvarkyti savo motinos palikimą. Biuletenį redaguoja atsakingasis redaktorius Juozas Audėnas. (E)

— Lietuvos Išlaisvinimo Tautos Fondui rugsėjo mėn. aukoję: 500 dol. G. S. Kuzmos, Maple, Ont.; po 100 dol.: Statybos B-vė "Talka", Mississauga, Ont., B. S.Z. Jackai, Woodbridge, Ont., S. K. Gečai, Port Sydney, Ont., J. Masonis, Port Severn, Ont., po 50 dol. — Ig. Bumelis, Port Credit, Ont., J. Tumosa, Toronto, Ont., North Sylva Co. Ltd., Toronto, Ont., 40 dol., Pr. Urbonavičius, Clarkson, Ont.; po 25 dol.: dr. L. R. Kuolas, Toronto, Ont., Ont., V. S. Kneitai, Oshawa, Ont., S. Jonaitis, Wasaga, Ont., J. Gustainis, Don Mills, Ont., M. Kojelis, Toronto, Ont., dr. S. Pacevičius, Toronto, Ont., P. Raudys, Toronto, Ont. Visi iš Kanados. Aukos siunčiamos adresu: Lithuanian National Fund, 64-14 56th Road, Maspeth, N. Y. 11378. USA. (E)

Jaunimo peticijos komisiją, dabar vykdančią peticijos parąšų telkimą, sudaro šie asmenys: Antanas Kizlauskas (pirm.) Dina Gelaziūtė ir Lina Kriaučiūnaitė. Jaunimo peticijai lapus gauti ir išpildytus prašoma grąžinti į Margutį, 2422 W. 67 St., Chicago, Illinois 60629.

— Pietų Amerikos lietuvių kongreso proga vyks ir jaunimo studijų savaitė — stovykla 1973 vasario 15-22, greičiausiai pajūryje. Programa panaši į II PLJK įvykius: diskusiniai būreliai jaunimo kongrese nagrinėtomis temomis, pratybiniai būreliai, vakarinės programos. Pats kongresas vyks vasario 22-25 Sao Paulo mieste. Paskutinis kongresas įvyko 1967, o iki tol jie buvo rengiami kas antri metai.

— "Chicago Sun-Times" dienraštis spalio 15 išspausdino latvio Tedis Zierinšo laišką, kuriame jis primena, kaip naciai prieš 35 metus pažadėjo gerbti Belgijos sieną, tačiau po trejų metų Belgiją okupavo. Taip pat ir Sovietai prieš 33 metus, spalio 10, Maskvoj pasirašė su Lietuva sutartį, įsipareigodami ne-liesti Lietuvos sienų, o vėliau okupavo Lietuvą ir kitas dvi Baltijos valstybes. Nacių tironi-ja sunaikinta, Belgijos nepriklausomybė atstatyta, o Lietuva, Latvija ir Estija vis dar yra okupuotos Maskvos tironų. Pasaulis girdi Hitlerio aukų šauksmus, bet yra kurčias raudonųjų nacių — komunistų aukų šauksmam.

Po Chicagos dangum

Vilniaus diena, kaip kiekvienais, taip ir šiais metais, buvo iškilingai paminėta. Spalio 8, sekmadienį, ta proga bažnyčioje buvo laikomos pamaldos, o salėje (Jaunimo centre) prof. Vanda Sruogienė skaitė paskaitą. Lietuvių televizijai tą vakarą buvo trumpa vilniečio mokyt. Dundulio apžvalga. Buvo rodomi Vilniaus krašto paveikslai. Kazė Brazdžionytė skaitė Maironio eilėraštį "Vilnius prieš aušrą", Marija Kriščiūnienė parodė skaidrių. Lietuvos vyčių šokėjų grupė pašoko tris tautinius šokus. Programos pranešėja K. Brazdžionytė turėjo trumpą pasikalbėjimą su mokyt. Dunduliu apie Vilniaus problemas. Paveikslai buvo palydėti maršais ir Vilniaus dainomis. Tūkstančiai žiūrovų buvo sužavėti.

Atsiveikšimom su visuomenės veikėju teisininku J. Zuriu. Spalio 10 Eranstone tragiškai žuvo inž. Ksaveras Kaunas, tesulaukęs 57 m. amžiaus. Riverside, netoli Chicagos, mirė dr. Vytautas Melnykas, tesulaukęs 50

metų. Oak Forest senelių prieglaudoje mirė vienišas Lietuvos kovų savanoris Antanas Grybauskas, pirmą gyvenę Ciceroj, Brighton Parke. Šaulių veikėjas P. Padvauskas gavo žinią, kad Lietuvoje mirė jo brolis Jonas, o žurnalistų sąjungos c.v. sekretorius Algirdas Pužauskas liūdi Lietuvoje mirusios savo mamytės.

Lietuvos vyčių choro nauja dainų plokštelė greit išeis į visuomenę. Ją paruošė muz. F. Strolia ir muz. A. Kučiūnas. Kiekvieną ketvirtadienio vakarą Vyčių salėje vyksta repetitijos. Priimami ir nauji choristai. Perrinkta choro valdyba. Pirmininkas — St. Rogers.

Organizuojamas naujas choras: Balzeko muziejaus globoj. Į jį gali stoti visi nuo 18 m. amžiaus. Vadovaus seselė A. Kraučūnas. Repetitijos — pirmadieniais, 7 v.v., muziejų.

Muz. Audronė Simonaitytė atėjo dirbti Dainavos chorą. Ji kartu gros vargonais ir Sv. Kryžiaus bažnyčioje, kur choras gieda.

Operos choro balius bus lapkričio 11 Riviera Lake Club, Orland Park. Šiomet sulauksim Carmen operos, kuriai pastatyti labai reikalingos lėšos; tad visuomenė kviečiama šiame baliu dalyvauti.

Al. Kazlauskas Sun Times dienrašty spalio 6 išdėstė savo mintis apie aštuonių jaunuolių teismą Vilniuj, maištą Kaune, Romo Kalantos susideginimą, žmonių protestą dėl religijos persekiojimo, o taip pat ir apie kviečius, kuriuos JAV parduoda sovietams...

Lietuvių Fondas, švęsdamas 10 metų veiklos sukaktį, spalio 28 Jaunimo centre rengia minėjimą su banketu.

Tautybių pasirodymas — mugė bus lapkričio 3-4 Navy Piere, Chicagoy. Su savo tautodaile bei meninėm jėgom dalyvaus ir lietuviai. Bus lietuviškų

valgių. Be viso to, bus pristatyta ir grožio karalaitė. Suinteresuotos mergaitės, 16-22 metų amžiaus, prašomos registruotis pas Žiupsnį, tel. 776-6412. Lietuvių pasirodymą ruošia JAV LB vidurio vakarų apygarda.

Parodos. — Čiurlionio galerijoje spalio 14-22 vyko dail. Editos Stankuvienės (iš Kanados) tapybos darbų paroda. — Rankdarbių paroda ir talentų pasirodymas vyks lapkričio 18-19 lietuvių evangelikų Tėviškės parapijos salėje. — Skulpt. Pranas Baltuonis su savo darbais atvyksta į McCormick Place, kur lapkričio 6-12 vyks Profesional Art paroda.

Krivulės vardu susibūrę buvę Lietuvos policijos nariai ruošiasi išleisti knygą apie Lietuvos policiją. Spalio 2 įvyko Krivulės susirinkimas. Išrinkta nauja val-

dyba: pirm. Al. Reivytytis, G. Balsevičienė, G. Baradienė, V. Pocius ir S. Stasiūnas. Visi susirūpinę sutelkti knygai lėšų. Reikia net 5000 dol. Knygą redaguos Pov. Dirksis.

Lietuvių prekybininkų skaičius, keičiantis gyvenimui, mažėja. Štai netrukus užsidaro daugiau kaip 20 metų veikęs lietuvių baldų centras, vedamas

J. Lieponio. Ilgametis baldų remonto darbuotojas savanoris T. Papartis iš Marquette Parko išsikėlė pas savo sūnų į Oak Lawn.

Lietuvių Prekybos Rūmų susirinkimas įvyko spalio 11. Buvo įdomi paskaita apie pinigų ir testamentus. Pirm. K. Oksas ir valdyba veikia kiek gali.

Bal. Brazdžionis

KNYGOS ANGLŲ KALBA

- Encyclopedia Lituanica, vol. I. \$18.00.
Encyclopedia Lituanica, vol. II. \$18.00.
History of Lithuania, by Dr. J. B. Končius. \$2.00.
Vytautas the Great-Grand Duke of Lithuania, by Dr. J. B. Končius. \$1.00.
A Priest in Stutthof, by Stasys Yla. \$8.00.
Map of Lithuania. \$3.00.
Curriculum vitae, by A. Kairys. \$ 3.00.
We Will Conquer the World, by L. Dovydenas. \$5.00.
Lithuania under the Soviets, by V. S. Vardys. \$10.00.
Awakening Lithuania, by Dr. J. J. Stukas. \$2.00 (kietais v. \$3.00).
Introduction to Modern Lithuanian, lietuvių kalbos gramatika anglų kalba, by L. Dambriūnas, A. Klimas, W. Schmalstieg. \$8.00.
The Slavs, by Marija Gimbutas. \$10.00.
Simas, by Jurgis Gliada. \$5.00.
Sin at Easter, by Vaižgantas. \$6.00.
Timeless Lithuania, by Owen J. C. Norem, BD, LLD. \$4.00.
Cultural Wellsprings of Folktales, by Rev. V. Bagdanavičius. \$6.00.
The War Against God in Lithuania, by Dr. J. Savasis. \$1.25.
Guerrilla Warfare on the Amber Coast, by K. V. Tauras. \$3.00.
The Refugee, by K. C. Cirtautas. \$3.50.
Crosses, by V. Ramonas, romanas. Kietais viršeliais. \$4.00.
Selected Lithuanian Short Stories. Lietuvių rašytojų kūriniai. \$5.00.
Lithuanian Quartet. Barono, Katiliškio, Landsbergio ir Seiniaus kūriniai. \$5.00.
Lithuanian Folk Tales. \$4.50.
The Herdsman and the Linden Tree. V. Krėvės apsakymas. \$4.00.
House Upon the Sand, by J. Gliada. Romanas. \$4.00.
The Ordeal of Assad Pasha, by I. Šeinius. Satyra. \$2.00.
Memoirs of a Lithuanian Bridge. V. Kudirkos kūriniai. \$2.00.
The Maker of Gods, by St. Zobarskas. 10 novelių. \$3.00.
The Temptation, by V. Krėvė. \$3.00.
Bobby Wishingmore, by S. Zobarskas. Vaikams istorija. \$2.00.
The Living Testament of Faith and Courage. Sibiro maldaknygės lietuvių-anglų kalbomis, didelio formato leidinys. Kietais viršeliais. \$3.50.
Popular Lithuanian Recipes, by J. Daužvardis. \$3.00.
Lithuanian Self-Taught, by M. Variakojytė. \$1.25.
Art Collection of the Lithuanian Franciscan Fathers. \$5.00.
Lithuania, by V. Augustinas. Albumas iš Lietuvos vaizdų. \$6.00.
Thaddeus Kosciuszko the Champion of Freedom, by A. D. Yuknis. 50 c.
English-Lithuanian Dictionary, by V. Baravykas (ca. 30,000 žodžių). \$6.00.
Lithuanian-English, by B. Piesarskas, B. Svesevičius (ca. 27,000 ž.). \$5.00.
Lithuanian-English, V. Peteraitis, 602 psl. Kietais viršeliais. \$7.00.
Footbridges and Abysses, a novel by A. Baronas. \$5.00.
Rejuvenation of Siegfried Immerselbe, a novel by Ig. Šeinius. \$5.00.
Noon at a Country Inn. by A. Vaičiulaitis. \$4.00.
Nimblefoot the Ant and Her Adventures, by V. Tamulaitis. \$4.00.
The Deluge, a Love Story of Ancient Times, by M. Vaitkus. \$4.00.
The Mountain Doves and other African Folktales, N.M. Zobarskas. \$3.50.
Amens in Amber, Leonardo Andriekaus poezija anglų kalba. \$3.00.
Eleven Lithuanian Artists in Australia. Kietai virš. Albumo formatas. \$6.00.
The Way of the Nation, by J. Juodis (paveikslų albumas). \$7.00.
The Battle of Grunwald, a Historical Novel. \$3.00.
Lithuania, Land of Heroes, by L. Valiukas. \$4.75.
The Seasons, by Donelaitis. \$3.00 (kietais \$4.00).
Sonata of Icarus, by Jurgis Gliada. \$5.00.
Essays in Greek Politics, by R. Sealey. \$6.00.
Tundra Tales, Nola M. Zobarskas, ed. \$5.00.
The Winning Winds, by Bailey. \$4.00.
The Lithuanian National Revolt of 1941, by Dr. A. M. Budreckis. \$4.00.
The Cemetery of Nations in the Siberian Tundra, by H. Tautvaiša. \$1.75.
The Green Oak, by Algirdas Landsbergis, Selected Lithuanian Poetry. \$5.00.
The Green Linden, by A. Landsbergis, Selected Lithuanian Folk-songs. \$6.00.
Marian Shrines of Americas, by Titas Narbutas, illustrated. \$3.50.
Lithuania 700 Years, red. A. Geručio. \$12.00.
The Lithuanian Woman, red. B. Novickienės. \$3.00.
Spheric and Linear Laws of Geometry, by A. Stelingis. \$2.00.
Modern stories from many lands, edited by Charles Angoff. \$8.
A state of almost happiness, a novel by Bryn Beorse. \$5.

Šios ir kitos knygos bei muzikos plokštelės gaunamos:

DARBININKO ADMINISTRACIJA

910 Willoughby Avenue
Brooklyn, N. Y. 11221

BALFO SEIMAS DETROITE

Kasmet Balfas kviečia visus savo skyrių atstovus ir direktorius į suvažiavimą-seimą. Šiomet seimas bus spalio 28-29 Detroit, Lietuvių namuose, 3009 Tillman Ave. Suvažiuos atstovai ir direktoriai pasvarstyti ir aptarti savo organizacinės veiklos planą ir darbus, pasidalyti mintimis apie šalį, sėpmuosiui ir t.t.

Bet šiomet, be šių eilinių reikalų, bus du gan svarbūs dalykai. Pirmas — Balfio statuto keitimas, pritaikant jį šių dienų poreikiams. Antras — ar palikti Balfio centrą New Yorke (Brooklyne), ar jį kelti į kitą, skyriams geriau pasiekiamą vietą.

Tie išskirtiniai ir svarbūs dalykai turėtų būti svarstomi sąžiningai, atsisakant asmeninių ambicijų, pasirengus pagrindinai tuos dalykus išstudijavus. Reikėtų tuos dalykus svarstyti ir

spręsti labai atsargiai, kad mūsų sprendimai nepakenktų Balfio įsibėgėjusiai veiklai ir sėpmiesiems. Mes visi, o ypač Balfio skyrių atstovai ir direktoriai, turėtume tą gerai sau į galvą įsikalti.

Seimo rengimo komitetas, kurio pirm. Kazys Ražauskas, ir Balfio Detroito skyrius, pagerbdamas skyrių atstovus, direktorius ir svečius, spalio 28 d. 7 val. vakaro rengia pokylį Lietuvių namuose. Tame pokilyje dainuos Detroito jaunimo choras, muziko Stasio Sližio diriguojamas, bus vakarienė su šokiais. Pokyliui vadovauja Ralfas Valatka, Detroito lietuvių radijo programos vedėjas. Į pokylį kviečiami visi seimo dalyviai ir visi Detroito lietuviai, o ypač laukiamas lietuvių jaunimas.

M. St.

Patobulintas sustabdymas priešaky ir užpakaly. Pagerinta izoliacija. Tai svarbiausi techniniai pagerinimai. Į pasirinkimų sritį įeina sportiškai pagaminti aliuminio ratai ir AM-FM radijas.

PINTO

1972 metų vidury Pinto perėjo daug pakeitimų, įskaitant storesnes sėdynes visuose modeliuose ir pagerintą sustabdymą. 1973 metams dar pridėdami vairavimo ir stabdžių patobulinimai, taip pat ir sustabdymo galimybių pasirinkimas. 1972 metų priedai, tokie, kaip "station wagon, stogas į saulę ir Sports Accent Group", pasiliks ir 1973 metais.

— Nauji Darbininko skaitytojai: R. Saxton, Cincinnati, Ohio; R. Siulte, Columbus, Ohio; N. Lapė, New York City. Užsakę kitiem: A. Budreckis, Richmond Hill, N. Y. — P. Dargiui, Pittsburgh, Pa.; L. Ulrich, Maspeth, N.Y. — J. Medeshai, Apache Jct., Arizona (gimtadienio dovanai); P. Petkelis, Brockton, Mass. — A. Petkeliui, Galena, Ohio; P. Kazakas, Cleveland, Ohio — W. Schoenbergui, Cleveland, Ohio. Sveikinam naujus skaitytojus ir dėkojam užsakytojam. Darbininkas naujiem skaitytojam tik 7 dol. pirmiem metam.

FORD

Naujas įreminimas ir nauja skarda duoda Fordui ilgo, įprastinio automobilio išvaizdą. Visi ketverių durų Fordai turi naujas stogo linijas. Lyginant juos su panašiais 1972 modeliais, čia yra daugiau vietos galvai.

Iš kitų Fordo standartinių įrengimų pagerinimų paminėtinas naujas įrengimas, kuriame telpa radijas, šildytuvas-vėsintuvas ir laikrodis, lengvai matomi ir pasiekiami automobilio vairuotojo ir prieky sėdinčiųjų keleivių. Dėžė pirštinių yra dvigubai didesnė negu 1972. Pagerintas oro reguliavimas languose padeda ypatingai tykiam važiavimui. Puikios priemonės langui plauti ir šluostyti. Visi 1973 Fordai turi galingus diskinius stabdžius prieky.

Galima pasirinkti aliarmų sistemą, saugančią nuo vagysčių. Sistemai veikiant, automobilio sirena nenuityla 5-7 minutes.

THUNDERBIRD

1973 Thunderbird pasižymi nauja priešaky išvaizda. Naujas įreminimas. Dekoruotas gaubtas. Nauji, susidūrimus absorbuoją "bumperiai". Priešaky ir užpakaly daugiau vietos galvai.

Spindulinės, apjuostos plienu, šonuose baltos padangos yra standartinės. Didėsi užpakaliniai stabdžiai. Puiki šoninė apsauga.

TORINO

1972 buvęs visai naujas automobilis, 1973 Torino turi naują priešaky išvaizdą. Žemos užpakaly priekinės sėdynės yra standartinės. "Station" vagonuose dabar galima pasirinkti atšildymą užpakaliniam langam.

Yra ir naujų Torino serijų. Jų tarpe — Gran Torino Brougham, dvejų durų kietaviršis ir ketverių durų kietaviršis su ramsčiais. Juos galima pasirinkti vietoj 1972 metų vadinamosios Brougham Interior Trim grupės.

MUSTANG

Penki Mustango modeliai tebėra didžiausias pasirinkimas specialiai mažuose segmentuose. Čia šitaikomas ir vienintelis Fordo divizijos "convertible" 1973 metam. Visi Mustangai naujai įreminėti. "Bumperių" spalva derinasi prie pagrindinės automobilio spalvos.

MAVERICK

Tai naujausias Fordo divizijos milijoninės rinkos automobilis. Jo vidus pagrindiniai patobulintas. Patogesnės sėdynės. Turtingesnis durų išplavimas.

Iš 1973 m. Fordo automobilių labiausiai pakeistas pilnutinis Fordas. Čia matomas LTD-kietu stogu ir su ketveniom durim.

Jurgio Spurgio nuotyčiai

KĄ REIŠKIA IŠRADINGUMAS!

AR IŠRINKTASIS PREZIDENTAS DUOS EIGĄ KONGRESO REZOLIUCIJAI DĖL BALTIJOS VALSTYBIŲ?

Ignas Kazlauskas (Great Neck, N.Y.) parašė laiškus prezidentui R. Nixonui ir sen. Mc Governui, teiraudamasis, ką išrinktas prezidentas darys su H. Con. Res. 416, kuri buvo abiejų Rūmų vieninai priimta ir ragino prezidentą kelti pavertę Baltijos valstybių klausimą Jungtinėse Tautose bei kituose viešosios opinijos forumuose.

Už prezidentą Nixoną atsakė valstybės sekretoriaus asistentas John Richardson, Jr. rugsėjo 27 laišku.

Laiško pirmoje daly pažymėjo: JV remia apsisprendimo

teisę Baltijos valstybėse; JV niekad nepripažino šių valstybių prievartinės aneksijos, įvykdytos Sovietų Sąjungos; JV veiksmai visada yra derinami su šia politika, kurią vieni patvirtina Baltijos valstybių paskutinių vyriausybės paskirtų diplomatinė bei konsularinių atstovų pripažinimas.

Antroje laiško daly atsako tiesiogiai dėl Baltijos valstybių klausimo kėlimo J. Tautose:

"At the present time, however, the great majority of the UN members do not adhere to the position of the US Government on this issue. We must recognize that any failure of such an initiative in the UN

would be a severe rebuff to the United States and would seriously prejudice our position in the matter before the world. Any US initiatives in the United Nations of the nature described above could well be misleading in suggesting that more can be done than we are already doing in behalf of the Baltic peoples. We believe, therefore, that such steps would not serve a useful purpose at this time."

Už McGoverną atsakė jo štabo atstovė R. A. Andretta rugsėjo 23 trumpu laišku, kuriame rašoma:

"Senator McGovern shares your concern for the oppressed people of Eastern Europe. He believes that a furthering of U.S. detente with the Soviet Union will help ease the bonds of these peoples."

su šokiais. Pelnas skiriamas statybos fondui. Klebonas kun. A. Micūnas kviečia parapičius minėtą dieną rezervuoti šiam parengimui.

Tradiciniai LB pietūs įvyks lapkričio 5, sekmadienį, 1 val. Maironio Parke. Šiais metais prieš pietus bus koncertas, kurį atliks solistė Daiva Mongirdaitė.

J.M.

WORCESTER, MASS.

40 valandų atilaidai Šv. Kazimiero parapijoje prasidėjo spalio 1. Jie baigėsi spalio 3 iškilminga procesija, dalyvaujant gausiam skaičiui svečių kunigų. Kiekvieną vakarą buvo aukojamos mišios, sakomas pamokslas ir suteikiamas palaiminimas švenčiausiuoju Sakramentu.

Mišias aukojo ir pamokslą vieną vakarą sakė kun. J. Bakanas, antrą — svečias iš Bostono kun. A. Kontautas, trečią — Atholio Šv. Pranciškaus parapijos klebonas kun. J. Steponaitis.

Kun. A. Kezys, SJ, moksleivių ateitininkų St. Šalkauskio kuopos iniciatyva, spalio 8 Šv. Kazimiero parapijos svetainėje rodė savo pagamintą ir redaguotą spalvotą, garsinį filmą "I septintąjį dešimtmetį". Filmas vaizduoja ateitininkų federacijos aštuntąjį kongresą, įvykusį 1970 Chicagoje, ir prieš kongresinę stovyklą Dainavoj. Filmas mačiusiems patiko. Tik gaila, kad apie jo rodymą nebuvo žinoma anksčiau. Būtų atsilankę daugiau žmonių.

Aušros Vartų liuanistinės mokyklos mokinių tėvų susirinkime Maironio Parke spalio 15 dalyvavo ne tik mokinių tėvai, bet ir mokyklos vedėja E. Pauliukonienė, taip pat ir LB apylinkės pirm. V. Židžiūnas.

Susirinkimą atidarė tėvų komiteto pirm. O. Pridotkienė. Sekr. I. Savickienė perskaitė praėjusio susirinkimo protokolą, o ižd. J. Miliauskienė padarė pranešimą apie išdostovį.

Mokyklos vedėja nušvietė mokyklos veiklą ir planus, numatomus įgyvendinti šiais mokslo metais. Mokiniai mokykloje yra sugrupuoti į klases pagal jų turimas žinias. Dvi aukštesnės mokyklos mokinės, A. Dabrilaite ir B. Miliauskaitė, vedėjos paprašytos, sutiko šiais metais dirbti mokykloje. Taip pat dirba ir L. Pauliukonytė. Ji dirbo ir praėjusiais mokslo metais. Vadovauja ir tautiniam šokiui.

LB apylinkės pirm. V. Židžiūnas priminė, jog LB valdyba daro žygius, kad jaunuoliai, baigę aštuonių skyrių kursą, galėtų mokyti ir toliau, siekdami liuanistinės gimnazijos kurso lygio, ir padėkojo tėvų komitetui už puikiai atliktą praėjusių mokslo metų darbą, kuriuo yra patenkinti ir tėvai.

Mokykla mokslo metus pradėjo rugsėjo 16 Aušros Vartų parapijos patalpose, kurias eilę metų nemokamai duoda parapijos klebonas kun. A. Volungis. Patalpos puikios, tik tėveliai galėtų daugiau šia mokykla interesus. Gražų pavyzdį šiuo atžvilgiu duoda dr. A. Valiūškio šeima, gyvenanti Barrington, R. I., 40 mylių nuo Worcesterio, bet kiekvieną seštdienį savo dukrelę atvežanti į liuanistinę mokyklą.

Pamokos vyksta kiekvieną seštdienį, nuo 9 val. ryto iki 1 val.

Mokinius dainuoti moko šios parapijos ilgametis vargoni-

ninkas V. Burdulis. Tai neišsiamos kantrybės muzikas.

Laisvės Varpo radijo programos rėmėjai lapkričio 11, seštdienį, 7 val. vak. Maironio

Parke rengia koncertą su puikia vakariene.

Ši radijo programa kiekvieną sekmadienį perduodama iš Brocktono radijo stoties. Jau daugelį metų jai vadovauja P. Viščinis.

Šv. Kazimiero parapija lapkričio 11, seštdienį, Lietuvių Piliečių klube turės parengimą

Balfo koncerto dalyviai. Iš k. pianistas Albinas Prižgintas, programos vedėja Irena Veblaitienė, Balfo šimtojo skyriaus pirm. dr. E. Noakas, solistė Jūratė Veblaitytė-Litchfield, solistas Liudas Stukas. Du iš jų — J. Veblaitytė ir A. Prižgintas dalyvauja šį savaitgalį religiniame koncerte Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Nuotr. L. Tamošaitis

KONCERTU PRADĖTAS BALFO VAJUS

New Yorke veikia Balfo centrinė įstaiga ir Balfo šimtas skyrius. Rudens vajų kaip tik ir vykdo tas šimtas skyrius.

Spalio 21 Maspetho lietuvių parapijos salėje, kuri naujai ir ištaigiai atremontuota, ir buvo Balfo koncertas ir vakaras. Žmonės rinkosi neskubėdami. Pradėjo su pusės valandos pavėlavimu — 8 v.v. Dr. E. Noakas, šimtojo skyriaus pirmininkas, atidarydamas šį koncertą, paskelbė, kad tuo pradėdamas ir Balfo vajus. Vakaro programai vadovauti jis pristatė Ireną Veblaitienę.

Ji pradžioje kalbėjo apie Balfo reikšmę, kaip lietuviui nuo senų turėjo paprotį sušelpi vargstančius, ir kvietė visus prisidėti prie šio vaju. Tai buvo lyg kokia atidarojanti kalba. Toliau ji pristatė visą programą, apibūdino ir pačius kūrinius ir pati dar padėkavo V. Kudirkos Laborą.

Vakaro programą atliko trys muzikai: solistė Jūratė Veblaitytė-Litchfield, solistas Liudas Stukas ir pianistas Albinas Prižgintas, akomponavęs abiem dainininkams.

Abu dainininkai padainavo ir lietuviškų dainų, ištraukų iš operų ir duetų. Vieną duetą buvo sukomponavęs Liudas

Stukas. Duetas pasirinktas žinomam Maironio žodžiam — Nesek sau rožės prie kasų. Gražiausiai nuskambėjo duetas iš Traviatos operos.

Jūratė Veblaitytė-Litchfield yra Irenos Veblaitienės dukra, ateinanti dainininkė, šiemet baigusi dainavimo studijas Kolumbijos universitete ir toliau besitobulinti. Jos balsas nėra stiprus, bet kultūringai apvaldytas. Visame jos dainavime jaučiasi kultūra, jaučiama, kad dainininkė į dainavimą žiūri rimtai, ieško kuo geriausias išraiškos savo interpretuojamai dainai.

Liudą Stuką visi pažįstame kaip dainininką ir dirigentą ir kompozitorį. Ir jo dainavime jaučiasi kultūra ir darbo rimtis.

Albinas Prižgintas vis labiau įsijungia į mūsų muzikinį gyvenimą. Jis akomponuoja puikiai, su gera technika ir jaučia dainininką.

Gaila, kad dar vienas šio koncerto labai reikalingas dalyvis buvo labai blogas. Tai pianinas. Su tokiu instrumentu groti ir prie tokio instrumento dainuoti tai reikia tikrai lietuviš-

HARTFORD, CONN.

Pianistė Aldona Dvarionaitė atvyko į Ameriką

Spalio 14 į Hartfordą atvyko viešnagėn iš Lenkijos pianistė A. Dvarionaitė, kompoz. Balio ir pianistės Aldonos (Smilgaitės) Dvarionų dukra.

Atvykdama trumpai buvo sustojusi Kanadoje, pas pusbrolių inž. Antaną Dvarioną. Dabar apsigyveno Hartforde pas savo pusseserę muz. E. Minukienę.

A. Dvarionaitė mokėsi Kaune ir Vilniuje. Baigusi mokyklą Lietuvoje, studijavo dar Maskvoje P. Čaikovskio konservatorijoje pas pasaulinio garso prof. G. Neihauzą. 1962 baigusi P. Čaikovskio konservatoriją, tobulinosi aspirantūroje, pas tą patį profesorį.

Koncertuoti pradėjo nuo 15 metų. Koncertavo Lietuvos ir Bulgarijos didesniuose miestuose, Maskvoje, Varšuvoje, Taline, Stutgarte, Rygoje ir kitur. Turi platų repertuarą M. K. Čiurlionio, savo tėvelio Balio Dvariono ir kitų lietuvių kompozitorių. Be to, jau spėjo išleisti ir savo rečitalių plokštelę, įgrotas įvairiuose koncertuose su orkestrais ir pavieniui.

Aldona Dvarionaitė turi patrauklų fortepijono klaviatūros toną. Ji yra pirmoji pianistė, atvykusi Amerikos viešnagėn iš už geležinės uždangos.

Pianistę Aldoną Dvarionaitę girdėsime Hartforde lapkričio 4

Liet. Bendruomenės rudens baliuje su komp. Juliaus Gaidelio vadovaujama vyrų sekste. Programos vidurinėje dalyje ji koncertuos ir atskirai.

M. Petrauskienė

STUDENTŲ SUVAŽIAVIMAS ŠAUKIAMAS CLEVELANDE

Šiemet šaukiamas Šiaurės Amerikos Lietuvių Studentų Sąjungos 22-rasis suvažiavimas. Jis šaukiamas Clevelande. Pirmą buvo numatyta, kad suvažiavimas bus Pittsburgho Hilton viešbutyje, bet paskui viešbutis atsakė, kad negalės parūpinti visų prašomų salų.

Dabar suvažiavimas bus lapkričio 23-26 dienomis Clevelande, North Randall Holiday Inn, 4600 Northfield Road (State Route 8) at Emery Road, Cleveland, Ohio, 44128, tel. (216) 663-4100.

Viešbutis yra netoli miesto centro ir labai lengvai pasiekiamas visomis susisiekimo priemonėmis. Iš aerodromo galima važiuoti į miesto centrą limuzinu arba paskambinti į viešbutį, iš kur atvažiuos pasiimti.

Suvažiavimo registraciją tvarko Marytė Idzelytė, 1081 East 176 Street Cleveland, Ohio, 44119. Prašom visais registracijos klausimais ten kreiptis.

Registracijos mokestis yra 15 dol. Nario mokestis — 5 dol. Taip pat bus galima gauti atskirai įėjimo bilietus, bet taip išeis šiek tiek brangiau.

Viešbučio kaina — vienai nakčiai 17 dol. už kambarį su viena dvigule lova ir 22 dol. už kambarį su dviem dvigulėmis lovomis. Šios papigintos kainos taikomos tik tiems, kurie bus užsiregistravę suvažiavimo dalyviai.

BELIKO

TIK VIENA

IMPERIJA —

SOVIETŲ

SAJUNGA

Ryšium su New Yorke įvykusiu Amerikos ukrainiečių kongresu spalio 7 Commodore viešbutyje buvo netoli tūkstančio asmenų sutraukęs banketas, kurį, šalia kitų įžymybių asmeniška atsilankęs, pasveikino New Yorke gubernatorius Rockefeller. Pagrindinis banketo kalbėtojas buvo Amerikos Balso direktorius Frank Shakespeare, kuris taipgi buvo apdovanotas Ševčenko Laisvės Žymeniu (Freedom Award).

Shakespeare pastebėjo, kad didžiųjų kolonialinių imperijų disintegracija prasidėjo po pirmojo pasaulinio karo, kai jos viena po kitos pripažino savi valdos teisę jų valdomom tautoms. Šiuo metu pasaulyje yra likusi tik viena imperija, kuri jėga savo sudėtyje laiko visą eilę tautų, — tai Sovietų Sąjunga. Klausimas yra, kiek ilgai Sovietų Sąjunga pajėgs tas laisvės trokštančias tautas išlaikyti vergijoje, akivaizdoje vis didėjančio pasipriešinimo? Tarp kitko užsiminė, kad prieš banketą kalbėjėsi su Lietuvos generaliniu konsulu, kuris papasakojo apie jaunolio susidėginimą ir po to sekusias prieš okupantus nukreiptas milžiniškas demonstracijas.

Bankete garbės svečiais dalyvavo Lietuvos generalinis konsulas Anicetas Šimutis ir prelatas Jonas Balkūnas, kuris buvo apdovanotas Ševčenko Laisvės Žymeniu ir ta proga tarė jautrų lietuvių-ukrainiečių laisvei ir draugiškumui skirtą žodį. (Elta)

IŠ VISUR

— Amerikos Lietuvių Taryba šiais metais remia prezidentą Richard Nixon ir viceprezidentą Spiro Agnew ir ragina visus Amerikos lietuvius balsuoti už jų perrinkimą. Prezidentas Nixonas yra priimtinausias lietuviams ir jo perrinkimas yra svarbus lietuvių ir Lietuvos reikalas.

— Lietuvių Inžinierių ir Architektų suvažiavimo metu spalio 7 įvykusiame bankete buvo įteiktos premijos pasizymėjusiems inžinieriams ir architektams. Los Angeles Lietuvių namų centro projektą — 750 dol. premiją — laimėjo architektas Nalis iš Chicagos. Už PLIAS ženkliuką 100 dol. premiją įteikta architektui E. Arbui iš Los Angeles. Už straipsnį "Dabartinė Lietuvos pramonė", tilpusį "Technikos Žodyje", 100 dol. premiją laimėjo inžinierius P. Mazeika iš Washingtono.

— Attilio Cattani, buvęs 1940 Kaune Italijos pasiuntinybės sekretorius, Italijos ambasadorius, užsienio ministerijos generalinis sekretorius, mirė spalio 10. Prieš kelerius metus išėjęs į pensiją, buvo Honvel bendrovės pirmininku. Visada buvo jautrus lietuviškiems reikalams ir nepaprastai mieliai prisiminavo Kauno laikus.

— Kun. dr. Kazimieras A. Matulaitis, MIC, daug metų įvairiose pareigose dirbęs Amerikoje, šiuo metu gyvena Londone, Anglijoje. Spalio 21 atšventė kunigystės 55-rių metų sukaktį. Jubilias darbuojasi kaip vicepostulatorius arkiv. Jurgio Matulaičio beatifikacijos byloje, talkina lietuvių pastoracijai ir bendradarbiauja spaudoje.

— Grandinėle, tautinių šokių ansamblis iš Clevelando, lapkričio 19 šoks Hamiltone, Ont., Mohawk kolegijos auditorijoje.

— Brazilijos nepriklausomybės 150 metų sukakties proga Rio de Janeiro mieste buvo surengta filatelijos paroda "Exfilbra-72". Premijas filateliam skyrusioji komisija buvo ir vienas lietuvis — dr. Vytautas Stasiukynas, atvykęs iš Bogotos Kolumbijoj.

— Povilas Žumbakis yra veiklus JAV LB T-bos narys Chicagoje. Daug dirba su jaunimu, atstovavo II-jo Pasaulio Lietuvių jaunimo kongreso finansų komisijai kongreso rengimo komitete, yra Ateitininkų Tarybos narys, veiklus visuomenininkas. P. Žumbakis talkina Lietuvių Fondo valdybai, atstovavo LB Chicago apygardai Captive Nations komitete, JAV LB taryboje Žumbakis priklauso LB įstatų keitimo komisijai ir jaunimo reikalų komisijai.

— Vokietijos Lietuvių Bendruomenės darbuotojų suvažiavimas — seminaras kviečiamas lapkričio 17-19. Bus apžvelgti Vokietijos LB valdybos, apylinkių, vargo mokyklų ir kitų Vokietijos lietuvių institucijų veikla bei ieškoma būdų ją pagyventi.

— Čiurlionio galerijos naujų patalpų Jaunimo centre, Chicagoje, iškilmingas atidarymas ir JAV gyvenančių lietuvių dailininkų jungtinė paroda įvyks vasario 16-25.

— Australijoje, Melbourne Lietuvių Namuose gruodžio 2 rengiamas pokario ateivių 25 metų įsikūrimo minėjimas.

— Toronto baltiečių filatelistikų ir numizmatikų ketvirtoji paroda rengiama 1973 kovo 17-18 Toronte, Priskelimo parapijos parodų salėje. Parodos komitetas sudarytas iš šešių asmenų, po du asmenis iš lietuvių, latvių ir estų tautybės. Lietuvių atstovais paskirti Kazimieras Kaiminskas ir Antanas Dilksas.

— Anglijos lietuvių dailininkų jungtinė paroda įvyks Chicagoje, Čiurlionio galerijoje, gruodžio 2-10. Rengia Chicago Anglijos lietuvių klubas.

Per skautybę — lietuviškai!

SKAUTŲ PASTOGĖJE

Globoja: Lietuvių Skautų Sąjunga

Redaguoja:
ps. Birutė Kidolienė, 94-08 Jamaica Ave. Woodhaven, N. Y. 11421
Tel. HI 1-3894 (Area code 212)

GINTARO IR AŽUOLO MOKYKLOS

*"Celežinis Vilkas staugia —
ąžuoliečiai dainą traukia."*

Jau kuris laikas, kaip skautų organizacijoje girdime pavadinimus — Gintaro ir Ažuolo mokykla. Tai yra vadovų parengimo kursai, kurie susideda iš trijų dalių: teoretinės, praktinės ir vadovavimo. Jų tikslas padėti vadovui-vadovei pagilinti turimas skautiškas žinias, daugiau susipažinti su teoretine ir praktine skautybe.

Zvelgiant pasauliniu mastu, tai labai panašūs savo stiliumi į lietuviams žinomus Gilwellio kursus, kurie buvo įsteigti Roberto Baden-Powellio 1919. Vėliau jie buvo vedami įvairiose valstybėse ir pagaliau 1948 įsteigti Amerikoje. Per tuos kursus perėjo apie 2000 vadovų. Gintaro ir Ažuolo vadovų gretose turėjome net tris, baigusius tokius kursus, — tai v.s. A. Saulaitį, v.s. Č. Kiliulį ir j.v.s. M. Manomaitį.

Skautų Ažuolo mokykla buvo įsteigta 1959 ir šiais metais turėjo dešimtąją sesiją. Jai vadovavo v.s. Česlovas Kiliulis. Skautų Gintaro mokykla įsteigė 1970 ir šiais metais turėjo trečiąją sesiją. Vadovavo s. Laima Kiliulienė.

Abi mokyklos įsirengė "Aitvaro". Atlanto rajono stovyklos prieglobstyje, Storer Reservation, Barnstead, New Hampshire valstijoje, 160 mylių nuo Bostono, pusė mylios nuo rajoninės stovyklos ir ketvirtis mylios viena nuo antros. Stovykla prasidėjo rugpjūčio 26 ir baigėsi rugsėjo 4.

Vadovai

Šalia minimų vadovų Gintaro mokyklos vadovybę papildė s. R. Molienė ir v. sl. D. Venckutė ir Ažuolo mokyklos vadovybę pavaduotojas j.v.s. M. Manomaitis ir sl. Vitas Lukas.

Mokyklose instruktavo: v.s. L. Milukienė, v.s. S. Subatienė, s. R. Česnavičienė, s. G. Matonienė, v.s. A. Saulaitis, v.s. Petras Molis, v.s. A. Samušis, s. kun. S. Kulbis, s. A. Bobelis, ps. R. Kalvaitis, ps. K. Matonis, j. ps. G. Čepas, v.sl. A. Spakauskas ir talkino v.sl. V. Neortas.

Viskas pastatyta ant žemės

Vos įėjome į stovyklos rajoną, kai pamatėme įvairius vadovybės įrengimus, kurie buvo pastatyti, nekalant kuolų ar nekasant stulpų į žemę. Visi įrengimai surišti skautiškais pionierių mazgais. Net aikštės viduryje

didysis vėliavos stiebas buvo taip pastatytas, kad galima buvo jį nešti iš vienos vietos į kitą. Prie medžių nematyta skelbimų lenta — čia pat iš pagalių suraišiota.

Stovyklos vadovas su glėbiu raštų jau nebevaikščiojo, bet bėgiojo nuo savo palapinės iki sandėlio, kuris buvo perkrautas įvairių gėrybių: rašomųjų lentų, knygos, žurnalai, įvairi darbinių medžiaga, kad net galva sukosi. Kiek nuošaliau kitoje palapinėje buvo prikauta storių virvių, virvelių, kirvių, piuklų bei kitų reikmenų. Tai skautininko Manomaičio atsivežtas inventorius sunkiems pionierių darbams. Visa tai rodė, kad mūsų laukia didelis darbas, ir toji mintis mus gerokai nugąsdino.

Susiskirstome ir pradėdame

Atvykus nebuvo laiko įrengimais stebėtis. Susirinkome atidarymui. Čia buvo 23 skautės, suskirstytos į Bičių, Vynuogių ir Vilties Klapūnių skiltis, ir 14 skautų, kurie susigrupavo į Vilkų ir Žebenksčių skiltis.

Kursantai buvo aprūpinti užrašų knygelėmis, į kurias turėjome užrašyti ir nupiešti viską, ką girdėjome ar matėme. Knygelės buvo surinktos, patikrintos ir įvertintos. Gavome dar ir spaudinius su įvairiais nuostatais bei turėjome progos nusipirkti ir skautišką knygą. Medžiagos buvo. Vadovybė uždėjo pilkos spalvos mokyklos kaktaraiščius ir sujungė odiniu žiedu.

Buvome supažindinti su stovyklos vadovybe ir instruktoriais. Skautai susirinko iš Brocktono, Bostono, Chicagos, Elizabetho, New Yorko, Worcesterio, o skautėjų be minėtų miestų dar buvo iš Hartfordo, Clevelando, Los Angeles ir Erie, Pa.

Juda, juda, juda...

Vadovų buvimą iš karto pajutome, nes tuoj pat įsakė sukurti savo skilties dainą, šūkį ir sugalvoti skilties įrašą. Skiltys sukruito ir viską darė kartu su daina, todėl ir liko prisiminimui žodžiai: juda, juda, juda.

Budinčios skilties skiltininkas nešiojo Ažuolo mokyklos tradicinį ragą, kurį reikėjo perduodant papūsti. Dauguma tinkamai to negalėjo padaryti.

Dieną dirbome po 11 valandų ir buvome taip užimti, kad nebuvo laiko net laisvumui namų parašyti. Nors buvo skirtas pusvalandis kitai stovyklai lankyti,

bet apie tai negalėjome nė pasvajoti.

Kviečiu susipažinti su darbu. Dešimtos Ažuolo mokyklos vėliavai pakilus, kviečiu pažvelgti į jos eigą iš arčiau ir drauge su mumis pergyventi visą darbymetį.

Vos buvome suskirstyti į skiltis ir supažindinti su stovyklos tvarka, tuoj patyrėme, kad mes nemokame nei reikiama atsižvelgti į rikiuotę, nei tinkamai dėvėti uniformą: diržai buvo nesuveržti, kojines apsmukusias, ne visi dėvėjo tinkamus batus, fetras ir pan. Bepigu buvo vadovams į mus žiūrėti ir mus koreguoti. Po dienos, kitos mes kaip automatai skubiai šalinom visas blogybes ir pasidarėm tvarkingi.

Pasidarėme gaires ir, rodos, įdėjome visą savo fantaziją ir meną, bet mūsų gairėms vadovų nepatenkino. Jie ant mūsų nerėkė, individų visai nebūdė, bet mes kaip užhipnotizuoti pasidarėm esamai tvarkai. Vadovai ir instruktoriai buvo skautybės veteranai, mes gi buvome žaliūnai ir skubiai rašėmės jų žinojimo pabertus trupinius ir kaip deimantus skubiai rinkomės į galvą, kad neišnyktų kaip gražus sapnas. Viską tik rašėm, tik rašėm...

Paskaitos

Išpūdingai abiem mokykloms v.s. A. Samušis pravedė paskaitas: "Draugystė su sava kalba". Jis mūsų nebarė, kad mažai bekalbame lietuviškai, negėdino, kad nežinome jos taisyklių. Kai jis baigė, jutau, kaip ir kiekvieno širdyje, pasižadėjimą būti geresniu lietuviu.

Atvykęs v.s. A. Saulaitis tuoj pat buvo apsuptas abiejų mokyklų dalyvių. Visi atidžiai klausėsi įdomiai perduotos temos "Skilties sistema skautiškame gyvenime".

Topografiją jau tiek sueigose nagrinėjome, kad ir kalbėti nesinori, tačiau čia veteranas s. Ant. Bobelis parodė, kad ši sritis yra gan plati. Parodžius jam įvairius kompasus, pajuto, ko mes dar nebuvo matę bei girdę. Tos valandos sesėm ir mum prabėgo kaip nepastebėta akimirka.

Skautės gyvai diskutavo girdėtas temas: draugiškumas ir skautybe, skiltių ir draugovės sueigos, veiklos plano sudarymas; mokėsi dainų ir žaidė lietuviškus žaidimus.

Tuo tarpu skautai turėjo draugovės sueigą, mokėsi vesti vieneto knygas, darė iškylos planą, susipažino su įvairiais nuostatais ir klausėsi kun. s. S. Kulbio paskaitėles — Religija jaunulio gyvenime. Paskaitėlė paliko gilų įspūdį mūsų tarpe.

Pakelta ugniavietė

Prisimindamas apie praktiskus darbus, aš noriu sugrįžti į pirmą stovyklos dieną. Reikėjo pasistatyti savo rajonėliuose ugniavietę, pakeltą nuo žemės, kad verdant nereikėtų lankstyti, taip pat įvairius virtuvės rakandus pasikabinti, nes nieko nebuvo galima ant žemės dėti.

Lynas per upę

Su patyrusio pionieriaus j.v.s. M. Manomaičio instrukcijom, teko per tariamą upę ištraukti lyną ir riedančia kėde perkelti visus skautus, pastatyti dar niekur nematytą būdu trikampį kilnojamą bokštą ir skautų žvalgybai aukštai į medį įkelti. Vandens skilties konkursui reikėjo pastatyti plaustą, ant jo sukurti laužą ir per ežerą persikelti. Greičiausiai persikėlė vilkai.

Taip pat išmokome paprastu būdu pasidaryti vienos žvakės žibintą, rubam pakabą, laužui degiklius, kurie ir drėgname ore leidžia laužą sukurti. Pasidarėme iš medžio gabalo kuoką, kad ja kaip plaktuku kuolus galėtume kalti. Tai vis buvo kiekvieno individo darbas, kurį reikėjo atlikti laisvalaikio.

Gamtos diena

Noriu prisiminti, kad viena diena buvo pavadinta gamtos pažinimo diena. Reikėjo stovykloje įrengti aplinkoj augan-

čių augmenų parodą ir zoologijos sodą, įtraukiant musę ir uodus.

Kilo begalinis triukšmas, kai didžiulė varlė pabėgo, ir visos pastangos ją sugrąžinti nuėjo veltui.

Iškyla

Vieną dieną turėjome iškylą. Sesės, atlikusios uždavinį, sugrįžo 11 val. nakties, padarydamos 13 mylių žygį, gi skautai keliavo toliau ir turėjo nakvoti po atviru dangum. Visos skiltys turėjo vadovautis kompasu ir nuvykti į nurodytą vietą, pakeliui atliekant duotus uždavinius. Mes grįžome 6:30 val. ryto su mintimi prikelti Gintaro stovyklą. Ją prikėlėme, tačiau po akimirkos iš nuovargio patys užmigome, ir jom reikėjo mus žadinti. Vandens jos nesigaišėjo...

Aitvaro stovyklos laužė

Šeštadienio vakare buvome bendrume Aitvaro stovyklos laužė. Ten buvome pakviesti atžymėti savąjį jubiliejų. Mes įėjome su 10 degančių fėkelių, kurie simbolizavo dešimtį turėtų mokyklos sesijų, j.v.s. M. Manomaitis padarė įvadą, padainavome Leiskit į tėvynę, sesėm gintarietėm padedant, ir sumetė fėkelus į laužą, virtinėle grįžome į savas vietas.

Stebuklinga virtuvė

Į galą stovyklos mus ištiko didelė staigmena: reikėjo suruošti skautišką bazarą — Rodom ir Darom. Čia turėjome sunesti visą tai, ką įrengėme ar pasidarėme. Taip pat patiem reikėjo

Vynuogių skilties skautės aiškina pastabumą ir kelionės ženklus "rodod-darom" užsiėmė. Nuotr. Č. Kiliulis

Lietuvių Skautų Sąjungos suvažiavimas

Jau be abejo visi vieneto vadovai bei pavieniai skautininkai yra gavę pirmąjį LSS-gos 1972 m. korespondencinio suvažiavimo biuletenį. Tai primena visiem, kad šie metai yra rinkimų metai — reikia išrinkti Liet. Skautų Sąjungos vadovybę ateinančiai 3 metų kadencijai.

Bus renkami: LSS tarybos nariai ir kandidatai, garbės teismo nariai ir kand., kontrolės komisijos nariai ir kand. Sereseris sueiga — renka vyr. skautininką ir jos pavaduotoją bei Sereseris garbės gynėją. Brolijos sueiga taip pat renka vyr. skautininką ir jos pavaduotoją bei garbės gynėją, taip pat ir Akad. Skautų Sąjūdis renka ASS vadijos pirmininką, jo pavaduotoją ir garbės gynėją. Visos šakos iš

savo tarpo taip pat išrenka ir narius į tarybą bei kandidatus. Rajonų vadovų sueigos renka ir savo rajono vadus.

Todėl kiekvienas vadovas — neturi pamiršti savo pareigos ir dalyvauti Sąjungos suvažiavime ir balsavimuose. Dalyvauja visi: atstovai pagal laipsnį, atstovai iš pareigos ir rinkti atstovai. Visi suvažiavimo dalyviai turi būti susimokėję LSS-gos nario mokestį už visus 3 šios kadencijos metus ir būti nemažiau 18 metų amžiaus.

Todėl skatinami visi kuo greičiau išsiųsti savo registracijos lapą suvažiavimo prezidiumo pirmininkui v.s. Pr. Karaliui, 3406 Beechwood Ave., Cleveland Hts., Ohio, 44118, iki š.m. spalio 25, pridėdant 2 dol. registracijos mokesčio.

NEW YORKO ŽIDINIO SUEIGA

Sueiga įvyko rugpjūčio 28 sesės I. Alksninieneš namuose. Šioje sueigoje Židinį "Vilią" perėmė nauja jo vadovė fil. Irena Alksniniene. Buvusiai židinio pirmininkei vyr. sk. sl. Gražinai Šimukonienei ir jos pavaduotojai vyr. sk. v. sl. Zivilei Jūrienei padėkota už jų įdėtą darbą ir prisiminimui įteikta po dail. V. Igno grafiką — atitinkamus Žodiako ženklus.

Aptarti trumpai ateities planai. Pirmoje eilėje aptarta s. Inos Nenortienės kūrinių paroda, kuri, židinietėms globojant, įvyks spalio 28-29 Kultūros Židinyje.

Šiais metais bendras skautiškas Kūčias paruošti sutiko sesės I. Garunkšienė, I. Jasaitienė ir D. Samušienė, prisidedant ir visom kitom židinietėm.

Ateinančių metų Kaziuko mugėje Židinyje dalyvauja su savo dideliu paviljonu. Šio paviljono prekėmis ir eksponatais rūpinasi ps. B. Kidolienė, jai pagelbsi vyr. sk. v. sl. M. Šulaitienė.

Židinietės taip pat parūpins loterijos fantų Balfo vajuos vakarui. Jos taip pat gyvai reiskiasi ir dalyvauja ir kitoje New Yorko kolonijos veikloje.

B.K.

Ažuolo mokyklos dalyviai prie greitojo tilto, kuriuo turėjo progos persikelti. Nuotr. Č. Kiliulis

rikiuotėje, gorė, kiaušė miegmaišyje ir užsigardžiamui bananų baidarės, persikų keberioškst.

Dovanos...

Ta proga buvo dovanų pasikeitimas: s. L. Kiliulienė iš mūsų gavo dovaną už "lankymo valandas" programoje, nes tokių visai nebuvo; v.s. Č. Kiliulis iš Vilkų gavo druskinę — "Tu mūsų druska", iš Žebenksčių pipirinę "Tu aprūpinai mūsų pipirais...", komendantas sl. V. Lukas — volę, nes jis voliojo skautus kaip tešlą; skiltininkai — voliukus, nes jie buvo mažesni volai.

Buvo ir skautiškoji krautuvėlė, kurioje skautai galėjo "nusi-pirkti" paslaptinę maišėlį. Mokėti teko ant kortelės parašant įstatą. Maišelyje buvo didelis laišomas saldainis ir skustuvas su peiliukais, kuriuos skautų rėmėjas J. Jūrenas padovanavo. Skautai sumanūs ir už saldainius tuojau prisiviliojo gintarietės. Skautės atsiųgino ne tik skautam, bet ir vadovam dovanodamos savo darbo po milžinišką gelę.

Laužas lietuje

Sekmadienis buvo vienas iš įdomiausių; nes stovykloje dar negirdėtai teko suruošti balių.

Oras pasitaikė debesuotas, o vėliau pradėjo stipriai lyti. Čia pamatėm, kaip, stipriam lietuvių lyjant, kuriamas laužas ir išlaidoma didelė liepsna, nes mums reikėjo anglių, kad galėtume ant iešmo iškepti pusę jaučio, viščiukus, bulves, kukurūzus ir kitus skanėstus. Taip pat buvo išvirti balandėliai ir kompotas. Į tą balių pasikvietėm Aitvaro stovyklos štabą. Nežiūrint gamtos kliūčių, balius pasisekė sėkmingai, ir svečiai liko patenkinti.

Egzaminai

Vakare buvo kursų egzaminai, kurie mum pakankamai baimes įvarė.

Pirmadienį buvo pažymėjimų įteikimas, mes džiaugėmės, kad visi sugebėjome baigti. j.v.s. M. Manomaitis ir sl. V. Lukas atsišveikindami iš vadovo gavo čia pat padarytą akmeninį kirvį. Stovyklos taškų konkursą laimėjo Bitės ir Vilkai. Abiem skiltim buvo įteiktos pirmos vietos gairėles.

Išsardome stovyklą

Likusių dienos dalį ardėme visus stovyklos įrengimus, norėdami stovyklavietę palikti geresnėje tvarkoje nei radome.

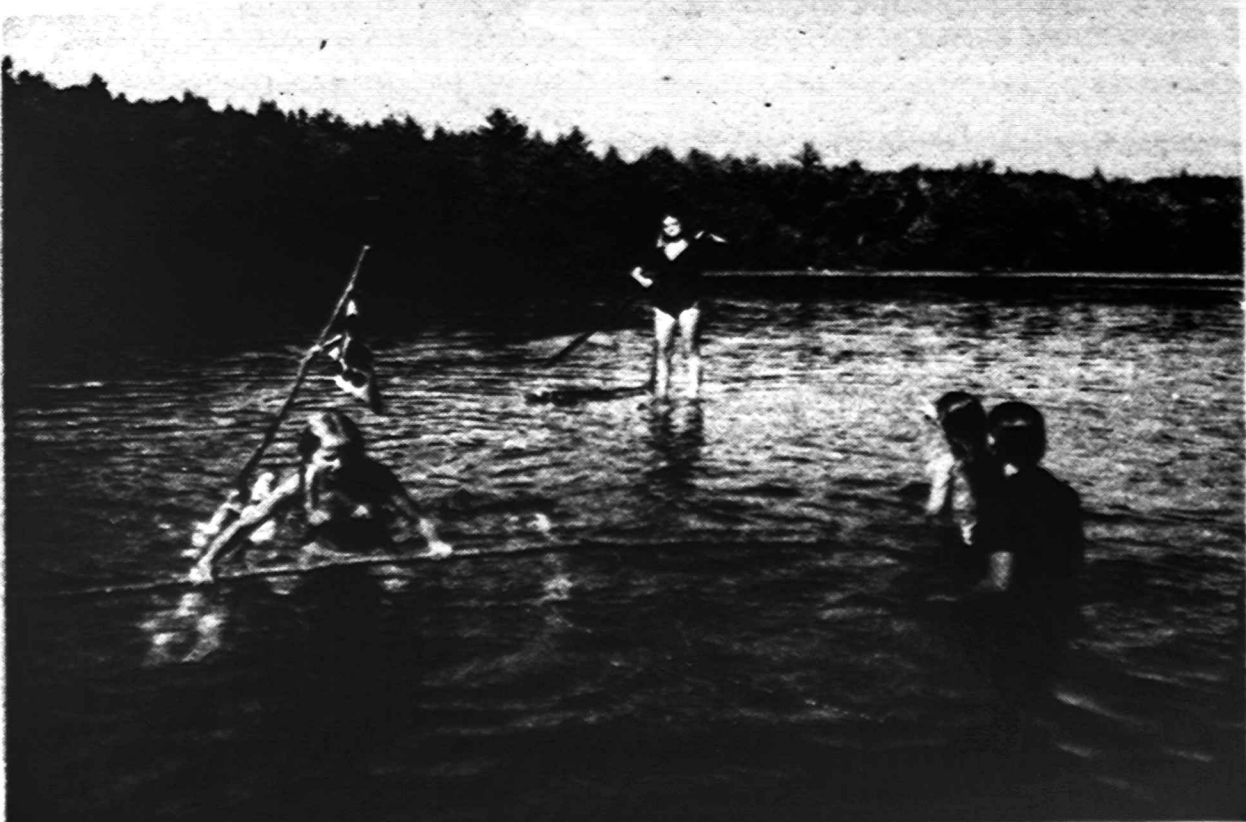
Nors stovykla baigta, bet mūsų darbas dar nėra baigtas. Mes dar nebaigėme Gintaro ir Ažuolo mokyklos kursų. Parvažiavę dar turime atsakyti į duotus klausimus ir juos persiųsti Lavinimo skyriaus vedėjam patikrinti. Ir tik tą darbą tinkamai atlikę, gausime savo pažymėjimus.

"Bitės skrenda vis aukščiau, su skautybe vis pirmyn!"

Ten buvęs

Iš Baden-Powell minčių

Kartais svarbu pasakyti tinkamą dalyką tinkamoje vietoje, bet daug svarbiau ir sunkiau — nepasakyti netinkamo dalyko gundančiu momentu.

Skautės lenktyniauja su savo padarytais plaustais. Nuotr. Č. Kiliulis

New Yorko Lietuvių Dailininkų Sąjungos 20 metų sukakties proga

MŪSŲ DAILININKAI PASISAKO

Spaudoj paprastai pasisakoma apie menininkus. Betgi įdomu išgirsti ir pačių menininkų žodį. New Yorko Lietuvių Dailininkų Sąjungos nariams buvo pateikti šie klausimai:

1. Ar naudojate tik vieną meno išraišką (tapyba, grafika, skulptūra...) ir kodėl? Jei daugiau nei vieną, kuri iš naudojamųjų priemonių artimiausia ir dėl ko?
2. Ar siekiate savo darbuose išreikšti formų ir spalvų santykį; ar ieškote žmogaus santykio su gamta, su savimi, su visata?
3. Ar galvojate, kad išeivijoj yra lietuviškas stilius, atsispindi mene ir yra lyg jungtis tarp lietuvių menininkų? Ar įmanoma dailininkui, taip ilgai gyvenančiam svetur, likti nuoširdžiai giliai lietuviškui?
4. Kiek domina ir kiek yra paveikę dabartinės modernios srovės vakarų meno pasauly?
5. Ar yra klausimas, kuriuo norėtumėt pasisakyti?

Šiame numery spausdinami Albino Elksaus, Vidos Krištolaitės, Vytauto Igno ir Vytauto Kašubos pasisakymai.

Rima Čerkeliūnienė

VYTAUTAS IGNAS

1. Įdomiausia yra tapyba, nes aš ypatingai mėgstu žaisti spalvomis, o aliejinė technika neišsamiama. Žinoma, grafiko problemos spręsti taip pat labai įdomu. Mėgstu raizyti medį ir linoleumą. Juos raizau, norėdamas pailsėti nuo spalvų, todėl spalvotos grafikos niekuomet nedarau. Mišriąją techniką daugiausia dirbu, norėdamas išlikti, pradėdamas tapyti.

2. Iš gamtos prasiturtinu savo spalvų gamą. Seku jos nuotaiką, mistiškumą, vienišumą, džiaugsmą, liūdesį — jos apmėrimą, jos atgimimą. Žmogus mano kūryboje tik kūrinio dalis — jis savo struktūra bei dvasia santykiuoja su vienoda įtampa bei dvasia supančiu peizažu, gyvenija ir ornamentu. Stengiuosi jais perduoti savo nuotaiką ir skverbti į mistinį, nežinomą pasaulį, kur ir manau rasti glaudesnę santykį su Dievu.

3. Be abejonės. Nemažai mūsų menininkų, kur begyventų ar bet kokios pakraipos (-izmo) būtų, turi bendrą lietuvių liaudies dvasią bei tautiškumą. Jie pasižymi lyriškumu be subtilumo ir turi tipišką mūsų liaudies misticizmą. Žinoma, to negali pritaikyti visiems mūsų dailininkams. Savo tautos subrendęs individas niekuomet negali iš savęs išstumti savo tautos paliktų šaknų, ir vargšas tas, kuris bando.

Paėmę garsiuosius praeitų laikų menininkus (dailininkus, rašytojus, poetus, muzikus...), pastebėsime, kad jie kūrė, išeidami tik iš savo tautos liaudies taško. Didelė dalis kūrė tremtyje išeivijoj, bet kiekvienas turi savo gimtojo krašto atspalvį.

Nuo pat jaunystės mane žavėjo mūsų liaudies menas; dievukai, kryžiai, koplytėlės ir panašiai. Visa tai paliko neišdildomo įspūdžio. Pajutau tikrą lietuvių tautos dvasią ir daugelį vargų pamešusių tautą. Visokiais būdais stengiuosi savo pojūčius tautai išlaikyti.

1971 buvau Lietuvoj. Grįžus, apie metus laiko, mane kankino neapsakoma nostalgija, bet dabar pradeda dilti, ir tuo pačiu grįžta dar labiau pastiprinti pojūčiai tautai. Tai ne vien pabėndravimas su broliais tautiečiais, bet ypatingai peržvelgimas mūsų liaudies muziejų.

Dail. Vytautas Ignas

4. Glaudžiai sekdamas ir domėdamasis naujosiomis srovėmis, į ją įsigilini, giliau pajunti ir tuo pačiu prisiimi kai kuriuos aspektus, žinoma, perleisdamas per savąją prizmę. Dėl to, manau, nesu stagnacijoj, bet tobulėju ir turtinu savo stilių. Naujosios srovės yra davę daug gerų kūrinių, kurie atlikti nepaprastai rimtai, įsijautus, perduoda šių dienų psichologiją.

VYTAUTAS KAŠUBA

1. Dirbu tik skulptūroj. Reikštingose meno šakose niekad neturėjau patraukimo ir nejauchiau reikalo, todėl nesu nė bandęs.

Skulptūroj naudoju medį, akmenį ir metalą. Paskutiniu metu laiku savo skulptūrom pasirinkau šviną. Jo sultingas, įvairiai nelygus ir turtingas paviršius yra artimiausias mano idėjai išreikšti. Dirbant su švinu, visa kūrybinė kova eina į medžiagą, kurioj ir lieka išbaigtas kūrinys. Procesas yra labai tiesioginis. Plakto švino plokštės technika šiame krašte yra apleista. Tuo tarpu vario technika manęs netraukia — vario paviršius yra nuobodus ir neturi to gyvastingumo kaip švinas.

2. Mano darbuose pagrindu visuomet buvo žmogus, jo simbolinė ir abstraktinė buity. Pradžioj kūrėu realistiškai, kur figūra randasi pasyviojo aplinkoj. Ilgainiui atsirado varža tarp aplinkos (background) ir figūros. Tai ir charakteringa mūsų gyvenamam amžiui, kur modernus žmogus yra konflikte tarp aplinkos ir savęs.

Kadangi mane išraiška neįmanoma be formos, todėl siekiu ir formų, ir šešėlių bei šviesos santykio. Abu šio klausimo aspektai man vienodai svarūs, nes be formos nėra meno kūrinio. Formališkai neišsprendžiu darbai telieka literatūriniais užduotimis, neaišrinant, kokie gražūs ar galingi tie užduotiniai būty.

3. Manau, kad grynajame mene lietuviško stiliaus, kaip tokio, nėra. Yra tik lietuvių sukurtas menas, kuris gali turėti savitą, bendrą charakterį ir tuo apjungia lietuvių dailininkų pasireiškimus. Mūsų liaudies menas turi stilių, kurį galima panaudoti, bet jo mes jau nebekuriam, kaip nebekuriamas yra romantiškas ar gotiškas stilius.

Išeivijoj savo kūryboj išlikti nuoširdžiu lietuviu — ne tik kad įmanoma, bet, sakyčiau, net neišvengiama. Kiekviena tauta turi savitą išraišką, charakterį (ne meninį stilių), tai, nežinant kokia kalba mūsų karta kalbėtų ir kokiame krašte gyventų, tas, šaknyse tūnąs, specifinis mūsų tautos charakteris išlieka ir todėl savo niuansais negali neat-sispindėti kūryboj.

4. Visos vakarų meno pasaulio apraiškos mane domina. Natūralus viduramžių (romanesque) meno pajutimas atsispindi

nį stovį bei nuotaiką. Deja, tarp jų muziejuose kabo neįtikėtinai silpnų darbų — apskiai reklaminės bei plakinės formos kuriozų, su pigiais teatriniais efektais — atsiduoda ledinio lavono šaltumu. Lieka lenktynės, kur medžiagos masės, o kūrėjo, kaip individo, nesimato.

5. Būtų gera, kad mūsų menininkai išeivijoj daugiau kreiptų dėmesio į lietuvių liaudies meną, kuris ypatingai stiprus, nepaprastai dvasingas, betarpiškas, nemanieringas, neturįs paviršutiniško efekto. Neišsamiame ir dar mažai naudoti liaudies lobiai. Kiekvienas individas truputį kitaip juos pajunta, tuo pačiu kuria savo individualų stilių. Daug individų kūryboj ir sukuria tautinį meną. Žodis tautinis čia nereikia simbolių, kaip vytiš, Gedimino stulpai ir panašiai, bet grynai kaip dvasinis aspektas.

Viešėdamas Lietuvoj, perėjau daug dailininkų studijų ir ryškiai pajutau, kad jie yra sukūrę grynai lietuvišką meną. Daugumoj kiekvienas dailininkas yra originalus ir, bet kokio izmo jis būtų, turi lietuvių liaudies meno dvasios. Ypatin-gai paskutiniu metu laiku liaudies menas yra pasidaręs kelrodžiu.

Dail. Vytautas Kašuba

mano bažnytinuose darbuose. Kiek mane yra paveikiosios moderniosios srovės, sunku pasakyti. Nė karto, per visus metus išeivijoj, neatitolau nuo savo pradinės temos — žmogaus. Tačiau neabejoju, kad tas mano žmogus, kaip ir pačios išraiškos formos, vystosi drauge su laiko dvasia.

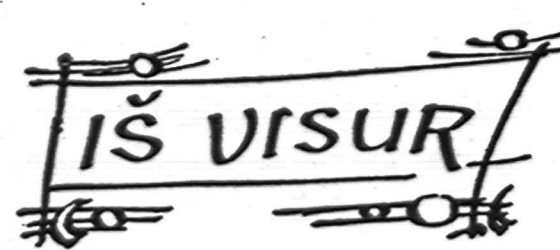
JAUNO LIETUVIO PASIŽYMĖJIMAS

Žinomos firmos Hudson Pharmaceutical Corporation svarbiom ir atsakingom pareigom — kokybės kontrolės skyriaus direktoriumi (Director of Quality Control) — nuo spalio 1 paskirtas Juozas R. Šukys, Alberto ir Jūratės Skučaitės Šukų sūnus, gimęs 1947 gegužės 29 New Yorke.

Juozas Šukys 1966 baigė Brooklyn Technical High School ir tais pačiais metais pradėjo chemijos studijas Queens universitete. 1967 pradėjęs dirbti Hudsono Pharmaceutical korporacijoj, 1969 buvo paskirtas jos laboratorijos vedėju, o 1971 kokybės kontrolės direktoriaus pavaduotoju.

Savo laiszę korporacijos prezidentas, sveikindamas Juozą Šuką su nauju paskyrimu, pasveikino jo neeilinius gabumus, taip pat ir tai, kad jis yra vienas jauniausių savo profesijoj pasiekęs korporacijos direktoriaus vietą.

Juozas Šukys yra vedęs ir augina 4 m. sūnų ir 2 m. dukrą.

— Kun. Stasys Yla, nepa-ilstantis ateitininkų dvasios formuotojas, degas mūsų jaunosios kartos ateitim, vėl kviečia į ideologinius kursus Putname. Kursai įvyks Padėkos dienos savaitgalį, lapkričio 23-26. Šių metų tema — Ateities dvasia. Registracijos lapus bus galima gauti pas globėjus arba kuopos valdybos narius.

— Londono "The Daily Telegraph" atkreipė dėmesį į Vilniaus teismo spalio 3 paskelbtas, palyginti, nedideles bauses, skirtas 8 jaunuoliams, suimtiems Kaune gegužės 18 demonstracijoj po Romo Kalantos susideginimo. Laikraštis pastebi, kad negirdėta, kad Sovietijoj už politinius nusikaltimus tik tiek būtų skirta. Mat, teisiameji oficialiai buvo kaltinami ne politine veikla, bet neva judėjimo trukdymu Kauno gatvėse. (E)

— Prof. Vl. Jaskevičius, SJ, spalio 22 pagerbtas Fordhamo universiteto profesorius iškilmingame susirinkime už veiklą universitete per 20 metų, ypač jo vadovavimą rusų mokslų institutui. Jam įteiktas Bene Merenti aukso medalis. Prof. Jaskevičius daug prisidėjo ir prie lituanistikos kurso organizavimo Fordhamo universitete.

— Solistai Stasys Baras ir Dana Stankaitytė, akomponuojant muz. Alvydai Vasaičiui, dainuos Lietuvių Fondo desimtmčio vakarienes programoj spalio 28 Chicagoj, Jaunimo centre.

— Tėv. Kazimieras Žvirblis, O.P., kairiaja puse paralyžuotas nuo liepos 16, šio mėnesio pradžioje perkeltas iš Washingtono ligoninės Washington, D.C., į specialios priežiūros namus. Ligonio adresas: Rev. Casimir Žvirblis, O.P., — The Ralldolph Hills Nursing Home, 4011 Randolph Road; Wheaton, Md. 20902. Telef.: 933-2500.

— Romos žurnalas "Gentes" spalio mėn., pasinaudodamas Elta-Press medžiaga, paskelbė ilgą straipsnį apie Lietuvą "Kolaboracija ar kalėjimas". Informacijos apie rusifikaciją tikėjimo persekiojimą baigiamos citata iš JT deklaracijos, kad "visos tautos turi apsisprendimo teisę"; žurnalas pastebi, kad yra ciniška cituoti JT nutarimus dėl žmogaus ir tautų teisių, nes jie neturi jokios praktiškos reikšmės. (E)

— Inž. Bronius Nainys sutiko tvarkyti LB Vidurvakarių apygardoje II PLJK jaunimo petijijos parašų rinkimą per LB apylinkes.

— Vasario 16 gimnazijos tautinių šokių grupė, vadovaujama mokyto. E. Pauliukontės, rugsėjo 30 dalyvavo Leutershausen, esančio netoli Weinheim, įvairių tautų folkloro vakare. Dalyvavo belgų, čekoslovakų, danų, lietuvių, prancūzų, vokiečių ir kitokių tautybių atstovai. Lietuvių moksleivių keturios poros pašoko Ketrvinai, Linelį ir Gyvatara. Pranešėjo Aur. Krivickaitė. Mokiniai turėjo progos ne tik patys pasirodyti, bet ir susipažinti su kitų tautų liaudies šokiais. Programoj buvo ir dainų.

— Klemensas Stankūnas, dirbąs Brisbanės, Australijoj, miesto savivaldybės transporte, vairuoja autobusus. Šiais metais už saugų saugų važinėjimą buvo atžymėti tie šoferiai, kurie neturėjo eismo nelaimės. Iš 200 autobusų vairuotojų tik 20 buvo atžymėti. Atžymėti tarpe buvo ir Klemensas Stankūnas.

— Okupuotoje Lietuvoje 1965 buvo 851 biblioteka. Jose buvo 15 milijonų knygų ir žurnalų. 1971 buvo 1032 bibliotekos, kuriose buvo 29 milijonai knygų ir žurnalų. 1964 m. bibliotekas apėmė 368 tūkstančiai skaitytojų, o 1970 — 403 tūkstančiai. (E)

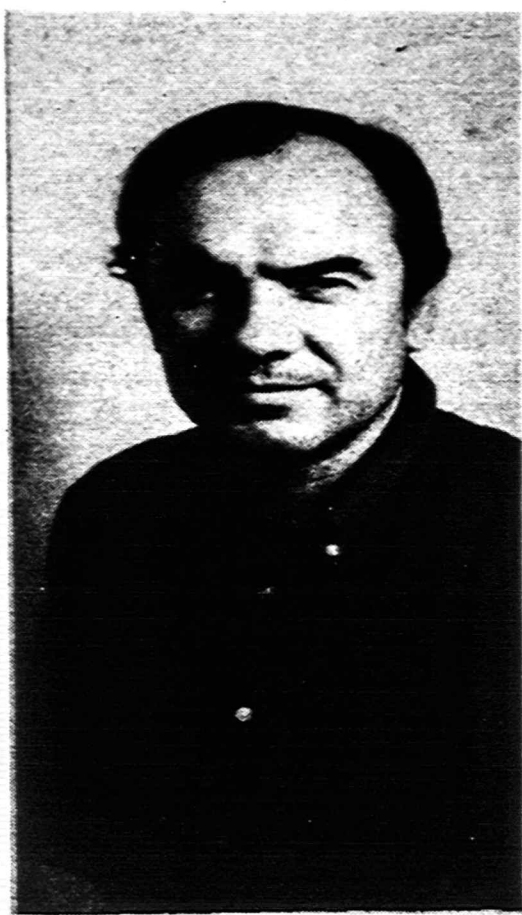
ALBINAS ELSKUS

1. Vitražai ir tapyba. Vitražas yra man artimesnis. Pati medžiaga ir jos savybės yra man priimtinesnės. Jaučiuosi laisvesnis, dirbdamas dideliuose plotuose. Spalva, kuri gyvuoja tik šviesos metu, suteikia vitražui galimybę būti kelių nuotaikų. Kitaip sakant, gyvu, besikeičiančiu, bet nuolatiniame kontakte su aplinkine gamta.

2. Tapyboj neieškau išbaigto pasisakymo. Man yra įdomesnis ne paviršutinis grožis, bet už jo slypinti tikrovė, sakykime, vidinis grožis, kurio pajutimas ir po to perkeltas į drobę lieka mano tapybos esmė.

3. Lietuviškas stilius egzistuoja pritaikomam mene. Iš naujo susidomėjus liaudies menu, kuris esmėj buvo kuriamas kokioms nors praktiškam tikslui, mes susidarėm tautos bendrą stilių. Ar tai ornamentuotas audinys, ar medžio skulptūra, ar atspausstas raizynas — jie turi panašų priėmimą ir sprendimą estetišką plotmę.

Dabartiniais laikais yra vertinami pavienio dailininko at-seikimai — progos susidaryti stiliui belieka menkos, ypač išeivijoj. Kiekvieno dailininko darbuose atsispindi jo ieškojimai, siekimai, kūrybinių išraiškų priėmimai ir atmetimai. Per šiuos brožuos prasišviečia jo asmenybė ir kartu jo gyvenimo patirtis. Jei Lietuvoj buvo pradžiai lietuviškai mokyklai — stiliui, tai išeivijoj yra likę tų pažiūrų trupiniai. Ne visiems, bet daugeliui dailininkų išeivija praplėtė akiratį ir paskatino giliau ieškoti išraiškų, nesiribojančių mokyklos — stiliaus rėmuose. Lietuvių dailininkui,

Dail. Albinas Elskus

kaip ir kitiems dailininkams, yra svarbu išlikti nuoširdžiu sau kūrybiškai. Rezultatai parodys jo kūrybinį potencialą ir gal tada bus svarbu sužinoti jo prigimtį.

4. Naujosios meno srovės mane domina, kada jose pasijaučia estetinės vertybės, atskleidžiančios naujas erdves žmogaus kūrybiniam pajėgume.

Kiek moderniosios srovės mane paveikia — nežinau. Bet kad jos atidarė naujas vizijas ir paskatino platesniam savitam mostui — tuo neabejoju.

5. Nors šiuo metu yra stengiamasi nužmoginti meną ir tuo pačiu dailininką paversti mašina, pasirodo vis daugiau ir daugiau ženklų priešingai kryptčiai. Tai nėra sugrįžimas, bet noras užpildyti tuštumą, kuri nepatenkina žmogaus, siekiančio gilesnių pojūčių.

VIDA KRIŠTOLAITYTĖ

1. Esu dirbus vario raizinius, litografiją. Labai domina grafika, nors nesu mėginus medžio raizinių. Jei laikas ir sąlygos leistų, į grafiką bandyčiau gilintis. Betgi pirmoji ir didžioji meilė yra tapyba.

2. Per meną ieškau santykio su realybe gyvenime. Gamta ir žmogus mano kūryboj turi pagrindinės reikšmės. Labai kreipiu dėmesį į paveikslų struktūrą, kurią ir sudaro spalvų ir formų santykis. Niekad abstrakto pilnai nekūriau, tik dažnai naudoju abstrakčius elementus. Kuriu sau, bet pripažįstu, kad per paveikslą ieškau ryšio su žmonėmis. Mano kūriniuose dažnai įvelta žmogaus figūra, ir peizažas ekspresyvus. Iš viso, domiuos ekspresija piešiny. Manau, menas turi transcenduoti visas technikas, kad liktų menu.

3. Lietuviško stiliaus neieškojau ir nemanau, kad toks yra. Neseniai teko susipažinti su norvegų studentu, kuris metus

laiko Vilniuj studijavo lietuvių kalbą ir lankėsi lietuvių dailininkų studijose. Jo nuomone, visiems lietuviams menininkams yra kažkas labai būdingo — pavyzdžiui, kad ir tamsių spalvų naudojimas.

Asmeniškai tikiu, kad žmogui labai svarbius jo šaknis. Savo gimtąją žemaitiją palikau, būdama maža, vos penkerių metų amžiaus. Lietuva mane labai jaudina. Iš savo tėvų bandau patirti apie savo prosenolius, kas jie buvo, kaip gyveno.

4. Naujosios srovės mane domina. Vienas paskutiniųjų pasireiškimų mene, taip vadinamas conceptual art (menas kaip idėja), man yra svetimas kaip išraiškos būdas, bet neabejoju, jog jis pozityvus. Negalvoju, kad menas dabar yra pasiekęs krizę. Jaučiamas dalinis grįžimas iš abstrakto į realizmą.

Asmeniškai didesnio įspūdžio yra palikę Francis Bacon ir Kaete Kollowitz. Man daugiau artimi šiauriečiai ekspresionistai: Edward Munch, Emil Nolde...

Dail. Vida Krištolaitytė

TO PLACE YOUR AD CANCEL OR CHANGE Tel: GL2-3923 SERVICE

U-NEEK RUBOUT CO.
Exterminating Guaranteed Results
Lowest Rates Because of Quality Work
Rubout your bugs U-Neek,
Safely, Expertly
228-0738 bet. 10 A.M. — 2 P.M.

**DELLANE'S CHAR BROIL
RESTAURANT**
Specializing in Subs
Open Daily 11 A.M. to Midnight
Orders to Go Dial 201-787-9632
27 Main St. Keansburg, N.J.

Attention Home owners Manhattan
A&A PAPER HANGING
Dependable Work — Reliable — Free
Estimates — Reasonable Rates
Call now — 799-1727

SEWARD MOVING & STORAGE
167 Clymer St. Bklyn, N.Y.
Near Bedford & Division Ave. Un-
claimed New & Used Warehouse, Furni-
ture. Tremendous Value on Dining Room
& Bedroom Sets. Open 7 Days a Week
Call 388-4732

If You really want your Car to go see
Mario
**MARIO'S AUTO INSPECTION
SERVICE**
Mario De Santis, Prop. Complete Brake
Repairs, Front End Work, Electrical
Work, Tune-Ups our Specialty, Auto
Repair Skilled Mechanics
Shell Bay Road Mayville (Opp. Exit of
State Inspection Station) Phone 609
465-5607 Cape May Court House.

S & S AUTO BODY SHOP
Collision Experts
Insurance Problems
We take Pride in our Work
1311 Marietta Rd.
West Belmar, New Jersey
Call 201-681-5330

George Simmons affiliated with
ERSKINE BERRY CO.
Floor Sanding, \$20 a Room. We go to
all Boroughs. Call 24 Hours a Day
212-299-4471 We take pride in our work

JOE HUGHES & SON
We Specialize in Bricks, Stoops,
Precast Steps, Flagstone Patios &
Porches. 1st Class work. Free
Estimates. Reasonable Rates.
Dependable Service. 40-53 69 St.
Woodside, (212) IL 8-7197

DISPLAY

WANTED FOSTER PARENTS
If you are between the ages of 25 and 59,
English speaking, in good health, finan-
cially self maintaining, willing to accept
children of any background and have
adequate rooms, you are desperately
needed now. Contact: McMahon Mem-
orial Shelter, 128 East 112 St. New
York, N.Y. 10029. 369-5665

LITAS

INVESTAVIMAS — TAUPYMAS
PASKOLOS — KELIONĖS
ŪKINIAI PATARIMAI
DOKUMENTŲ PARUOŠIMAI
TAKSŲ PILDYMAS
NUOSAVYBIŲ PIRKIMAS IR PARDAVIMAS
APDRAUDOS

Litas Investing Co. Inc.
86-01 114th St., Richmond Hill, N. Y. 11418

VADOVAUJA V. VEBELIŪNAS

(212) 441-6799

Litas Travel Service,
87-18 Lefferts Blv., Richmond Hill, N. Y. 11418
VADOVAUJA NOMEDA ALEKSANDRAVICIUS
(212) 846-1650

NEW YORK — Lietuvos atsiminimų radio valanda šeštadieniais nuo 4 iki
5 val. WEVD 1330 kdl. — AM ir 97.9 meg. FM. bangomis. Direktoriaus dr.
Jok. J. Stukas, 1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092; tel. 201-232-5565.

New Jersey — "Music of Lithuania" — pirmadieniais, 8:05 - 9:00 val. vak.
WSOU-FM, 89.5 meg. — anglų kalba, per Seton Hall Univ. radijo stotį.
Dir. prof. dr. Jokubas Stukas, So. Orange, N.J. 07078.

NEW YORK — Laisvės žiburys, lietuvių ir anglų kalbomis sekmadieniais
8-10 val. ryto WHBI 105.9 FM banga. Vedėjas Romas Kezys, TW 4-1288
62-15 69th Pl., Middle Village, N.Y. 11379.

BOSTON, WORCESTER, BROCKTON, Mass. — Vedėjas P. Viščiūnas, 173
Arthur St., Brockton, Mass., tel. JU 6-7209; FM bangomis 107.9 mc. WHIL
1480 kdl. Medford, Mass. sekmadieniais nuo 11-12 vid.

BOSTON, MASS. — Vedėjas Step. Minkus, WLYN 1360 kilocycles ir FM
101.7 banga sekmadieniais nuo 1-1:30 val. p.p. — 502 E. Broadway, South
Boston, Mass. 02127 Tel. 268-0489.

HELP WANTED

**PART TIME
MEN & WOMEN**
For School Bus Drivers for September
start. Experienced or Inexperienced.
Will Train. Must be over 21. — Call
(201) 325-0037

CABINET MAKERS WANTED
Must be Experienced to Work on Fine
Furniture. Steady Work, Good Pay.
Apply at: 1602 Troy Ave. Bklyn. or
call 377-4600.

DRIVER WITH TRACTORS
A-1 Company Year Round Hauls at
Top Rate
Full Company Cooperation
Call George or Gene (516) 588-6000

**WE NEED PROFESSIONAL
SALES PEOPLE**
Part Time — Full Time Immediate
Openings. Outstanding opportunity to
represent Cory Corp. AAA-1 company in
sales service. 100% repeat commis-
sions assures excellent income earn-
ings. First year potential \$8,000 to
\$14,000. For personal interview call
Mr. Dee, toll free. 800-922-2978.

TAILOR AND DRESSMAKER
Fast and Efficient
Good Salary, apply
50 West 72 St. N.Y.C.

HOUSEKEEPER
Sleep in. Light Cooking. 3 in Family.
Modern Home in New Jersey. English
Speaking. 45 min. from N.Y.C. Recent
References. 9-5 201 736-3600. After
5:30 201 763-8008. Or Write Box P 335
350 5th Ave. Room 915, N. Y. 10001

SERVICE

**CALL ARTIC AIR
REFRIGERATING SERVICE**
Commercial and Domestic. 30 Day
Guarantee on Parts. Sales & Installation
Free Estimates. Reasonable Rates
Call 926-7622

A.M. WEARY CO.
Locksmith, Engraving, Rubber
Stamps, Lamination
2127 2nd Ave. N.Y.C. (Bet. 109-110
St.) Call (212) 876-1309

**OFFSET MIMEOGRAPHIC ART
SERVICE**
Reasonable Rates. Work Picked up
& Delivered. Arnold Malliet 588 Ma-
con Street, Brooklyn, N.Y. Call 774-0268

**YOUNG'S TEXACO
SERVICE STATION**
Open 7 Days a Week. General Auto
Repair, Road Service, Tires, Batteries
and Accessories (24 Hour Towing
Service) RT. 206 Flanders, N.J. Dial
201 879-7115.

KING'S COURT RESTAURANT
Route 22 Springfield, N. J. For the
Finest in Cuisine. New — Starting
Sunday October 1st Dinner Served
from 2 PM to 9 PM! Chef de Cuisine —
Ezio Berruti. Private Banquet Facili-
ties Available for up to 40 people.
Mrs. Ruth Platzer, Prop. (201) 379-
5382.

**DEXTER PARK
PHARMACY**
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
Michigan 2-4130

DISPLAY

Money Making Opportunity!
Make Big Money Raising Chinchillas,
Cavies, Rabbits for us. Send 25 c.
for complete information including 32
page Catalog. AD \$2000 to \$10,000 a
Year to your income. Write or Phone
Today!

KEENEY BROTHERS
New Freedom, Penna. 17349
(717) 235-2406

PIZZERIA STORES FOR SALE (2)
Located in Busy Merchantile and Com-
mercial Sections of Manhattan. 5 1/2
Days 10 AM to 7 PM. Long Lease.
High Business Volume. Reasonable
Price. Stores situated at: 537 8th Ave.
NYC and 143 8th Ave. NYC. Both Fully
Equipped. Call (212) 244-9491 —
Principals Only

Sands Village Diner Millerton, N.Y.
Fully equipped, Established business.
Truck Rt 44 Busy Diner Good Lease
Asking \$60,000. No reasonable offer
refused (914) 789-3589 (914) 789-4726

HAND MADE GIFTS

By the Sisters of The Cross. Memo-
rials, Ceramic Crucifix Sets. Exceptional
Quality Vestments fr. \$30. Also Dressed
Infants of Prague. Baptism Robes.
Bridal Dolls, others. Call Villa Loretto
(914) PE 7-1780.

ATTENTION SNOWMOBILERS!

Full service shop for service and
warranty work. Sales and rentals of
new machines too! Complete line of
clothing and equipment. Travel over
our own large land tracts. Open 12
hours a day. 7 days a week.
Pleasure Vehicle Ranch, Inc. Route 110
Harvard, Mass. (617) 772-3845

SCORPION SNOWMOBILES!

The Smoothest ride in Snowmobiling!
Nine Models to Choose from. Full
Service and Warranty facilities.
Clothing and accessories also available.
Open Monday through Friday 8 am to
8 pm. Saturday 8 am to 6 pm. Sunday
1 pm to 6 pm. Crystal Recreation
Vehicles, 39 West Water St. Wakefield,
Mass. (617) 245-3531

ALOUETTE SNOWMOBILES

We also carry a complete line of clothes
and accessories. Financing available.
Complete line now available. Anawan
Ref. Co., Inc., 371 Weir St., Taunton,
Mass., (617) 822-0215

TONY'S TROPICAL FISH

69-92 Woodhaven Blvd. Rego Pk. Qns.
672-9041 (Next to Drake Theater)
Rift Lake Riot Shipment Arrived! P.
Blue Zebra — \$7. L. Fulleborni, extra
large — \$25 pr. P. Macrotholmus \$15
pr. P. Tridentiger, 6 inches \$15. Kri-
bensis, 1 inch 2 for 98c, Gold Con-
victs 2 for 98 c. and 10 other Rift Lake
Species

PORTER STEAK HOUSE

Manchester, N. H. (3 Miles North)
RTE 3&28. Hotel, 6 Units with Apart-
ment, 4 Acres of Land, Ranch House
with Apartment. \$295,000 — \$65,000
down (603) 623-8333

SANDS VILLAGE DINER

Millerton, N.Y. Fully Equipped. Estab.
Business. Truck Route 44. Busy Diner.
Good Lease. Asking \$55,000. No
Reasonable offer Refused.
(914) 789-3589 or 914 789-4726

SERVICE

BROWN'S CONSTRUCTION CO.
361 LeJohn St. Bklyn.
All Work Done — "Name it, we shall
Do It". Quick. Dependable. Free
Estimates. Reasonable Rates. Call now
827-8465

ED COOKE
59 Morningside Avenue
New York, New York
Painting Wall Papering Free Estimates
Call: 850-4173

M.A.S. AUTO ALARMS

All Auto Accessories and Parts. Whole-
sale to Carages, Specializing in Auto
Alarms. Also Automatic Alarms for Re-
sidential, Commercial and Industrial
Properties. M.A.S. Inc. 3902 16th Ave.
Boro Park Brooklyn, N.Y. (212) 871-
9795. Serving the Entire
Metropolitan Area

When Every Dollar Counts call
SOCIAL MOVERS
Reasonable Flat Rates
Free Estimates. Minimum notice
Call 738-6226

**SENTRY AUTO BODY AND
FENDER WORKS**
Auto Painting and Towing, Collision
Experts, Welding and Insurance Esti-
mates, 900 Passaic Avenue, Building
No. 43, East Newark, N. J. Days Call:
201 485-9677. Nights 998-9271 or
933-5438

KVIEČIAME TALKON

Darbininko administracija ir
1973 metais yra pasiryžusi ne-
kelti laikraščio prenumeratos
kainos. Malonūs skaitytojai
kviečiami mum padėti.

Kviečiame pasinaudoti šių
metų pabaigos papiginiu ir
užprenumeruoti Darbininką
savo artimiesiems. Kviečiame
paraginti draugus, pažįstamus
bei jaunimą arba prisidėti auka,
kad galėtumėm laikraštį siunti-
nėti tiems, kurie nori skaityti,
bet nepajėgia užsimokėti, o
tokių yra gana daug.

Kas prisijus 1 dol. su nauju

Užsakau naują DARBININKO prenumeratą kaip kalėdinę
dovaną. Laikraštį siuntinėti:

Vardas ir pavardė

Adresas

Laikraštį užsakė

Siunčiu už prenumeratą \$.....

(Parašas)

Gen. ST. RAŠTIKIO atsiminimų 3-čias tomas

"JYVKIAI IR ŽMONĖS"

Pasirodys lapkričio pradžioje. To paties
autorius atsiminimų pirmieji du tomai susilaukė ne-
paprasčio susidomėjimo ir buvo greitai išpirkti. Trečias
tomas yra nemažiau aktualus, apima 616 psl., ilius-
truotas, kietais viršeliais, skoningai išleistas.

Kaina: \$15.00.

Prenumeratoriai, atsiuntę pinigų iki lapkričio 10 d.
moka \$12.00. Leidžia Akademines Skautijos Leidykla.

Prenumeratos atkarpa:

Vardas, pavardė:

Adresas:

Užsisakau egz. x \$12.00. Siunčiu \$

Siųsti tik čekius arba perlaidas. Čekiai rašomi
"Filisterių Skautų Sąjunga" vardu.

Prenumeratas siųsti:

A. V. Dundzila
Akad. Skautijos Leidykla
4339 W. 83 Street
Chicago, Ill. 60652 USA

NORWOOD, MASS.

V. Babilas, dažų, popierių ir
kitokių daiktų krautuvė savini-
ninkas, suorganizavo čia Ameri-
koje gimusių lietuvių sportininkų
grupele.

Spalio 1 jie žaidė Heather
Hill Golf Course, Plainville,
Mass. Buvo atvykusių iš
Connecticut ir iš kitur. Žaidė
šie asmenys:

C. Vasiliauskas iš West Rox-
bury, J. Matukas iš New Bri-
tain, J. Jasionis, J. Dixon, S.
Benkevičius, J. Dundulis, J.
Memmo, B. K. Kudirka, B. Sha-
gus iš Hartford, F. Nevins, D.
Menoie, A. Navickas, V. Babi-
las, G. Cofsky, S. Matson, J.
Menoie, A. Norkunas, A. Mažo-
tas, K. Dixon, V. Chubot, L.
Mažotas, B. Patton, D. Martin,
J. Sestovickas, Ed. Jersick, D.
Mills, A. Abely, H. Marcel, C.
Kutkauskas, J. Begley, F. Ne-
well, Ed. Tamulionis, J. Has-
tings ir J. Smelstoriū, jr.

Po žaidimų buvo bendri lietu-
viškų dešrelių pietūs, kuriuos
pagamino S. Benkevičius. O.
Mickey, Kathy Babil ir Ann Na-
vickas paruošė kavutę ir kitus
gardžius lietuviškus valgius.
Visi maloniai ir linksmai laiką
praleido prie lietuviškų valgių
ir labai buvo patenkinti.

Žvalgas

RENT

THE PIEDMONT INN
Dinner served with a complimentary
antipasto, Complete Dinners from 3.95
Giant Lobster Dinner \$5.95 with all
trimmings. Banquet facilities for
Weddings, Communion and Confirma-
tions. All Special Occasions. All Credit
Cards Honored. Continental Cuisine.
2 Weaver Street, Scarsdale, N.Y. 914
SC 5-3900

ŠACHMATAI

Veda K. Merkis

Komandinės šachmatų pa-
saulio pirmenybės (Chess olympi-
ad), kurios vyko Skopje, Ju-
goslavija, jau pasibaigė. Laimė-
tojas paaiškėjo tik užbaigus ati-
dėtas partijas, nes į aukso me-
dalį pretendavo Sovietų S-ga ir
Vengrija. Sovietams pavyko su-
doroti paskutiniame rate Rumu-
niją 3-1 ir laimėti pirmą vietą,
tuo tarpu Vengrijai buvo sun-
kiau kovoti prieš Vak. Vokietiją.
Sovietai šiose pirmenybėse
surinko 42 tš. Vengrija — 40 ir
trečioji vietoj likusi Jugoslavija
38 tš. Iki devinto rato pirmavo
Jugoslavijos komanda, devintam
— Sovietai susilygino su Ju-
goslavais, turėdami po 24 1/2 taš-
ko. Įkandin sekė vengrai, kurie
įveikė Sovietų S-gą 2 1/2 —
1 1/2. Nuo dešimto rato pir-
mavimą perėmė sovietų ko-
manda.

Bostono Metropolitan Chess
League 1972-73 varžybos prasi-
dėjo spalio 20. Championship
divizijoje 10 komandų ir Boos-
ter divizijoje — 22 komandos.
Lietuvių komanda įkelta į
Championship diviziją. Praei-
tais metais lietuviai baigė penk-
tais tarp dešimties stipriausių
Bostono komandų. Lapkričio 10
į So. Bostono LPD-ją atvyksta
Northeastern universitetas. Lie-
tuvų komandoje žais: Aleksis
Klinovas, Algis Makaitis, Algis
Leonavičius, Kazys Merkis,
William Shakals ir Jurgis Zoza.
Bostono miesto pavienės
šachmatų pirmenybės įvyko
spalio 14-15, Prudential pastate.
Penkių kartus Bostono čem-
piono titulą yra laimėję mūsų
vyrai: Povilas Tautvaišas (1949),
Kazys Škema (1950, 1951) ir
Gediminas Šveikauskas (1959,
1964).

Geriausia dovana vaikams —
naujai išleista plokštelė "Sek
pasaką". L. Rastenytė dainuo-
ja ir pasakoja "Meškiuką Rud-
nosiuką", "Laumę Daumę", "De-
vyniabrėlę", "Karalaite ir ože-
lį". Kaina 6 dol., persiuntimas
50 c. Gaunama Darbininko ad-
ministra cijos.

NAUJAUSIOS KNYGOS

Mykolas Krupavičius "Atsimi-
nimai". Kietais viršeliais 10 dol.
Kipro Bielino "Gana to-
junga". 5 dol.

Kazys Pakštas, prof. J. Eieto
parašyta monografija. Minkštais
viršeliais 10 dol., kietais — 12
dol. Išeido Lietuvių Katalikų
Mokslo Akademija Romoje.

Pranas Naujokaitis — PASI-
SEJAU ŽALĄ RŪTĄ, roman-
as, išleido Darbininkas 1972
m., 232 psl., aplanką piešė P.
Jurkus. Kaina — 4 dol. (Romano
dalis buvo spausdinta 1972 metų
Darbininko atkarpoje).

Šios ir kitos lietuviškos kny-
gos bei plokštelės gaunamos
Darbininko administracijoje.

KITATAUČIUI GERIAUSIA DOVANA

History of Lithuania ir Vy-
tautas the Great, Grand Duke of
Lithuania, by Dr. J. Končius.
Dvi knygos 3 dol. Gavęs bus
geriausiai supažindintas su Lietu-
vos praeitim. Užsakykite: Dar-
bininkas, 910 Willoughby
Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

Introduction to Modern Li-
thuanian. Puikus lietuvių kal-
bos vadovas su 40 pamokų, gra-
matikos priedu, skaitymais
ir žodynėliais. Tekstas ir paaiš-
kinimai anglų kalba. Nemo-
kantiems ir nedaug mokantiems
lietuviškai — puiki galimybė
išmokti. Parengė L. Dambriū-
nas, A. Klimas ir W. R. Sch-
malstieg. Išeido lietuvių pran-
ciškonai Brooklyn, 479 psl.,
lietais viršeliais. Kaina 8 dol.

DARBININKAS

910 Willoughby Ave.
Brooklyn, N. Y. 11221

History of Lithuania. Tai ang-
lų kalboj prel. dr. J. B. Kon-
čiaus aprašyta lietuvių tautos
istorija. Kaina 2 dol. Gaunama
Darbininko administracijoje.

NEW JERSEY AMERICAN-LITHUANIAN FOR THE RE-ELECTION OF THE PRESIDENT RICHARD NIXON COMMITTEE

Sponsored by the
Lithuanian Republican Club
of New Jersey

Chairman
Pranas Puronas
235 Dayton Road
Jamesburg, New Jersey

Vice Chairmen:
Inz. Valentinas Melinis
Vacis Kvetkus
A. S. Trečiokas

Secretary
Jurgis Miezaitis

Prezidentas Nixon

**KVIEČIAME BALSUOTI UŽ
PREZIDENTĄ NIXONĄ**

Maspetho žinios

Perima klebono pareigas

Lapkričio 5, sekmadienį, per 12:15 val. mišias kun. Pranas Bulovas oficialiai perims paraprijos klebono pareigas iš prel. Jono Balkūno. Šiom pareigom naująjį kleboną paskyrė Brooklynso vyskupas Francis J. Mugavero. Apeigas bažnyčioje atliks vyskupo įgaliotinis kun. William J. Cullen. Naujasis klebonas koncelebruos mišias su vikaru kun. Jonu Pakalniškiu ir pasakys pamokslą.

Šv. Pranciškaus tretininkų metinis susirinkimas įvyko spalio 22 paraprijos salėje. Įrinkta nauja valdyba: pirm. J. Paulauskienė, sekretorė P. Šimkutė, vicepirmininkė Rajeckienė, izdininkė Eich.

Šv. Vardo draugija ir katalikų karo veteranų draugija metinius komunijos pusryčius rengia spalio 19 po 8 v. mišių. Pusryčiai bus paraprijos salėje. Šv. Vardo

MARIJA DABULIS (ŠLAPIKIUTĖ)

mirė rugsėjo 26. Palaidota rugsėjo 28 šv. Karolio kapinėse. Gedulingos pamaldos buvo Angelių Karalienės bažnyčioj, Brooklyne.

Velionė buvo gimusi 1873 liepos 22 ir išgyveno 99 metus, 2 mėnesius ir 4 dienas. Nuliūdime paliko brolio vaikus Petrą J. Šlapiką, Vincą Šlapiką ir Marijoną S. Povilaitienę.

Marija Šlapikiūtė-Dabulis į Ameriką atvyko 1900 ir tuoj gavo darbą kaip šeimininkė pas I. Kamen. Jos alga buvo 15 dol. mėnesiui. Savo pirmojo mėnesio visą uždarbį ji paaukojo kun. Kriaučiūnui, kuris tais laikais organizavo Angelių Karalienės parapriją ir mišias laikė krautuvėlį, Roebing St., Brooklyne. Velionė tos paraprijos narė išbuvo iki pat mirties.

Marija 1920 ištekojo už Simono Dabulio, kuris mirė 1958 gegužės 28 ir palaidotas šv. Karolio kapinėse.

Velionės gyvenimas nors ir buvo vargingas, bet išgyveno netoli šimto metų. Jos kasdieninis rūpestis buvo visad atkalbėti rožančių.

Laidotuvėmis pasirūpino direktorius Juozas Garšva. Polaidotuvinius pietus pagamino Vytautas Beleckas — Winter Garden savininkas.

Mišios už Marijos sielą bus laikomos spalio 26 lietuvių pranciškonų koplyčioj, Brooklyne.

Marija, išsėkis ramybėje! Sūnėnas

Urėdai

A.A.

Antanui Barauskui

Lietuvoje mirus, jo brolį Kazimierą Barauską su šeima nuširdžiai užjaučiame.

Sofija Salienė
Rima ir Adolfas Gaigalai

PAGERBTAS PREL. PRANCIŠKUS JURAS BOSTONE

Prel. Pranciškus Juras, P.A., spalio 15 Bostone iškilmingai atšventė savo kunigystės 50 m. jubiliejų. Iškilmė buvo didelė — verta šio žymaus Amerikos lietuvių dvasininko. Rengimo komitetui pirmininkavo prel. Vytautas Balčiūnas, vicepirmininkas buvo dr. Petras Kaladė, o izdininkė — Kotryna Namaksienė. Jiem talkino būrys žymių asmenų iš Bostono. Proginį leidinį suredavo Stasys Santvaras.

Iškilmė pradėta mišiomis Bostono lietuvių šv. Petro paraprijos bažnyčioje 4 val. p. p. Su Jubilatu mišias sykiu aukojo prelatai Balkūnas ir Balčiūnas, kunigai — Andriekus, Kontautas, Pocius ir Yla. Pamokslą pasakė vysk. V. Brizgys, įkniuodamas prel. Jurą į žymiausių lietuvių tautos kunigų eiles. Giedoją J. Kačinską diriguoja parapijos choras. Vaisės vyko Sheraton Plaza viešbutyje. Dalyvavo apie 400

žmonių, kunigų ir pasauliečių iš Bostono, aplinkinių miestų ir tolimesnių vietovių. Pagrindinę kalbą apie Jubilatą bei jo darbą pasakė Juozas Laučka iš Washingtono. Kalbėjo dar Bostono vyskupas augziliaras Riley. Sveikinimų žodžiu nebuvo. Raštu sveikinusieji paminėti pavardėmis. Programai vadovavo Eligijus Sužiedėlis. Po vaišių prel. Juras jautriais žodžiais išreiškė padėką Dievui už kunigystės dovaną ir svečiam už jo prisiminimą.

Pabaigoje buvo koncertinė dalis. Dainavo sol. Benediktas Povilavičius, smuiku Haendelio ir Gaidelio kūrinius grojo Izidorius Vasyliūnas, pianu Chopiną ir Brahmsą skambino talentingas berniukas Saulius Cibas. Povilavičiui ir Vasyliūnui akomponavo J. Kačinskas.

Iškilmę trumpu žodžiu uždarė prel. Vytautas Balčiūnas, džiaugdamasis jos pasisekimu.

L.A.

Maloni staigmena

Baltų Tarybos posėdyje Tarybos sekretorius Juhan Simanson klausia mane, ar daug lietuvių gyvena Lakewood, kad įstengtų atidaryti tautinę meno parodą. Jis paduoda man Ocena County Daily Time spalio 12 laidą, kur toji paroda aprašyta. Man didelė staigmena, nes mieste tenka gan dažnai būti, bet neteko ten girdėti apie kokią nors lietuvišką draugiją ar klubą; net ir lietuvių gyventojų neteko sutikti.

NJLT valdybos įgaliotais, kitą dieną nuvykau į Lakewood miesto biblioteką ir tikrai ten radau gintaro dirbinių, kaklaraiščių, juostų, rankšluosčių ir knygų parodą, eksponatais negausia, bet skoningai išdėstyta ir patraukli.

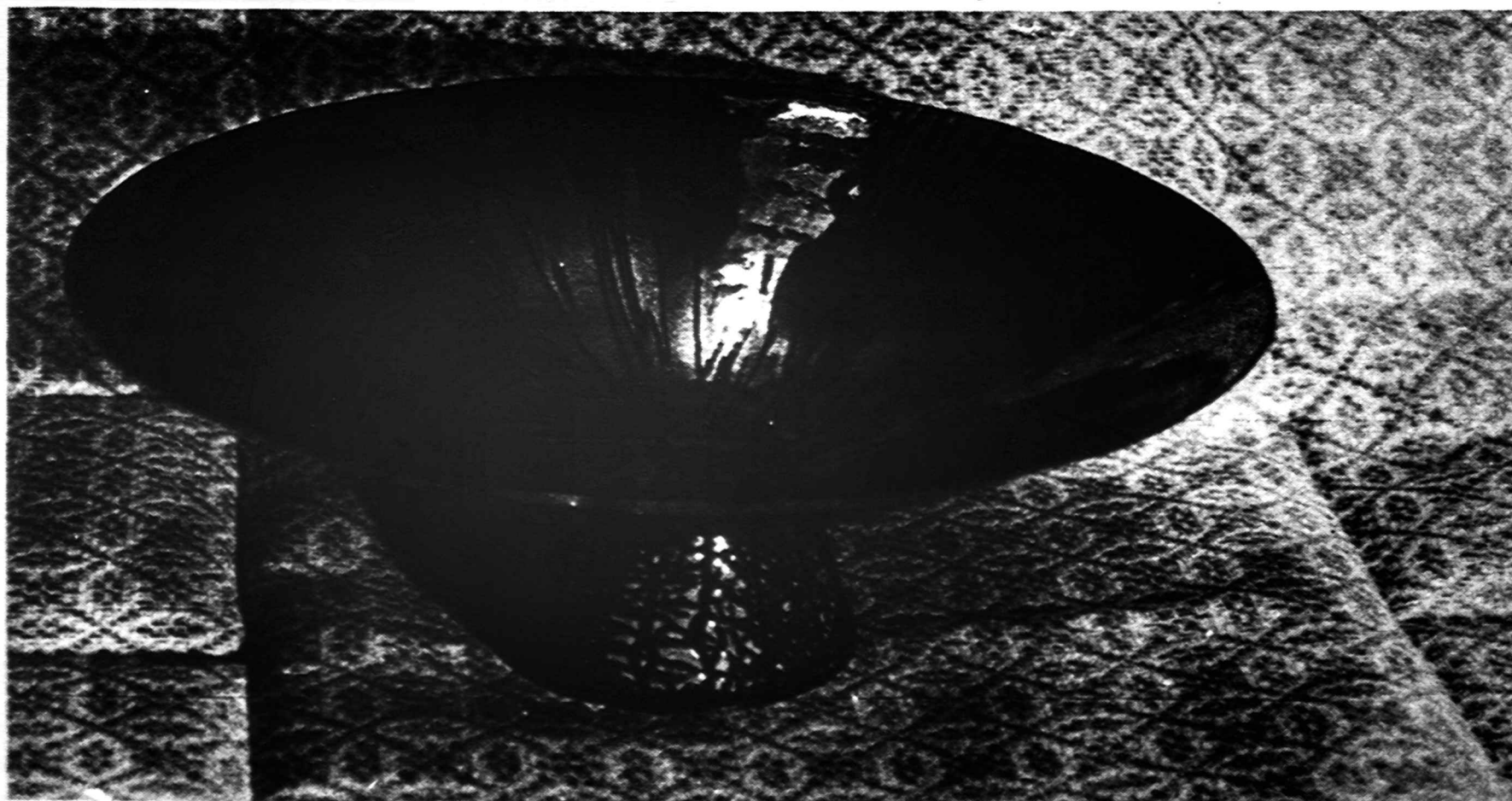
Bibliotekos vedėjai tarpininkaujant, susitikau su parodos rengėjom: Lilija Boreišytė-Almario ir jos motina Felicija

Lietuviškų kalėdinių kortelių galima gauti Darbininko administracijoj. Dežutė su 12 kortelių religiniais arba tautiniais motyvais su lietuviškais pasveikinimais su persiuntimu 1 dol. 12 meniškų tautiškais motyvais pieštų kortelių 2 dol. Prashom laiku užsisakyti, kad laiku galėtumėt išsiųsti.

Geriausia Kalėdų dovana — metinė Darbininko prenumerata. Jei Jūs draugų ir pažįstamų tarpe kas nors dar neskaito Darbininko, tai kaip švenčių dovaną užprenumeruokite Darbininką. Naujiems skaitytojams pirmų metų prenumerata tik 7 dol. Jūsų pasirinktiems asmenim bus pranešta, kad tai Jūsų kalėdinė dovana.

S-gos pirmininkas, dalyvavo A.L.T. S-gos Elizabetho skryiaus surengtame rugsėjo 8 dienos ir skryiaus 20 metų sukakties minėjime.

Alt informacija

Inos Nenortienės sukurta vaza. Jos emaliuoto vario darbų paroda vyksta šį savaitgalį, spalio 28-29 dienomis, Kultūros Židinyje.

Per Kultūros Židinį lietuvių didini!

FLORIDOS PAMARIAIS ATEINA RUDUO

Juno Beach, Florida 33408

Žiemą Floridoj tiktai turtuoliams. Jei nori aplankyti ir pažinti Floridą, atvažiuok rudenį arba vėlyvą pavasarį. Kainos tos pačios iki gruodžio 1 d. kaip vidurvasaryje. Kodėl nepasinaudoti.

Tomų vasarvietės SAPPHIRE SEA adresas: 700 Ocean Drive, Juno Beach, North Palm Beach, Florida 33408. Telefonas (305) 844-3388.

BOSTONO žinios

Balfo Bostono skyrus jau pradėjo piniginių vajų. Šalpos reikalų yra ir dabar. Tad ir aukos visada reikalingos. Aukos siunčiamos Balfo skyrus izdininkui Jonui Valiukoniui, 99 "P" St., So. Boston, Mass. 02127. Šis vajus tęsis iki gruodžio 1.

Lituanistinės mokyklos tėvų komiteto rengiamas balius bus lapkričio 4, šeštadienį, 6:30 val. vak. Lietuvių Piliiečių D-jos 3-čio aukšto auditorijoj. Programą atliks Onos Ivaškiens vadovaujamas tautinių šokių sambūris. Per keliolika metų šis mokyklos tėvų komiteto renginys praeina su gražiu pasisekimu. Šių metų baliai status galima užsisakyti pas komiteto pirm. A. Petronienę, tel. 326-0623.

Viešosios bibliotekos So.

Bostono skyrus spalio 19 minėjo 100 metų sukaktį. Iškilnių pagrindinis kalbėtojas buvo Francis Šidlauskas, Amerikos laisvės karo 200 metų sukakties komiteto vykd. direktorius. Jis yra gimęs So. Bostone. Ši biblioteka buvo įkurta 1872 dabartiniame So. Bostono Lietuvių Piliiečių D-jos name, kur ji išbuvo 85 metus. Vėliau buvo porą kartų perkelta, o nuo 1957 spalio 1 patalpinta moderniame name 646 E. Broadway.

Lietuvos kariuomenės atkūrimo sukakties minėjimą lapkričio 19 So. Bostono Lietuvių Pil. D-jos salėj rengia ramovėnai.

Prof. dr. Zenono Ivinskio minėjimas įvyks gruodžio 10 So. Bostono Lietuvių Pil. D-jos salėj.

Dail. Vytauto Igno grafikos parodą rengia Bostono LB Kultūros klubas. Atidarymas spalio 28, šeštadienį, 7:30 val. vak. Tautinės Sąjungos namuose. Paroda bus atidaryta ir spalio 29, sekmadienį, nuo 12 iki 4 val.

Parengimai. Lapkričio 4 — banketas lituanistinei mokyklai paremti. Rengia tėvų komitetas.

Lapkričio 19 — Lietuvos kariuomenės atkūrimo minėjimas. Rengia ramovėnai. Gruodžio 10 — istoriko dr. Zenono Ivinskio minėjimas. Visi parengimai vyksta Liet. Piliiečių draugijos salėje So. Bostone.

SOUTH BOSTON SAVINGS BANK

Inkorporuotas 1863

460 West Broadway, South Boston Massachusetts

"Kur tūkstančiai taupo milijonus"

ALFRED W. ARCHIBALD, President

Šio banko direktorių taryboje yra adv. Jonas J. Grigaitis. Reikale su patarnautojais galima susikalbėti ir lietuviškai. Turtas—Assets virš \$213,000,000.

CURRENT DIVIDEND RATES

- Regular a/c — 5 1/2 %
- Special Notice a/c — 5 1/2 %
- 1 year Term Deposit — 5 1/2 %
- 2 year Term Deposit — 6 %

All Accounts Compounded Daily

DVIEJŲ SAVAIČIŲ ŽIEMOS EKSKURSIJA I LIETUVĄ

Išvyksta 1972 m. gruodžio 21 dieną — grįžta sausio 4 dieną, 1973.

LIETUVOJE ŠI GRUPĖ
PRALEIS 11 DIENŲ.

Iš Bostono ir New Yorko
Kaina tik \$619.00

Vykstantiems iš Chicagos — \$719.00

ir iš Clevelando — \$685.00

Grupėje dalyvių skaičius ribotas — nesivėluokite!

Smulkesnių žinių ir registracijos reikalų kreipkitės į

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway
South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

Savininkė — Aldona Adomoniene

DARBININKAS

**NEW YORKO
NAUJENOS**

Redakcija455-7281
Administracija452-2923
Spaustuvė452-6916
Vienuolynas455-7068
Kultūros Židinyje827-9865

Kultūros Židinio pamatų pašventinimo išskilmės bus lapkričio 12, sekmadienį, 1 val. popiet. Visi iš anksto kviečiami dalyvauti.

Prei. J. Balkūnas, P. A., savo vertingą biblioteką perleido Kultūros Židiniui. Didžiajam geradariui nuosirdus ačiū.

Darbininko ketvirtas puslapis padaromas specialiu puslapiu ir bus skiriamas įvairių rūšių menam, mokslui bei įvairybėm. Praeitą kartą buvo dailė, dabar literatūra, kitame numeryje — muzika.

Kun. Juozas Pragulickas, Elizabetho lietuvių parapijos vikaras, buvo grįždamas susižeidęs ir trumpam buvo paguldytas į ligoninę.

Prei. J. Balkūnas spalio 21 paminėjo 70 metų sukaktį. Tą vakarą jis buvo atsilankęs į Balfo koncertą, kur vaišių metu jam buvo sugiedota ilgiausių metų.

Kun. A. Račkauskas spalio 21 paminėjo 65 metų sukaktį.

J. Sodačiū, Maironio lituanistinė mokykla padovanojusiam virš 200 lietuviškų knygų, nuosirdžiai dėkoja Maironio mokyklos mokytojui ir mokyklos tėvų komitetui.

Domininkas Valenti, Brooklynne gimęs italų šeimos, vaikystėje tarnavęs mišiom Apriškimo lietuvių parapijos bažnyčioje, Brooklyn, N.Y., išmoko tobulai lietuvių kalbą ir įstojo į Šv. Kazimiero lietuvių kolegiją Romoje. Spalio 8 vėsk. A. Deksnys Romoje jam suteikė diakonato šventimui. Gruodžio 8 jam ir Norbertui Vogtui, taip pat Šv. Kazimiero kolegijos auklėtiniui, vėsk. A. Deksnys kunigystės šventimui suteikė Šv. Ulricho bažnyčioje Woerishofene, Vokietijoje.

Louise Senken jau eilę metų gieda Apriškimo parapijos chore. Pasižymi savo nuosirdumu ir uolumu. Ji turi puikų balsą ir dažnai gieda soprano solo partijas. Ypač puikiai ji pasirodė spalio 8, kada buvo šventinamas Aušros Vartų paveikslas bažnyčioje. Ji atliko Liūdo Stuko sukomponuotą Maldą.

Simo Kudirkos šaulių kuopos valdyba posėdžiavo spalio 21 Kultūros Židinyje. Kalbėtasi apie artėjančią kuopos šventę. Kuopa jau turi įsigijusi vėliavą, dabar daromas jos kotas ir koto viršūnė. Šventė bus sausio 21 ir ją numatoma sujungti su Klaidėdos atvadavimo minėjimu.

New Yorko lietuvių vyrų choras Perkūnas šiomis dienomis išleidžia plokštelę, kuri pavadinta "Labą rytą". Ateinančiais metais choras mini 10 metų sukaktį ir ta proga numato surengti koncertą su simfoniniu orkestru.

Religinis koncertas ryšium su Kristaus Karaliaus šventės proga rengiamas šį sekmadienį, spalio 29, 4 v. popiet. Apriškimo parapijos bažnyčioje. Programoje dalyvauja tos parapijos choras, vadovaujamas Algirdo Kačanausko, solistė Jūratė Veblaitytė ir vargonų virtuozas Albinas Prižgintas. Kristaus Karaliaus šventė minima lapkričio gale, bet rengėjai ją atkėlė į spalio mėn., nes tas lapkričio galas yra ir taip užimtas įvairių lietuviškų parengimų.

Dailės paroda vyksta šį savaitgalį, spalio 28 ir 29, Kultūros Židinyje. Bus išstatyti Inos Nenortienės emalio darbai. Ji yra pasižymėjusi šios rūšies specialistė, surengus įvairių parodų. Gyvena Dorchesterio prie Bostono. Parodą rengia vyr. skaučių židinyje. Atidarymas 7 v.v. Po atidarymo bus demonstruojama emaliuoto vario technika, kita demonstracija bus sekmadienį 4 v. popiet.

Lietuvių Fronto Bičiulių rytų apygarda primena New Yorko, Philadelphia, Šiaurės New Jersey Julijono Buteno vardo ir Waterburio sambūriam bei pavieniui gyvenantiems apygardos ribose bičiuliui, kad apygardos suvažiavimas šaukiamas lapkričio 18, šeštadienį, 11 val. rytą Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklynne. Valdyba nuosirdžiai prašo visų sambūrių bičiulių dalyvauti suvažiavime.

Steigiamas Lietuvių Moterų Klubas New Jersey valstybėje. Iniciatorės siuntinėja pakvietimus ir per spaudą prašo lapkričio 19 d. 3 v. popiet susirinkti pas Oną Karašienę, 63 Riverbend Road, Berkeley Heights, N.J., tel. (201) 464-4235. Panašūs klubai yra įsikūrę ir kituose miestuose. Klubai susijungė į Lietuvių Moterų Klubų Federaciją.

Dail. Elena Kepalaitė padarė plakatą N. Y. Liet. Dail. Sąjungos parodai. Plakatas bus atspausdintas ir parduojamas parodos metu, kuri bus lapkričio 25 — gruodžio 3 Kultūros Židinyje.

Darbininko spaudos kioske turimos lietuviškos muzikos plokštelės, knygos, vėliavėlės, kalėdiniai atvirukai, suvenyrai, išsiuvinėtas lietuviškas himnas, Vytis, drožiniai, automobiliui trispalvė ir kt. gaunama ne tik Darbininko administracijoje, bet lietuvių patogumui ir ALICE' gėlių krautuvė, 107-04 Jamaica Ave. ir 107 St. Richmond Hill, N. Y. Krautuvė atidara 7 dienas savaitę. Tel. 846-9527.

Ona Linartienė, Elizabeth, N. J., vietoje gėlių prie karsto a.a. Antano Valaičio atminimui aukoja 20 dol. Kultūros Židinio statybai. Vėlionio artimiesiems reiškiamas nuosirdžiai užuojautą, o O. Linartienei lietuvišką ačiū už auką.

Vietoj kalėdinių atvirukų siuntinėjimo Darbininko skaitytėjai kviečiami prisijusti auką spaudai remti ir tuo pačiu sveikinti artimuosius ir draugus per laikraštį. Taip pat vietoj kalėdinių atvirukų siuntinėjimo galite aukoti Kultūros Židinio statybai, kuri jau pradėta. Anksčiau prisijuntusieji bus laiku patalpinti laikraštyje. — Darbininko administracija.

Romas Kezys, Laisvės Žiburio radijo ir kelionių agentūros Vytis International vedėjas, New Yorko gubernatoriaus N. Rockefeller paskirtas pirmininku lietuvių skyriaus prezidento Nixono perrinkimo New Yorko komitete.

Šv. Jurgio lietuvių parapijoje, Brooklyn, N.Y., spalio 22-24 vyko 40 valandų atlydai. Pamokslus sakė pranciškonas tėv. dr. Klemensas Žalalis.

Muziko Alekso Mrozinsko namai jau parduoti ir likviduoti. Jo abu sūnūs — Saulius ir Sigitas — išsikėlė gyventi į Oklahomą, tai ir pardavė tėvų palikimą.

ANGELŲ KARALIENĖS PARAPIJA KULTŪROS ŽIDINIO STATYBAI AUKOJA 25,000 dol.

Jau prasidėjo Kultūros Židinio statyba. Daugis buvo pažadėję atsikubėti su naujomis aukomis, kai prasidės statyba.

Ir praeitą savaitę jau pradėjo plaukti naujos aukos. Angelų Karalienės parapija, kuriai vadovauja klebonas kun. Antanas Petrauskas, buvo pažadėjęs paaukoti 25,000 dol. Tai didelė vienos parapijos aukos, tai aukos tikros krikščioniškos meilės — padėti lietuviškam Kultūros Židiniui kuo greičiau atsistoti. Tą stambią auką pažadėjo mokėti kas mėnesį po 1000 dol.

Štai praeitą savaitę atėjo tos stambios aukos pirmoji dalis — 2000 dol.

Visi Kultūros Židinio statytojai nuosirdžiai dėkoja klebonui kun. A. Petrauskui, jo vikarui kun. V. Piktumai, parapijos ko-

Kleb. kun. A. Petrauskas
mitetui ir visiems parapiečiam už tą didelę ir gražią auką.

KUN. JONO PAKALNIŠKIO AUKA KULTŪROS ŽIDINIUI

Kun. Jonas Pakalniškis, Maspetho lietuvių parapijos vikaras, lietuviškųjų jaunimo organizacijų kapelionas, nuosirdžiai sielojasi visais lietuviškais reikalais ir visus juos remia.

Kultūros Židinio statybai jis buvo pažadėjęs 1000 dol. Ir tuos pinigus mokėjo dalimis. Štai praeitą savaitę atėjo paskutinė 800 dol. aukos ir taip užbaigė 1000 dol. įnašą.

Kun. Jonui Pakalniškiui visi Židinio statytojai nuosirdžiai dėkoja.

Kviečiame ir kitus atsilipti ir atsikubėti su savo aukais! Nebėra ko laukti! Židinyje jau statomas, ir visų pagalba jam reikalinga!

Kun. Jonas Pakalniškis

KULTŪROS ŽIDINIO STATYBOS DARBAI PRADĖTI. KADA JIE BUS BAIGTI?

Kultūros Židinio kalnelė per dienas ūžia mašinos. Trokai valo tereną, nugriautų namų likučius išgabendami kažkur pelkėm ir daubom užpilti. Žemės kasa žemes, kur turės būti pagrindinio pastato rūsys; tom žemėm užpila slėnės vietos nuo parko pusės, kur bus aikštė automobiliams ir sportui.

Plote dažnai besisukiojantis, kad išgelbėtų, kur galima, dekoratyvinius medelius ir krūmus, Tėvas Paulius Baltakis buvo užkluptas klausimais apie statybą ir pinigus.

— KIEK STATYBA ATSIKŪS?

Statybos kontraktas pasirašytas už 671,250 dol. Kontraktas apima statybą Kultūros Židinio, kuriam statomas pagrindinis namas, du priestatus prie esančių dviejų senų namų, skirtų vienuolynui ir spaustuvei bei Darbininkui.

Į kontraktą įeina šie darbai: pamatai, sienos, grindys, lubos,

Rosedale, L. I., parduodamas vienos šeimos mūrinis namas su dviem garažais. Namas gražiai užlaikytas, su 3 miegamaisiais ir 2 voniomis, įrengtas rūsys. Elektros 220 voltų, nes miegamieji yra su apšaldymu. Skambinti (212) 528-0558.

stogas, šildymas, šaldymas, elektra, dažymas, automobilių aikštelės meksfaltavimas.

Neįeina:

— salės, kavinės ir posėdžių kambarys perdaromosios sienos, — scenos, virtuvės ir bibliotekos įrengimas, — salės ir kavinės baldai, — vienuolyno ir spaustuves senųjų namų remontai, — sportiniai įrengimai salėje ir lauke.

Neįeina taip pat:

— planų paruošimas, namų nugriovimas, užpakalinės nuo parko pusės mūrinės sienos — tvoros pastatymas už 47,000.

Taigi kontrakte numatytų ir minėtų papildomų darbų įvykdymas atsisais viso 718,250 dol.

— KAIP GREIT BUS BAIGTI KONTRAKTE NUMATYTI DARBAI?

Pagal kontraktą visi darbai turi būti baigti 1973 gegužės 31.

Jei oras bus palankus ir pavyks sutelkti reikalingus pinigus, apie tą laiką darbai bus baigti.

Tokiu atveju sekančių metų visuomeninio darbo sezoną galėsime pradėti naujame Kultūros Židinyje.

A L R Katalikų Federacija

kviečia visus atsilankyti į

RELIGINĮ KONCERTĄ,

kuris bus spalio 29, sekmadienį, 4 v. popiet. Apriškimo parapijos bažnyčioje.

Programoje dalyvauja:

Apriškimo parapijos choras, vadovaujamas Algirdo Kačanausko,

Solistė Jūratė Veblaitytė-Litchfield,

vargonų virtuozas Albinas Prižgintas

Po koncerto — palaiminimas.

Koncertas rengiamas ryšium su Kristaus Karaliaus švente.

GRANDINĖLĖ

BISHOP REILLY HIGH SCHOOL, Francis Lewis Blvd. ir Long Island Expressway, Queens, N. Y.

Pradžia 6 val. punktualiai.

Privažiavimas

Bishop Reilly mokykla lengvai pasiekama keliomis autobusų linijomis ir mašinomis. Mašinas galima pastatyti mokyklos kieme (100 mašinų vietos). Gausu vietos ir šalia pastato gatvėje.

BMT Jamaica Line, 169 St. stotis. Paimti Q 17A autobusą.

IND E ir F Line, 169 St. stotis. Paimti Q 17A autobusą.

IRT Flushing Line, Main St. stotis. Paimti Q 26 autobusą.

Bilietai

Kaina — 4, 5, ir 6 dol.

Visos vietos numeruotos. Anksčiau užsisakiusieji turi privilegiją gauti geresnes vietas. Bilietus galima užsakyti paštu, prisiunčiant čekį ar money order atitinkamai sumai ir sau adresuotą su pašto ženklų voką. Siųsti: Lithuanian Radio Club, 62-15 69 Place, Middle Village, N. Y. 11379.

BILIETŲ PLATINTOJAI:

Woodhaven, N.Y. Haven Realty (J. Andriušis) 87-09 Jamaica Ave. VI 7-4477.

SU VISAI NAUJA PROGRAMA NEW YORKE ŠEŠTADIENĮ, LAPKRIČIO 4 D.

Gerulaičio Apdraudos Įstaiga, 84-10 Jamaica Ave. 847-5522.

Richmond Hill, N. Y. Alice's Florist, 107-04 Jamaica Ave. 846-5454.

Brooklyn, N. Y. Vytis International Travel Service, 2129 Knapp St. 769-3300.

Elizabeth, N. J. Vincas Mamaitis, 209 Clark Pl. 351-9057.

Kearny, N. J. Bronė Macijauskienė, 310 Forman Ave. Point Pleasant Beach, N. J. 892-6415 ar 998-6797.

Paterson, N. J. Antanas Rugys, 212 Lawrence Pl. 525-3340.

Autobusai organizuojami iš Elizabeth apylinkės (kreiptis į V. Mamaitį) ir iš Patersono apylinkės (kreiptis į A. Rugį).

ŠOKIAI

Po koncerto tą pačią dieną 9 val. Maspetho lietuvių parapijos salėje šokiai ir vaisės jaunimui, dalyvaujant ir Grandinėlei. Adresas — 64-14 56 Rd., Maspeth, N.Y. Auka 2 dol.

Gros šėšių asmenų orkestras.

Visuomenę kviečia atsilankyti

LAISVĖS ŽIBURIO RADIJAS

INOS NENORTIENĖS PRITAIKOMOSIOS DAILĖS EMALIUOTO VARIO DARBŲ PARODA

rengiama spalio 28-29 dienomis Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd. Brooklyn, N.Y.

Paroda lankoma: šeštadienį ir sekmadienį nuo 12 iki 9 v.v., atidarymas — šeštadienį 7 v.v.

Viešnia pademonstruos emaliuoto vario techniką. Pirmoji demonstracija bus po parodos atidarymo, antroji — sekmadienį 4 v. popiet.

Parodą rengia ir visus atsilankyti kviečia.

N. Y. Vyr. Skaučių Židinyje VILIJ A